

తెలుగు జ్యోతి

తెలుగు కళా సమితి వారి సారస్వత మాస పత్రిక

Telugu Jyothi

A Literary Magazine from
The Telugu Fine Arts Society, Inc.

కె.కె.స. సభ్యులకు, తెలుగుజ్యోతి చాతుకులకు నూతన సంవత్సర, సంక్రాంతి శుభాకాంక్షలు

Best Wishes to TFAS members, Telugu Jyothi readers for Sankranti and for a happy and prosperous new year

Bulk Rate
US Postage
Paid
Permit # 55
Somerset, NJ

Address Service Requested

December 1998/January 1999

ABSON IMPORTS, INC.

1628 Oak Tree Road, Suite #4
Edison, NJ 08820 (opp. Burger King)
TEL: (732) 205-1515; FAX: (732) 205-1516

email: absil@aol.com

On other days by appointment only
నాణ్యత కలిగి అపురూప నైపుణ్యంతో తీర్చిదిద్దిన
మా షోరూమును సందర్శించండి
మీ సలహాలు మాకు అత్యంత ప్రీతికరం

We carry Freshwater Pearls, Coral,
Goldstone, Jade & Semi-Precious Beads,
Readymade Semi-Precious Stone
Necklaces ... and much, much more!
You are invited to come and visit our
new showroom and

**TAKE ADVANTAGE OF OUR
GOOD QUALITY & PRICES**
On Other Days By Appointment Only

abson imports ●
1628 Oaktree Rd

HWY 27

wood ave

Exit 131
Garden State Pkwy.
SOUTH

1096/997

From the President...

Dec 1998/Jan 1999

Year in Review - TFAS Secretary's Report:

తె.క.స. సభ్యులకు, తెలుగుజ్యోతి పాఠకులకు

నూతన సంవత్సర శుభాకాంక్షలు. గడచిన సంవత్సరంలో మన కళా సమితి కష్టాలనుంచి తేరుకుని, చివరించిన ఆశయాలతో భవిష్యత్తులోనికి మరో క్రొత్త మలుపు తిరుగుతోంది. దీనికి ముఖ్యకారణం మా కార్యవర్గపు సమర్థతకన్నా, మన సభ్యుల సహకారం, సహృదయత, సమైక్యత. కలిమిలేములు కొందరిని దగ్గరకు చేరుస్తాయి. మరికొందరి దూరమూ చేస్తాయి. అకస్మాత్తుగా వచ్చిన పేదరికం మన కళాసమితికి మేలుచేసింది. మన సభ్యులందరిలో అంతర్గతముగా దాగిన ప్రేమాభిమానములను బహిర్గతం చేసింది. సభ్యులందరినీ దరిచేర్చి, నవతనూ యువతనూ పెనవేసి కళాసమితికి బలం చేకూర్చింది. భవిష్యత్తులో యింకా ఎన్నో విజయాలను సాధించవలెననే తపన, నమ్మకం ఏర్పరచింది. ఈ సంచికలో కలశపూడి శ్రీ నివాసరావుగారి పెకటరీ రిపోర్టు తప్పక చదవండి.

నవంబరు 1వతేదీ ఆంధ్రరాష్ట్రావతరణం రోజున జరిపిన దీపావళి కార్యక్రమం 650మంది ప్రేక్షకులతో జయపదంగా జరిగింది. కార్యక్రమం ఆలస్యంగా ముగియడంతో కొందరికి ఆశాభంగం కలిగించినందుకు చింతిస్తూ క్షమాపణ కోరుతున్నాము. శ్రీ మతి భానుమతీ రామకృష్ణ హాజరుకానున్న ఉగాది కార్యక్రమాలను ముగించవలయునని మా తాపత్రయం.

రాచరికాన్ని కాలదన్ని, చిరుతప్రాయంలోనే కృష్ణభగవానునికి త్రికరణశుద్ధిగా జీవితమంతకం చేసిన మీరాదేవి పరమపావని - భారతీయులందరికీ పూజ్యురాలు. మన సమితి సభ్యురాలు శ్రీ మతి దేవులపల్లి సుధా హిందీ మీరాభజనలను సమీకరించి మీరాదేవి జీవితగాథను నృత్యరూపంగా చిత్రీకరించి మన కళాసమితి ఆధ్వర్యంలో డిసెంబరు 12వ తేదీన 'మీరా కే గిరిధర్' నృత్యరూపకం ప్రదర్శించడమైనది. అమెరికాలో పెరిగిన మగపిల్లలు, 40మంది సమీక్షిగా కృషిచేసి, దాదాపు వెంపటి సత్యంగారి స్టాయిలో అద్భుతంగా ప్రదర్శించి అందరి మన్ననలనందుకున్నారు. కేవలం 350మంది ప్రేక్షకులు రావడం మాకందరికీ ఆశాభంగం కలిగించినా, మన చిన్నారలలో దాగిన నాట్యప్రాభవాన్ని, నటనాచాతుర్యాన్ని వెలికి తీసుకుని రాగలిగినందుకు గర్విస్తూ, మన కళాసమితి శ్రీ మతి సుధాను కొనియాడుతున్నది. మనం తొలుద్దొగా చేపట్టిన ఈ ప్రయోగంలో ఉత్తరభారతీయులకు, యితర సంఘములకు తెలుగువారి ప్రాముఖ్యత తెలిపవచ్చింది.

సభ్యులారా! ఐకమత్యం, మనబలం తెలుగువారికే పరిమితమై కేంద్రస్థాయిలో జరుపుతున్న తానా-ఆటా ఉత్సవాలతోబాటు, కళాసమితి చేపట్టిన హిందీ కార్యక్రమములకు కూడా మీరందరూ కలిసిరావడం చాలా ముఖ్యం. ఆంధ్రుల సంస్కృతి, ప్రాభవం ఆంధ్రేతరులకు తెలియజేసి, సాటిభారతీయులతో చేయకలపడం, రాజకీయంగా మున్నుండు చాలా ముఖ్యం. కలవకపోవడం ఆంధ్రత్వం కాదు. అంధత్వమవుతుంది.

ప్రగతియాత్రలో పయనిస్తున్న మన కళాసమితి మరో మైలురాయిని చూచింది. ముందడుగు వేసి డిసెంబరు నుంచీ స్వంతంగా website ను ప్రారంభించింది. www.tfas.net దర్శించండి.

నూతన సంవత్సరంలో మన కళాసమితి వినూత్నశోభలతో, విరాజమానంగా వర్ధిల్లగలదని ఆశిద్దాం..... మీ జనని.

1998 was a very active year for TFAS. The following is a brief report on its activities - a very active year by any standard.

1. Trustees: 15 times the trustees conducted meetings to discuss TFAS matters. (Included are 2 conference call meetings and 4 with members-at-large. There were a few hundred emails about TFAS. Stri Satyam Upadrashta was relieved from hjis trustee responsibility at his request.

2. Functions: 12 cultural and social events conducted. These include the cultural and literary events by visiting artists and talented persons from India and a picnic. There was a lot of enthusiasm at the 'New Telugu Meet'. Three classical dance dramas were conducted. A Laghu Satavadhanam by Sri M. Nagaphani Sarma was organized. A stage drama by the visiting cine artists was arranged. Meera Ke Giridhar, a dance drama (in Hindi) choreographed by one of our members was also staged. An estimated 800 people attendance at the "Ugadi" function made it one of the highest attended functions. In addition members of TFAS organized Eight Saraswatha Samooham meetings .

3. Membership: As of December 1998 we have 675 total (525 lifemembers, 150 annual members). There were a total of 100 new members this year.

4. Communications: a) Over 400 e-mail addresses were maintained by TFAS to communicate TFAS activities. b) A temporary web site is also established for TFAS and Sarswatha Samooham.

5. Financial Status: A very healthy financial status i being maintained and a full report by the treasurer will be presented separately.

6. Telugu Jyoti: The magazine is being published once in two months. The publishing costs per month are also minimied. A survey about the magazine was conducted which resulted in a very limited reponse.

7. New Initiatives: 1. In the beginning of the year by conducting 'New Telugu Meet' we attracted several new Telugus in the area. By conducting 'Trimurthy day' classical music festival adn 'Meera Ke Giridhar' dance drama we attracted several people outside Telugu community. 2. Planned for a TFAS permanent web site (www,TFAS.net).

8. Projects discussed but 'not implemented ' yet. 1. Drama troupe tour from India. 2. Arrange dance programs with other south indian associations. 3. Incrase circulation by including TAGDV and CT Telugu Association. 4. Strict schedule for TFAS activities. 5. Filling the 9th trustee position.

THERE ARE SEVERAL VOLUNTEERS WHO HELPED TO PLAN, ORGANIZE AND RUN THE FUNCTIONS SMOOTHLY. WE THANK ALL OF THEM FOR THEIR HELP AND INTEREST IN TFAS ACTIVITIES.

Srinivasa Rao Kalasapudi, Secretary

తెలుగు జ్యోతి

The Telugu Fine Arts Society, Inc.
(A tax exempt and not for profit corporation)
10 Taylor Run, Holmdel, NJ 07733

తెలుగు కళా సమితి

*****
సంపుటి: 15 డిసెంబరు 98-జనవరి 1999 సంచిక: 10
*****

Board of Trustees 1998 & 1999

President

Dr. Mrs. Janani K. Krishna
10 Taylor Run
Holmdel, NJ 07733
P: (732) 957-0404
F: (732) 264-1102
sjkkrish@worldnet.att.net

Vice President

Dr. Rama K. Narra
P: (732) 828-8268
F: (732) 828-9222
narrark@aol.com

Secretary

Dr. K. Srinivas Rao
76-22, 265th St.
New Hyde Park, NY 11040
P: (718) 347-9070
F: (718) 343-3429
rao@lij.edu

Treasurer

Mr. Rao. P. Potharlanka
P: (973) 927-5605
rao@nac.net

Committees

Annual Events

Dr. Satyam M. Upadrashta
P: (732) 329-0908
satyam_m_upadrashta
@ccmail.bms.com

Membership Services

Dr. Murali R. Kolli
P: (914) 357-1196
mrkolli@aol.com

Special Programs

Mr. Dwarkanath Polepalle
P: (718) 969-4460

Community Affairs:

Mrs. Seetha Avatapalli
P: (609) 275-2802

Youth Affairs:

Dr. Prem Nandiwada
P: (732) 536-6375

Advisor:

Mr. Venkaiah Dama
P: (718) 762-7173
F: (718) 359-7384

Year 2001 Coordinator

Dr. Rama K. Jonnada
P: (973) 267-1764
F: (973) 455-0874

మామాట

పాఠకులకు నూతన సంవత్సర శుభాకాంక్షలు. పాఠవాసలను మాతులుకట్టి బిగించి, క్రొత్త సువాసనల జల్లులకు నాందిపలకడం సహజం. గత సంచికలో మామాటననుసరించి తానా సభ్యుల జాబితాను క్లుప్తంగా పరిశీలించి, పరిక్షించి మరో జాబితాను తయారుచేశారని వినిపిస్తాను. ఇది మనందరికీ మంచిదే.

ప్రతిసారి ఆంధ్రదేశము వెళ్ళినప్పుడల్లా అక్కడి మార్పులన్నీ కనిపిస్తూంటాయి. మనలో చాలామంది ఇంకో పది సంవత్సరాలలో వయస్సువారినో లేక కార్పొరేషన్లు అందించే ముడుపులను తీసుకొని పదవీ విరమణ చేసి ఆ తరువాత ఏమిటి అని ఆలోచిస్తూంటారు. ఎవరీని సంప్రదించినా ఇక్కడ ఉండడమా లేక ఆంధ్రదేశములో ఉండడమా అని సందిగ్ధంతో ఉంటూంటారు.. వసతిసౌకర్యాలకు ఇబ్బంది ఉండదు కానీ వయస్సుతో సంభవించే రుగ్మతలకు సరియైన వైద్యసదుపాయాలుంటున్నాయా అనేది ప్రశ్న అందుకనే నేను స్వయంగా హైదరాబాద్లోని మెడినోవా సంస్థలో పలు వైద్యపరీక్షలను చేయించుకుని అక్కడి వైద్యులతో సంప్రదించాను. చాలావరకు పరీక్షలు అంతర్జాతీయ పద్ధతులనుసరించే చేశారు. కానీ ఇవి అందరకూ అన్ని నగరాలలో అన్ని వేళలా అవసరానికి తయారుగా ఉన్నాయా అనేది సంతోషమే. కానీ విత్తం కొద్దీ వైభవం అన్నట్లు, ఏ వసతులైనా డబ్బుతో ముడిపడివుంటుంది. ఏమైనా అక్కడ నివాసం ఏర్పరచుకోవాలనుకుంటే త్వరపడడం మంచిది. ఎందుకంటే రోజు రోజుకూ ధరలు పెరుగుతూనేవున్నాయి. పదిమంది కలిసి నివాసాలేర్పరచుకోవచ్చు. ఇలా చేయడానికి చాలా సంస్థలున్నాయి కానీ జాగ్రత్తగా ఇతరులతో సంప్రదించి నిర్ణయాలు తీసుకోవడం మంచిది.

1999 మనం తెలుగుజ్యోతికి చేయవలసినవెన్నో ఉన్నాయి. ముఖ్యంగా తెలుగుజ్యోతిని మళ్ళీ మాసపత్రికగా వెలువరించడం అత్యవసరమైనది. ఇంకా తెలుగు జ్యోతిని ఇంటర్నెట్లో ఇమిడ్చేటట్లు, ఇతర సంఘాలతో కలిసి ప్రచురించేటట్లు, న్యూస్ పేపర్లపేరు ఉపయోగించి ఖర్చులు తగ్గించేటట్లు విటన్నింటినీ సాధించాలంటే మీ మీ స్నేహితులను మన సంఘ సభ్యులుగా చేర్చించడమే. అలాగే ఇందులో ప్రచురణ నిమిత్తం రచనలు పంపించడం కూడా మరో అవసరం. రచనలను కెమేరా రెడీ కాపీగా పంపించగలుగుతే మరి మంచిది. మాకు చేరే రచనలను టైప్ సెట్ చేయడానికి కూడా సహాయం కావాలి. రాబోయే 2000 సంవత్సరంనాటికీ పైవన్నీ సాధిస్తామనుకుందాం ఇప్పటినుండి ప్రారంభిస్తే సాధ్యమే మరి. మరి మీరేమంటారు????
ఇట్లు మీ నేస్తం... కిడాంబి రఘునాథ్.

Editor, Telugu Jyothi
Dr. Kidambi Raghunath
1 Woodlake Drive
Piscataway, NJ 08854
P: (732) 463-0876
F: (732) 463-1221
Kidambil@aol.com

Associate Editor
Dr. Murty P. Bhavaraju
1061 Vail Road
Parsippany, NJ 07054
P: (973) 334-4586
F: (973) 334-9086
m.p.bhavaraju@ieec.org

Telugu Jyothi Committee:

Dr. Kidambi Raghunath, Dr. Murty Bhavaraju, Mr. Bose Bethanapalli, Mrs. Bharati Bhavaraju, Mr. Ramakrishna Chalikonda, Dr. Janani Krishna, Mrs. Suprabha Pavuluri, Mr. Diwakar Peri, Mr. Raghava Ponnaluri, Mr. Rao Potharlanka, Mrs. Prabha Raghunath, Dr. D. Srinivasa Rao, Dr. K. Srinivasa Rao, Dr. K.V. Rao, Dr. P. Venugopala Rao, Mr. U. Anantha Sudhakar, Dr. Sathyam Upadrashta.

విషయసూచిక

1. From the President.....	1
2. మామాట.....	4
3. హైదరాబాద్ లో... ముదిగొండ శివప్రసాద్.....	5
4. ధనుర్మాసం-తిరుప్పావై .. చల్లా సత్యవతి....	7
6. నా వైకుంఠయాత్ర... శ్రీ నివాసం....	9
7. బలిపశువు... బహుమతికథ.. సంగంబండ్ జగన్నాథరెడ్డి....	10,11
8. సినిమా గణితం.... అనంత సుధాకర్....	13
9. కళాపోషకులు..... గేయం... సత్యం మందపాట్ల...	14,15
10.. రాజాలక్ష్మి పురస్కారాలు.. దూసి ధర్మారావు...	16,17
11. An assignment with gods .. Sai Sivanand...	17
12. Sankranthi - 1/1/99.. Poem.. K.M. Rao	18-23
13. Gurajada's Kanyasulkam... P. Venugopala Rao.	23
14. సంసారం .. సంసారం.. వ్యాసం.. మూర్తి భావరాజు....	24,25
15. బ్రౌన్ సంస్కరణ... వ్యాసం.. జి.వి.ఆర్.కె. శర్మ..	27-29
16. తెలుగులో అసాధారణ ఛందస్సులు... భీమశంకరం.	30
17. మెఘపులూ-నన్నయకథనయుక్తి..వేమూరివేంకటరామనాథం..	31
18. లో వీధి...గేయం... శారదాపూర్ణ శౌంఠి	32
19. Matrimonials....	33
20. తెలుగు సారస్వత సమాహం.. నివేదిక....	35,37
21. అంతరం... కథ... కందర్ప గీతామూర్తి...	36,37
22. ధర్మం.. అధర్మం... సీరియల్... బిస్ బేతనపల్లి...	37
23. నీవే దిక్కంటి.. గేయం... మంత్రవాది శ్రీ రామమూర్తి	38
24. Application Form....	

Sangeeta Murthy Traya Dinotsavan March 20, 1999

The views expressed in the articles published in this magazine are those of the authors and not necessarily of the editors or the Telugu Fine Arts Society.

*****
We acknowledge with thanks Mr. Kanuri Jagadish Prasad, the Editor and the management of Andhra Jyothi weekly and Mr. K.V. Govinda Rao, the Editor of Wisdom magazine for permitting us to publish articles from their magazines.
*****

హైదరాబాదు లేఖ ... నవంబరు (అక్టోబరు 19 వరకు), డిసెంబరు (20 వరకు) 1998

అతివృష్టివల్ల రాష్ట్రంలోనే కాక దేశంలోని వివిధభాగాలలో వరదలు వచ్చాయి. నీటి ఎద్దడి, కరంటుకోత తీరినట్లే. చంద్రబాబునాయుడు హైదరాబాదును సెలెక్షన్ వ్యాళిగా మార్చుతున్నారు. రాష్ట్రమంత్రివర్గంలో కొందరిని తీసివేయడంవల్ల అసంతృప్తి మొదలయింది. పాకిస్తాన్ ప్రేరణతో ఐదువందలమంది ఆత్మాహూతి దళాలు ఇండియాలో తిరుగుతున్నట్లు తెలిసింది. జన్మభూమి ఎనిమిదవ విడత కార్యకమం ప్రజాదరణను పొందింది.

శ్రీ బి.ఎన్. రెడ్డిగారు రచించిన 'రెడ్డిరాజ్య సర్వస్వము' అనే ఎన్సైక్లోపీడియా ఆవిష్కరించబడింది. ఉస్మానియా యూనివర్సిటీ తెలుగుశాఖ 'నూరేండ్ల చారిత్రక నవల' పై వైభవంగా రెండురోజులు యు.జి.సి. సెమినార్ నిర్వహించింది. ప్రముఖ పత్రికారచయిత కీర్తిశేషులు రావూరి వేంకటసత్యనారాయణగారి జయంతిని 'భాషాకుటీరం' సంస్థ ఘనంగా జరిపింది. ఆ సందర్భంగా 1998 రావూరి స్మారకపురస్కారం, నగదు, సన్మానం, శ్రీ ముదిగొండ శివప్రసాద్ కు అందజేశారు. వారి కుమార్తె టి. జ్ఞానప్రసాద నిర్వాహకురాలు. నర్సాపూర్ ఎక్స్ ప్రెస్ కు జరిగిన ప్రమాదంలో ప్రముఖనటి అన్నపూర్ణకు చేయి విరిగింది. అప్పాజోస్యల విష్ణుభట్ల ఫౌండేషన్ ప్రతిభామూర్తి పురస్కారం ఈ సంవత్సరం ఆతరం గాయని రావు బాలసరస్వతికి అందించారు. విజయ-వాహిని సంస్థలపై ఆదాయపు పన్ను అధికారులు దాడులు జరిపారు. తెలుగు చలనచిత్ర పరిశ్రమ బాగా దెబ్బతిన్నది. ఏ సినిమా వారంరోజులు ఆడటంలేదు. లక్ష్మీపార్వతి సినిమాలో నటిస్తున్నది. దెబ్బదితోమ్మిది సంవత్సరాల జెమిని గణేశన్ మళ్ళీ పెళ్ళిచేసుకున్నాడు. ప్రముఖ మార్కెటింగ్ (నక్వలైట్) నాయకుడు నాగభూషణం పట్నాయక్ కన్నుమూశారు. సిటీకేబుల్ అధినేత పి. రామకృష్ణను విజయవాడలో హత్యచేయడం విచారకరం. ప్రముఖ సినీదర్శకుడు శ్రీ దాసరి నారాయణరావుకు ఆరునెలలు జైలుశిక్ష పడింది. ఎ.బి.కె. ప్రసాద్, మాభూమి అనే పత్రికను ప్రారంభించారు. లోగడ వీరు ప్రభ, వార్తలకు సంపాదకుడుగా పనిచేశారు. నగరంలో అంతర్జాతీయ విమానాశ్రయం పనులు మొదలైనాయి. రామోజీరావు (ఈనాడు ఫం), హోలీవుడ్ లో కలిసి సినిమా వెంచర్ మొదలెట్టారు. పూర్వం ప్రచివోట కనబడే మహిళానాయకీమణులు నన్నపనేని రాజకుమారి, రేణుకాచౌదరి, జయప్రదలు ఇటీవల అంతగా కన్నడంలేదు.

కార్తికమాసం రావటంతో మళ్ళీ అయ్యప్ప వ్రతాలు, వనభోజనాలు మొదలైనాయి. లక్షలసంఖ్యలో గురుదిక్షలు తీసుకుంటున్నారు. ఈసారి వరుసగా వచ్చిన తుఫానుల వల్ల ఆంధ్రలోని సాగరతీరప్రాంతాలు దెబ్బతిన్నాయి. నష్టం వందల కోట్లమీదనే వుంది. ఉత్తరభారతదేశంలో నాలుగు రాష్ట్రాలలో అసెంబ్లీ ఎన్నికలు జరిగాయి. ఉల్లిపాయలధరలు కిలోకి యాభైరూపాయలు కావడం స్వతంత్ర్యభారతదేశంలో ఇదే మొదటిసారి. ఇందుకు బహుళజాతి కంపెనీలు, పంటల దిగుబడి తగ్గటం, వరదలు, బ్లాక్ మార్కెట్టు అందరూ కారణమే! రాజకీయనాయకులుకూడా ఈ అవకాశాన్ని ఉపయోగించుకొని కేంద్రంలోని బి.జె.పి. ప్రభుత్వాన్ని అస్థిరపరచాలని ప్రయత్నాలు చేస్తున్నారు. అందులో కమ్యూనిస్టులు, మూలాయంసంగ్ యాదవ్ లు ప్రముఖులు. దాణా కుంభకోణంలో లల్లాను మళ్ళీ జైల్లో పెట్టారు. సుప్రసిద్ధ తెలుగు నటుడు పి.ఎల్. నారాయణ కన్నుమూశారు. ఆంధ్రప్రదేశ్ అవతరణదినోత్సవం అనుకున్నంత వైభవంగా జరుగలేదు. కొందరు ప్రముఖ నర్తకీమణులు,

సంగతవిద్వాంసులు టాంక్ బండ్ నెక్స్ రోడ్డుమీద ప్రదర్శనలు యిచ్చారు. యువకళావాహినివారు, సుప్రసిద్ధ బాలల రచయిత శ్రీ పాలంకి వేంకట రామచంద్రమూర్తిగారి సహస్రచంద్రోదయ దర్శనోత్సవం నిర్వహించారు. నూరుసంవత్సరాల తెలుగు చారిత్రకనవల సెమినార్ సందర్భంగా గవర్నర్ సతీమణి హరిప్రియ రంగరాజన్, మాజీప్రధాని శ్రీ పి.వి. నరసింహారావు ముఖ్యాతిథులుగా విచ్చేశారు. సురవరం ప్రతాపరెడ్డిగారి పేరుమీద నెలకొల్పిన అవార్డును ఈ సంవత్సరం గడియారం రామకృష్ణగారికి ఇచ్చారు.

హైదరాబాదు నగరాన్ని సర్వాంగసుందరంగా తీర్చిదిద్దాలని ప్రయత్నాలు చేస్తున్నారు. పదమూడు ఫ్లెవోర్లు (వంటన రోడ్లు) నిర్మించారు. ఆంధ్రప్రదేశ్ ను స్వర్ణాంధ్రప్రదేశ్ గా మార్చాలనే తపన ముఖ్యమంత్రితో కన్నడుతున్నది. నక్వలైట్ల హింసాకాండ పెరిగిపోతున్నది. శాంతిభద్రతలు కరవవుతున్నాయి.

రెండువేల సంవత్సరాలనాటి పైశాచీభాషలోని గుణాధ్యుని బృహత్సప్తాధ్యను హైదరాబాదులోని ఆంధ్రభూమి వారపత్రికవారు నన్ను ధారావాహికంగా అందించవలసిందని కోరారు. ఇది చాలాచాలా పెద్ద ప్రయత్నం. ఎన్.ఆర్.ఐలోక కేంద్రప్రభుత్వం వినాల విషయంలోనూ, భారతదేశంలో వారి పిల్లల విద్యావకాశాల విషయంలోనూ పెట్టుబడులరంగంలోనూ నూతనసౌకర్యాలు కల్పించింది. ఇదొక శుభసూచన. మరిన్ని విశేషాలతో మళ్ళీ కలుసుకొందాం. అందాకా సెలవు. ప్రేమతో మీ.....ప్రొఫెసర్ ముదిగొండ శివప్రసాద్ . 2-2-647/132 B Central Excise Colony, Hyderabad 500 013, Phone: (040) 761 4668.

సంక్రాంతి బొమ్మల కొలువు

(ఆనంద భైరవి-ఆదితాళం)

- ప|| సంక్రాంతి వచ్చేను నేడు సందడి మీరంగా ఇంటింట పండుగ తెచ్చేను వేడుకలూరంగా ముత్యాల ముగ్గులెన్నో ముంగిలి నింపంగా రత్నాల తోరణాలు రంగులు మెరయంగా ||సం||
- చ|| చామంతి బంతిపూలను చకచక కోయాలి సంపంగి పూలను తెచ్చి సజ్జలు నింపాలి మల్లె జాజులు కలిపి మాలలు గుచ్చాలి ముందే గణపయ్య తండ్రి మెడలో వేయాలి ||సం||
- చ|| రాధా రాణి వాణి భవానీ రయమున రారమ్మా రంగు రంగుల బొమ్మలు పేర్చి కొలువును పెడదామా పేరంటానికి కుంకుమ పెట్టి పిలుచుకు వద్దామా పండూ తాంబూలమిచ్చి దణ్ణం పెడదామా ||సం||
- చ|| సీతారాములు చిన్నారులకు శుభములనిస్తారు గౌరీ పరమేశ్వరులు అభయములిస్తారు సిరు నిడు తల్లి చదువుల తల్లి సీరి సీరి నగవులతో శ్రీరస్తు శుభమస్తు అని దీవెనలిస్తారు ||సం||
- చ|| కొండలు తోటలు పూలవనాలు ఇప్పుడే వేద్దాము కొండల మీద కోవేల కట్టి బాటలు కొవెలలోని చిన్న కృష్ణునికి హారతులిద్దాము హారతులిచ్చి పాటలు పాడి నవ్వుతూ వుందాము ||సం||

-చల్లా సత్యవతి
Matawan, NJ

The Advantages of Professional Money Management

Investment Consulting Services

Now, individual and small retirement plan investors with assets of \$100,000 or more can take advantage of Dean Witter's Investment Consulting Services. Our programs offer you professional money management with the same benefits afforded to institutional investors.

Whether you are an individual investor or the administrator of a trust or employee benefit plan, contact us to find out more.

VIJAY GAVINI

Account Executive, Investments

(800) 347-5018

DEAN WITTER

© 1997 Dean Witter Reynolds Inc. Member SIPC

తెలుగు వారికి ప్రత్యేకంగా
తెలుగులోనే సంప్రదింపులు

TASNEEM, M.D.,

PEDIATRICS

Infants, Children and Adolescents

Office Hours By Appointment

**136-30 Sanford Avenue, Suite B
Flushing, NY 11355**

(718) 358-3100

• 22 kt. GOLD SETS

EXCLUSIVELY DESIGNED
With.

- Precious & Semi Precious Stones
- Ear Rings, Rings, Bangles,
- Bracelets, Pendants, etc.
- Both South & North Indian Designs.

• 24 kt. GOLD BANGLES,

- CHAINS, COINS etc.
- PEARLS • CORAL
- JADE • GARNET
- CRYSTALS etc.

• FASHION JEWELRY SETS

(Gold Plated) In Semi Precious Stones, For All Occasions.

CORAL & JADE NOVELTY INC.
80-35 159th STREET, JAMAICA N.Y. 11432
CALL SHANTA BHAT • 718-591-5154

ధనుర్మాసము - తిరుప్పావై

చల్లా సత్యవతి, Matawan, NJ

హేమంతఋతువులో మకర సంక్రాంతికి ముప్పదిరోజులు ముందుగా ధనుర్మాసం ప్రారంభమవుతుంది. ఈ నెలంతా అతి పవిత్రమైనదనీ, చేసిన పూజలు, దానధర్మాలు విశేషఫలితాలనిస్తాయని ప్రతీతి. ఈ నెలరోజులూ విష్ణాలయాలలో సూర్యోదయానికి పూర్వమే శ్రీ విష్ణునహస్రనామపారాయణాలు, నామ సంకీర్తనలు భక్తిగా జరుపుతారు. లక్ష్మీనారాయణులను షోడశోపచారములతో పూజించి, విష్ణుపీఠికరములైన పులిహోర, చక్కెరపొంగలి మొదలైన మహా నైవేద్యములను సమర్పిస్తారు. తిరుపతి, భద్రాచలం వంటి పుణ్యక్షేత్రాలలో ఈ ధనుర్మాసకోభ వర్ణనాతీతం.

మన తెలుగుదేశంలో బాలికలు ఉదయాన్నే ప్రాంగణాలను శుభంచేసి చక్కటి ముగ్గులతో ముచ్చటగా తీర్చిదిద్దుతారు. చిరుతప్రాయపుకన్యలు గొబ్బిళ్ళను బంతిపూలతో అలంకరించి, చుట్టూచేరి, బాలకృష్ణుని లీలలను పాటలుగా పాడుతారు. చిట్టిచిట్టి ప్రసాదాలను నివేదనచేసి ఒకరికొకరికి యిచ్చి సంబరంగా గడుపుతారు.

తమిళసాహిత్యంలో ఈ మార్గశీర్షవతకథ తిరుప్పావైగా ప్రసిద్ధినందింది. ఇది శ్రీ వైష్ణవులకు నిత్యపారాయణ గ్రంథం. ఇది సర్వోపనిషత్సారమని భావించబడే పవిత్ర ప్రబంధము. తిరుప్పావై అనగా గొప్పవతమని అర్థమట. ఆంధ్రభోజుడైన శ్రీ కృష్ణదేవరాయలు ఈ కథను ‘ఆముక్తమాల్యద’ (తాను ధరించిన మాలలను సమర్పించు బాలిక) అను రసవత్తర కావ్యాన్ని రచించి, తెలుగుభాషామతల్లిని అలంకరించారు. కవయిత్రి ముద్దుపళని తిరుప్పావైని తెలుగించారు.

తమిళనాడులో విల్లిపుత్తూరు అను పల్లెలో విష్ణుచిత్తుడు అనే భక్తుడు, ఆవురి దైవమైన వటపత్రశాయికి నిత్యం మాలాకైంకర్యం చేసేవారు. ఒక శుభదినాన హంసలు స్వేచ్ఛగా సంచరించే తన తులసితోటలో ఒక చక్కని బాలికామణిని చూసి, సంభ్రమాశ్చర్యాలతో తనయింటికి తీసుకొనివెళ్ళారు. ఆ చిన్నారికి ‘గోదాదేవి’ (పూలమాల) అనే చక్కటి పేరుపెట్టి అల్లారుముద్దుగా పెంచసాగారు.

తులసివలెనే ఈమె సహజంగానే హరిభక్తి అనే పరిమళం పొందింది. తన చిన్నతనంనుండి శ్రీ కృష్ణుని నామరూపాలచే ఆకర్షింపబడి, ఆయననే తన వరునిగా ఆరాధించసాగింది. ప్రతిదినం తండ్రిగారు రచించిన పూలదండలను తాను ముందుగా ధరించి, తన సౌందర్యానికి మురిసిన తర్వాత ఆ మాలలను పూలసజ్జలో నుంచేది. ఆ ముగ్గుబాలిక ప్రేమకు, భక్తికి దేవాలయంలోని వటపత్రశాయి సంతోషించేవారట.

ద్వాపరయుగంలో వర్ణాభావం వలన వ్రేపల్లెలో ఒకసారి క్షామం ఏర్పడగా, ఆ పల్లెలోని గోపికలు, శ్రీ కృష్ణుని వాయకత్వంలో ‘కాత్యాయినీవ్రతం’ ఆచరించి సఫలీకృతులై, తాము నిరంతరం పూజించే కృష్ణుని భర్తగా పొందిన కథే తిరుప్పావై వృత్తాంతం.

గోదాదేవి తననే గోపికగాను, తమ పల్లెయే వ్రేపల్లెగాను, తమ కోవెలలోని దైవమే శ్రీ కృష్ణునిగాను తాదాత్మతతో ఊహించుకొని శ్రీవ్రతము తలపెట్టిన ధన్యురాలు.

ఈ తిరుప్పావైలోని మొదటి ఆయిదుపాటలు (పాశురాలు) ఉపోద్ఘాతంగా ఈ వ్రత విశిష్టతను, తాము ఆచరింపవలసిన నియమనిష్ఠలను వర్ణిస్తూ, ఈ నోము తమపల్లెకు మాత్రమేగాక, లోకానికే కళ్యాణం ప్రసాదిస్తుందని తెలియజేశారు. తమ నాయకుడైన కృష్ణుణ్ణి కావలసిన వాద్యవిశేషాలను, అలంకారసామగ్నిని ఈయవలసినదిగా కోరుతారు. ఆరునుండి పదహావవ పాశురం వరకు గోపకన్యకలు ఇంకా నిద్రలోనే వున్న, తమ అనుంగు చెలికత్తెలను, ప్రేమపూర్వకంగాను, ఒక్కోసారి పరిహాసోక్తులతోను, స్నానానికి, శ్రీ కృష్ణుని కీర్తించడానికి త్వరగా లేచిరమ్మని పాడి మేల్కొలుపుతారు. ఆ నిద్రలోవున్న బాలికామణులు సామాన్యులుకారు. కృష్ణనామామృతపానంలో మునిగిన భక్తురాండ్రు. ఒకగోపిక అపరంజితీవ. మరొకభామ మయూరిపింఛంవరి లేశ సౌందర్యంగలది. ఇంకొక బాలిక తమ పెరటితోటలోనే కలువపూలుగల శ్రీమంతలు బిడ్డ. మొత్తానికి స్నేహితులంతా కలిసి నందనజం చేరి, ముందుగా ద్వారపాలకులను, తలుపులు తెరువవలసినదిగా ప్రార్థిస్తారు. పదహారునుండి ముప్పదియవ పాశురంవరకు, నందయశోదల భవనం జేరి, వారిని బలరామదేవుని మేల్కొలిపి చివరగా కృష్ణమందిరం చేరుతారు. నీలాదేవితో కూడియున్న శ్రీ కృష్ణునిచేరి, ఆ దంపతులను అనేకవిధాలుగా కీర్తించి మంగళాశాసనం పాడుతారు.

నీలాదేవి కృష్ణుని మేనమరదలు (యశోద తమ్ముని కుమార్తె) ఏడెద్దులను ఒకే త్రాటితో కట్టి, మేనమామను మెప్పించి గోపాలుడు నీలాదేవిని పట్టమహిషిగా గెలుచుకొన్నాడు. శ్రీ వ్రతం పరిసమాప్తి అయింది. ముగ్గుగోపికలు తమ స్వామిని తనివితీరా చూసి, ఆనందపారవశ్యంతో తమకోరికలను తెలియజేసే తరుణం వచ్చింది. కాని కృష్ణదర్శనంతో వారు కోరికలకతితమైన నిత్యానందాన్ననుభవిస్తున్నారు. అయినా వారివిధంగా స్వామిని ప్రార్థించారు. ‘‘వల్లప్పుడూ నీతో కలిసివుండే భాగ్యాన్ని మాకు ప్రసాదించు. ఈ సంతోషసమయంలో నీ సహపంక్తిని కూర్చుని వేయి వరదలుగా పారే పాయసాన్ని తినే అదృష్టం కలిగించు’’ అన్నారు. ఆ రోజుని ‘‘కూడారు పండుగ’’గా గుర్తించి, నేటికీ విష్ణాలయాలలో ఆ సంప్రదాయాన్ని గౌరవిస్తూ నేతతో నిండిన పాయసాన్ని స్వామికి నివేదన చేసి, భక్తులకుప్రసాదిస్తారు.

విష్ణుచిత్తులవారి పుత్రిక గోదాదేవి శ్రీ రంగంలోని స్వామిని దర్శించగనే, పరవశించి, ఆ మూర్తిలో లీనమై అర్ధాంగి అయినది. ఆమెయే ఆండాళ్ తల్లిగా రంగనాథునితో పూజలందుకొంటున్నది.

కాకినాడలో శ్రీ భాష్యం అప్పలాచార్యులవారు ‘‘తిరుప్పావై’’ను అద్భుతంగా ప్రవచించగా వినే అదృష్టం కలిగింది. వారు సంస్కృతాంధ్ర, తమిళ, ఆంగ్లభాషలలో విశేష ప్రజ్ఞావంతులు. తమ ఉపన్యాసాలతో ఆబాలగోపాలాన్ని ఆనందపరచి, మరువలేని మధురానుభూతిని కల్గించారు. ఈ తిరుప్పావై పుస్తకరూపంగా వెలువడింది..... ♦

(శ్రీ భాష్యం అప్పలాచార్యులవారిని శ్రీ రాజాలక్ష్మి ఫౌండేషన్ 1996లో సత్కరించింది.)

నా వైకుంఠయాత్ర

శ్రీ నివాస్, Clarkstown, NY

ప్రతి మార్గశిరమాసం, డిసెంబరు వైకుంఠ ఏకాదశి రావడం, మనం జాగారాలు చేసి, సినిమాలు చూసి, విష్ణుదేవాలయం దర్శించడం పరిపాటయిపోయింది. అదే సమయంలో నాకు ఒక యేడు heart attack , మరో యేడు stroke రావడం - ఈ రోగాల తీవ్రతతో రాత్రుళ్ళు ఎప్పుడూరాని కలలతో - ఫైలోకాలు కనిపించడం, అదీకాక - వైకుంఠానికి ద్వారాలు ఆనాటు తెరుచుకుంటాయి కదా అన్న ఆశతో, ఏమైనా కనిపిస్తాయేమోనని చూడడం - నాకు నిజంగానే ఇలాంటి ఊహలు కలగడం జరిగాయి. కానీ ఇవన్నీ ఇప్పుడు మావాళ్ళకు చెప్పతే ఎవరూ నమ్మక వేళాకోళం చెయ్యడం పరిపాటయిపోయింది, అందుకని నా కళ్ళకు ఇంకా కనిపిస్తున్నవి, నా స్మృతిపథంలో మెదలుతున్నవి - నేనింకా నిజాలుగానే నమ్ముతున్న అనుభవాలు, ఓ కథగా వ్రాయాలనిపించి, ఇలా వ్రాస్తున్నాను. ఆ రెండురోజుల్లో రాత్రుళ్ళు నర్సులు యమదాసినిలుగా కనిపించేవారు. రాత్రుళ్ళు చుట్టూ వాతావరణం ఎడాలిలా, ఏకాంతంగా, ఓ గోడాన్సులాగ, భయంకరంగా కనిపించేది. ఎవ్వరూ మాట్లాడేవాళ్ళకూడు. ఏమైనా అడిగితే విసుక్కొంటూ అలిసిపోయినవారిలాగ - ఏమీ మాట్లాడుకు, కదలకు, ఊహించుకోకు - మేము మామూలు నర్సులమే అనేవారు. చివరికి కోపం వచ్చో మరేనేమో, నా బాధపడలేకో - రెండుచేతులూ, కాళ్ళూ కట్టోసేవారు. దాంతో మరిన్ని పిచ్చిపిచ్చి ఊహలు, గోడమీద వ్రాతలు, మందుల జాబితాలు, అవతల-- వాళ్ళ గుసగుసలు మరింతగా వినిపించేవి --- మా పిల్లలు అందరూ కూడా అలానే కనిపించేవారు - నా వైకుంఠయాత్రకోసం ఎదురుచూస్తున్నట్లు! నా ఈ hallucinations మాటలు, రోజూరాత్రి యమదూతలను చూడడం, ఈ భాగవతం నీ దెబ్బతిన్న బుజ్జి ఊహించుకుంటుంది --- మీకు యమలోకం కనిపించడం అదివిని నమ్మాలో, ఏడవలో తెలియడంలేదు అనేవారు. ఇది మూడోసారి వీళ్ళందర్నీ చూడడం, వర్ణించడం అనేవారు.

ఇంతకుముందు హార్ట్ సర్జరీ అయినప్పుడు ఇలాంటి సంఘటనలే మరో రూపంలో కనిపించాయి. అవన్నీ అప్పుడు ఊహించుకున్నవనుకుంటే, prostrate surgery అయినప్పుడుకూడా మళ్ళీ యివే కనిపించాయి. మొదట transporters యమభటులుగాను, తర్వాత నర్సులు యమదాసినులుగాను, perfusionists యమదూతలుగాను, physician assitants, residents చిత్రగంధుడి అసిస్టెంట్స్ గా, anasthetist చిత్రగంధుడిగా ముందుగా కనిపించేవారు. ఆ తర్వాత వాళ్ళ స్థానంలో, నక్షత్రాలు, జిగులుబిగులుగా ఆకాశం, శూన్యం .. చివరిమాటలు సర్జన్స్ కాబోలు, యమధర్మరాజు ఆర్డర్స్, కత్తిపట్టుకుని కన్పించడం .. ఆ తర్వాత వెలుగు, కలలప్రపంచంలో మగతగా మాటలు మాత్రం వినిపించి -- చిత్రగంధుడిలా కనిపించే మనిషి ఇంకా ఎంతమందిని తెచ్చుకోగలం -- ఇక్కడ జాగాలేదు -- వెనక్కు తిరిగిపంపించేయండి -- ఏ కేటగిరీనో నిర్ణయించారా -- త్వరలో ఏదో నిర్ణయిస్తే అనస్తటిస్తు పుణ్యమా అని వైకుంఠానికో, యమలోకానికో పంపవచ్చు -- త్వరగా తేల్చండి - వైకుంఠద్వారాలు తొందరలో మూసివేస్తారు - ఇప్పటికే అది ఫుల్ - -- కమాన్ కాటగిరీస్ -- క్విక్ --- కాటగిరీస్ లిస్ట్ -----

మొదటిది! అమృతం త్రాగిన అమరవాసులు - దేవుళ్ళ నివాసం - వైకుంఠం ఇప్పటికే మనకు చాలామంది దేముళ్ళున్నారు! అది వేల సంవత్సరాల వెనకే ఫిలమ్ అయిపోయింది.

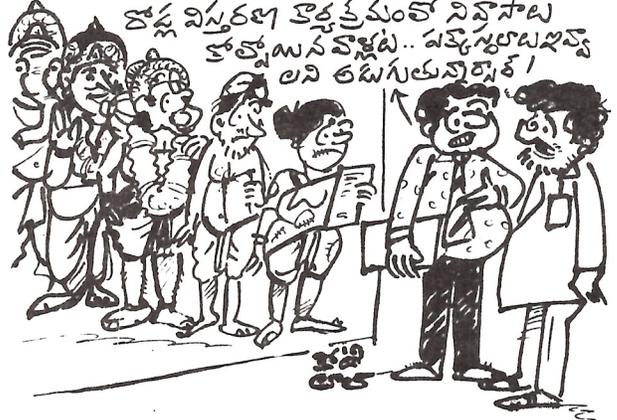
రెండవది!! దేవతలు, రాక్షసులు, నక్షత్రాల లోకం - ఈ రోజుల్లో ఆ కాటగిరీకి క్యాలిఫోర్నియా అయ్యేవాళ్ళు చాలా తక్కువ -- aggressive, good or bad genes కలవాళ్ళని సృష్టించడం మానేశాం. ఈ కాటగిరీ వంద సంవత్సరాల వెనకే దింపేశాం - ఇంకా వైటింగ్ లిస్ట్ లో గాంధీగారు, హిట్లర్, కెన్నెడీ, కింగ్ ఇంకా వున్నారు జాగాలేక.

మూడవది!!! పన్నెండు రోజులు మాత్రమే వైకుంఠంలో రిజర్వేషన్లు వున్నవాళ్ళు. ఈకాలంలో మరో పుట్టుక మరోజన్మస్థానం నిర్ణయించాలి. అదీగాక మీరు ఈ మధ్య మా సిస్టమ్ అంతా మార్చేశారు. ఎవరు అమెరికా వెళ్ళమన్నారు? ఇప్పుడు మళ్ళీ పుట్టాలంటే మరో ప్రాబ్లమ్ తెచ్చిపెట్టారు. అది జీన్స్ కు సంబంధించినది. ఇప్పుడు ఇండియాలో మీరు మిస్ ఫిట్. పోనీ ఇక్కడే అమెరికాలో మీ జీన్స్ ని ఇండియన్స్ తో మేచ్ చేద్దామంటే, వాళ్ళ సంఖ్య తక్కువ. ఆ వున్న నలుగురూ ఇంకా పిల్లలకోసం ఎదురుచూడడం లేదు. - పిల్లలు అక్కరలేదుట కనుక ఈ వ్యక్తితో మరొక ప్రాబ్లమ్!

నాలుగవది!!!! అంటే భూమిమీదే ఉంచడం - మరికొంతకాలం బుజ్జి తిన్నగా పనిచేయకపోయినా, డిసేబుల్ గా మగతనం, ఆడతనం కొల్పోయినా, ఆరైటిస్ తో కాళ్ళు చేతులూ ఆడకపోయినా - సీనైల్ గానే బ్రతుకనీయండి. ఎక్కడికి పోదల్చుకుంటే అక్కడికి పోనివ్వండి అని నిర్ధారణచేసి ఆ విషయం సర్తనుకి చెప్పి తిరిగి పంపించేవారు.....

వెంటనే మళ్ళీ అంతా బ్లాంక్ అయిపోవడం, నక్షత్రాలు కనిపించడం, మళ్ళీ ఇంకో తెగ యమదూతలు, దాసినులు రావడం, ఈ లోకంలో మళ్ళీ పడడం వగైరాలు..... ఇంకా మగతన నర్సులు ఈసారి యమదాసినులుగా కా, నర్సులు కనపడడం, నాకు వైకుంఠం కనిపిస్తూనేవున్నా - ఓ రెండు గంటల్లో ఆ తలుపులు అన్నీ మాయమయి, మా ఆవిడను చూడగానే మళ్ళీ మనుష్యలోకంలో పడ్డం - నా ఈ వైకుంఠయాత్ర స్మృతిపథంలో శాశ్వతంగా నిల్చిపోవడం జరిగాయి.

నా యీ వైకుంఠయాత్ర గురించి మీకు చెప్పాలో, మానాలో, నవ్వుతారో -- - మీకెవ్వరికైనా ఇలాంటి అనుభవం కలిగివుంటే --- నవ్వుడం మాని నమ్ముతారేమోనన్న భావనతో, కనీసం ఈ కల్పనకథ, అనుభూతి -- మీలో కొందరిలో ఆవేశం, ఆలోచనలు కలిగిస్తుందని ఆశిస్తూ.... ఇలా వ్రాసి ముగిస్తున్నాను..... ♦

బలిపకున్ సంగంబండు కుగన్మిథరెడ్డి

అది ఓ పల్లె. ఆ పల్లెలో ఎల్లమ్మ దేవర ఉత్సవాలు ఘనంగా జరుపుకుంటారు ఆ గ్రామీణులు. ఈ ఉత్సవాలంటే ఆ బాలగోపాలానికెంతో సంబరం. మరెంతో సరదా. మూడేళ్ళకోసారి అమ్మవారికి దున్నపోతును బలి ఇస్తారు పల్లీయులు. ఆ ఉత్సవాల సమయంలో అంతా బంధువర్గాన్ని పిలిపించుకుంటారు. ప్రతి ఇంట పండగ వాతావరణం కనబడుతోంది. పోతును బలి ఇస్తే పల్లె పాడి పంటలతో అలరారుతుందని వారి ప్రగాఢ విశ్వాసం.

అలా బలి ఇచ్చే దున్నను తరతరాలుగా ఆ గ్రామదొర, భూస్వామి, యానాదిరెడ్డి కుటుంబం వారే దేవర పేర ఓ సుముహూర్తాన ఆరు మాసాల దూడను అమ్మవారి వూజారితేత బందారు వేయించి వదులారు. అప్పటి నుంచి ఆ దూడను కట్టి వేయడం జరగదు.

దాని ఇష్టం వచ్చిన పాలాలలో మేస్తు బిక్క బలిసిపోతుంది.

తెగ బలిసిన దేవరపోతు గ్రామంలోని దుచ్చలను, దుక్కిటిద్దులను వెంటవడి పొడిచినా దాన్ని గ్రామస్థులు కొట్టరు.

ప్రేమతో పక్కకు తోలుతుంటారు. అలా మూడేళ్ళ క్రితం వదిలిన దున్నపోతు హైవేలోని తారుకోద్దులా

నిగనిగలాడుతోంది. నూనె వేస్తే ఒడుడుదుకులు

లేక దాని శరీరం నుంచి జారే విధంగా ఉంది.

ఆ దేవరపోతు బలి ఇచ్చే రోజు రానే వచ్చింది.

గ్రామస్థులంతా తెల్ల వారుజామున నిద్రలేచి తలంట్లు పోసుకుని పిండి వంటలు చేశారు.

సూర్యోదయ సమయాన బోనాలు గ్రామ బొడ్డురాయి

వద్దకు చేరాయి. అక్కడ వేప మండలు కట్టి

బందారు వేసి దృఢకాయులైన యువకులు

దేవరపోతును పట్టుకునుంచున్నారు.

ఇక బైండలవారి పాటలతో బసివిన స్త్రీల

వృత్తాలతో, డవ్వల మోతతో ఊరేగింపు

ఎల్లమ్మగుడి చేరింది. పట్టుచొక్కా

పట్టువంచతో చేతిలో రూఢకర్రతో దొర

యానాదిరెడ్డి దర్శం ఉట్టిపడ, ఆన

ఇచ్చిందే తడవుగా బోనాలతో స్త్రీలు

అమ్మవారి కోవెల చుట్టూ ఐదుమార్లు

ప్రదక్షిణ చేశారు. అమ్మవారికి దొరవారి

ఇంటి నైవేద్యం అర్పించాక ఊరి

వారంతా కొబ్బరికాయలు కొట్టి అమ్మవారి మొక్కు తీర్చుకున్నారు.

అమ్మవారికి తీసి వంటకాలే ఎక్కువాయి. దేవర ముందు ఉన్న పిశాచగణానికి మేకపోతులు, దున్నపోతులను బలి ఇస్తుండడం తమ గ్రామ సంప్రదాయం అని వారంటూ ఉంటారు. గుడి కెదురుగా పాలిన కర్రల మధ్యే దేవరపోతును నిలిపి బలవంతులైన ఐదారు మంది యువకులు తాళ్ళతో కట్ట ఇరువైపులా మంచున్నారు. వూజారి వచ్చి పోతు మడుగు బందారు. కుంకుమ వేసి వెనుతిరిగాడు. అనాదిగా వీరస్వామి కటుంబీకులే దేవరపోతుల సరకువారు. వీరస్వామి సావబట్టిన గండ్రగొడ్డలి భుజాన పెట్టుకుని దొర యానాదిరెడ్డి పాదాలు మొక్కి ఆజ్ఞ తీసుకుని కోర మీసం మెలిపెట్టుకుంటూ పోతు చెంతకొచ్చాడు. పోతు కొమ్ములకు తాడుకట్ట ముగ్గురు యువకులు

ముందువైపు దాని మెడ వంచినట్టు పట్టుకున్నారు.

సరికేందుకు చక్కని వీలు కలగగానే వీరస్వామి గొడ్డలి

పైకి లేపాడు. జనమంతా ఊపిరి బిగబట్టి

చూస్తున్నారు. గొడ్డలి ఒక్క వేటుకు పోతు

అంటా అనే అరుపుతో బాలు

రక్తం చిమ్మి పక్కవారి దుస్తులు

ఎర్రనయ్యాయి. ఆ రక్తం అలా చిల్లినట్ల

కుండలా ప్రవహిస్తోంటే మెడ

ఎంతవరకు తెగిందో కనిపించదని

పక్క నుంచి

ఓ వ్యక్తి పోతు మెడపై

కడవతో నీరు కుమ్మ

రిస్తున్నాడు.

వీరస్వామి మరో

తెలుగు కళా సమితి (న్యూజెర్సీ) రాజాలక్ష్మి ఫౌండేషన్ (మద్రాసు) ఆంధ్రజ్యోతి సచిత్ర వార పత్రిక సంయుక్తంగా నిర్వహించిన కథల పోటీ (1997)లో కన్సలేషన్ బహుమతి పొందిన కథ.

రెండు గొడ్డలి దెబ్బలు వేయగానే మెడ వూర్తిగా తెగిపోతూ వేలకొరిగింది. మొండిం వేరయ్యాక పోతు కాళ్ళు గిలగిల కొట్టుకుని ప్రాణాలొదిలింది. దేవరపోతు అర్ధవాదం అక్కడి జనం ఆనందంతో వేసే ఈలలు, కేరింతల మధ్య ఎవరి చెవి సోకలేదు. ఆ దృశ్యం వరమకీరాతకంగా, పైశాచికంగా ఉన్న పోతును బలి ఇచ్చి దేవర మొక్కు తీర్చుకున్నామనే ఆనందంతో ఊరి జనం మనసుల్లో అర్ధతాభావం ఒకింతైనా చోటు చేసుకోలేదు. గుడి ముందు తవ్వివ గోలిలో పోతు తల ఉంచి అన్నముతో చేసిన దీపం వెలిగించి వూజ చేసి తల వూడ్చి పెట్టారు. వచ్చిన జనం పోతు వదిలి, పదండి అంటూ అమ్మవారికి మొక్కి ఇళ్ళబాలు పట్టారు.

ఇళ్ళకు వెళ్ళేవారు వెళ్ళిపోతుంటే పోతు మొండిం, బలి ఇచ్చిన మేకలు కోసే వంటలు చేసే యత్నంలో కొందరున్నారు. మరోపక్క అరుగు ముందు గ్రామం ముందు ఉండే గూడెం రంగయ్య దంపతులు తమ ఒక్కగా వొక్క 14 ఏళ్ళ కూతురు మల్లికే కొత్త బట్టలు కట్టించి బసివనిగా మారుస్తున్నారు. పెద్ద మనిషి అయిన అర్జెల్లకే ఏవుగా పెరిగిన మల్లికే బసివని అంటే

అర్థం తెలియదు. పైగా గూడెం పెద్దలు బసివిని అంటే దేవత అని, దేవుడి భార్య అని చెబుతుంటే తానో దేవతనైపోయినట్టు సంతసిస్తోందా అమాయక బలిజీవి. అరవిరిసిన మల్ల- అందాల జాబిల్ల లాంటి మల్ల మెడతో కుల పెద్ద దేవత పేర తాళి కట్టాడు. ఆ తతంగం వైపు యానాదిరెడ్డి ఓర చూపు చూసుకుంటూ ఇంటికిపోయాడు.

రంగయ్య దంపతులు తన కూతురును బసివిని చేసి పెళ్ళి చేసినంత సంబరపడిపోతున్నారు. పెళ్ళి పదేళ్ళైనా పిల్లలు వుట్టకపోవడంతో బిడ్డ వుడితే బసివిని చేస్తానని మొక్కుకున్న ఆ అమాయక దంపతులు అమ్మవారి మొక్కు తీర్చుకున్నామని సంతోషపడుతున్నారు. కొత్త పెళ్ళికూతురిలా ఉన్న కూతురి చేత చిన్న తట్ట పట్టింది ఊరంతా ఇల్లిల్లా తిరుగుతెళ్ళారు. అలా బిడ్డం వెలితే ఆమె బసివిని అయినట్టు ఊరందరికీ తెలుస్తోందని కులపెద్దల ఆజ్ఞ మొదలు దొర యానాదిరెడ్డి ఇంటికి వెళ్ళి రెడ్డి కడపకు బొట్టుపెట్టి పెద్దలు చెప్పినట్టు మొక్కింది మల్లి. మల్లి బిడ్డపు తట్టలో దొర బడు వందల రూపాయలుంచాడు.

“ఒక్కానొక్క కూతుర్ని ఇంటి దీవం కోసం దేవతకర్తించాను. మీ దయ ఉండాలా? కాలొకతా..” అంటూ రంగయ్య దొరకు దండం పెట్టి కూతురును దొర కాళ్ళు పట్టుకోమన్నట్టు పైగ చేశాడు.

దొర ఇంటి కడపకు మొక్కడం దొర కాళ్ళకు మొక్కడంలో తేడా తెలియని పసితనంతో పెద్దలు మొక్కమన్నవడల్లా మొక్కి కదిలింది మల్లి. దొర ఇంటి నుంచి గ్రామంలోని మిగతా ఇళ్ళకు వెళ్ళారు వారు.

రాత్రి పది గంటలైంది. ఆ ఊరంతా పండగ సంబరల్లో తేలియాడుతోంది. కొందరు భోజనాలు చేసి చుట్టవక్కాలతో మాట్లాడుకుంటున్నారు. కొందరు దేవరపోతు మాంసం తింటూ, కల్లు త్రాగుతూ ఆనందంగా తూలుతున్నారు. అమ్మవారికి బలి ఇచ్చిన దున్న మాంసం రైతులిచ్చిన రెండు బస్తాల బియ్యం ఒకేచోట పెద్ద పెద్ద పాత్రలలో ఒంది గూడెం అంతా మాంసం ముక్కలు నంజుకుంటున్నారు. ఎల్లమ్మ మహిమలు కథలు కథలుగా చెప్పకుంటున్నారు. పోతును బలి ఇచ్చినందుకు ఈ యేడు వర్షాలు బాగా కురిసి పడికెడు గింజలు విత్తితే వుట్టెడు పండుతాయని వారు విశ్వసిస్తూ సంతోషిస్తున్నారు. సంబరపడిపోతున్నారు.

గ్రామం వెలుపల గూడేనికి ఆసుకుని ఉన్న పాలంలో కట్టించుకున్న గెస్ట్ హౌస్ లో పట్టుబట్టలేసుకుని సైన ఆత్తరు వూసుకుని కొత పెళ్ళికొడు కులా ముప్పాల్లై సోఫాలో కూర్చున్నాడు యానాదిరెడ్డి. ఆ గూడేనికి ఇళ్ళ కోసం ఆయనే కొంత భూమి ఇచ్చాడు. ఇళ్ళకు చోటిచ్చినందుకు దొరను వారు ధర్మపశువు అంటుంటారు. దేవుడిలా చూస్తుంటారు. పేదలకిచ్చిన భూమికి గవర్నమెంటుతో మంచిరేటు రాబట్టుకున్న విషయం ఆ గూడెపు అమాయకులకు తెలియదు పాపం.

“ఏరా ఎల్లగా పిల్లెదిరా” సిగరెట్ దమ్ము లాగుతూ అడిగాడు దొర.

“వారే వెంబడించుకొని వస్తామన్నారా దొరా!” చేతులు కట్టుకుని చెప్పాడు జీతం ఉన్న మల్లయ్య.

“మళ్ళీ ఎల్లాస్తావా” అసహనంగా కదుల్తూ అన్నాడు యానాదిరెడ్డి.

“ఆ.. వస్తున్నారు దొర” గెస్ట్ హౌజ్ వైపు వస్తున్న వారిని చూసి అన్నాడు మల్లయ్య.

రెడ్డి ఆనందానికి అవధుల్లేవు. అతడికిది కొత్తగాకున్నా కస్టమెంట్లు చేయ డమంటే అతడికి యమ ఇది. తన మగతనానికి విరిసి విరియని లేత మొగ్గల్లాంటి అమ్మాయిలు ఒడ్డునపడ్డ చేపల్లా గిలగిలలాడితే చెప్పలేని, పట్టరాని ఆనందంతో.. జుట్టు పీక్కుంటాడు. రంగయ్య ఆ ఉదయం అమ్మవారికి బసివినిగా వదిలిన లేత మొగ్గ మల్లిని వెంట తీసుకొచ్చాడు.

“ఆ రాత్రికిక్కడే దొర వద్ద ఉండమ్మా” అంటూ వెనుదిరిగాడు రంగయ్య.

మల్లికి కుల ఆచారం ప్రకారం కల్లు త్రాగించారేమో “నేనొత్తానయ్య”, అంది తండ్రితో ఒత్తిపలుకుతూ.

“మమ్మేం భయపడవద్దు తల్లీ. దొర దేవుడంటోడు. నేను పొద్దున్నే వస్తాగా” అంటూ వడివడిగా వెళ్ళిపోయాడు.

రంగయ్య వెళ్ళిపోగానే ‘ఇంట్లోకి పోదాం వదవే మల్లి’ అంటూ ప్రేమగా రెక్క వుప్పుకుని మల్లెలు పరచిన మంచం వద్దకు తీసుకెళ్ళాడు దొర. బలి ఇవ్వ పట్టుకెళ్ళే బలి పశువుకు బలి విషయం తెలియనట్టే యానాదిరెడ్డిని అనుసరించింది కల్లకపటమెరుగని మల్లి. పాలేరు యల్లయ్య తలుపులు మూసి బయటకెళ్ళి దూరంగా గొంగడేసుకు పరుండిపోయాడు కావలాగా.

“నేనెళ్ళిపోతా తలుపులు తెరిపించండి దొరా!”

“మల్లి నిజంగా నీవు మల్లెమ్మగ్గవే. అంటేకాక మవ్వు దేవర మనిషివి. ఈ రాత్రంతా వూజలు చేయాలి రా!” అంటూ గట్టిగా కౌగిలించుకున్నాడు. ఆ మొరటుతనానికి ఆమె లేత పక్కటిముకులు విరిగినట్టుయ్యి బాధగా మూర్ఛింది మల్లి. ఇంటి వద్ద తాగిన కల్లు మత్తు కూడా దిగిపోయిందామెకు. చేతులెత్తి మొక్కుతూ వదలమని వేడుకొంది.

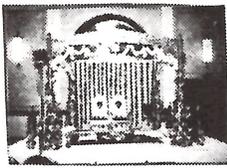
“నిన్నొద్దుల్లానా పిచ్చిదానా. నవ్వు బసివినివి. ఊరుమ్మడి సొత్తువు. నీ కన్నెచెర విడిపించి కడుపు పండేదాకా ఈ బంగ్లాలోనే ఉంచుకోంటా” అంటూ మంచంపై వేసి ఆక్రమించుకున్నాడు. ఈ హతాత్మరిణామానికి నివ్వెరపోయింది మల్లి. ఆ రాక్షస రతిలో దొర పరువుపై పరచిన మల్లెలా నలిగిపోయింది మల్లి.

గ్రామ దేవతకు పోతునెంత అల్లారు ముద్దగా చూసినా అది మాంసం ముక్కలై అందరి పంటికింద నలుగుతోంది. దేవరపోతును తరతరాలుగా గ్రామంలో ఒకే వంశం వారే గండ్రగొడ్డలితో వరుకుతారు. ఆ తర్వాత అది నంటకమ్మై ఊరందరికీ ఆహారమాతోంది.

దేవరకు బసివిని చేసిన బాలలను గ్రామదొర కన్నెచెర విడిపిస్తాడు. ముచ్చల పడితే మూడు రాత్రులు ఆసుభవిస్తాడు. ఆ పాప సురీ రూపవతి అయితే ఓ బిడ్డతల్లి అయ్యేదాక ఉంచుకుంటాడు. ఆ తర్వాత ఊర బనవియ్యే ఊరుమ్మడి సొత్తైపోతుంది. కోరినవారికి కొంగుపరచి పడక సుఖాలు చవిచూయిస్తోంది. మనసులేని మరబొమ్మైపోతుంది. సుఖం ఇచ్చే బసివిని బాలలకు సుఖరోగం అంటిస్తారు కాముకులు. దేవరపోతును ముదమారగా పాలాలలో మేయనిచ్చి కర్మశంకగా బలి ఇస్తారు. బలిపశువుల బతుకుల్లాగే బసివిని బాలల బతుకులు బలిచేసి ఆఖరుకు వీ..వీ.. వ్యభిచారి అంటూ వెలివేసి ఆనందిస్తారు క్రూర మనస్తత్వాన్ని పెంపొందించుకున్న జనం. ఎన్ని చట్టాలున్నా.. ఎందరు సంస్కర్తలున్నా.. ఎన్ని మహిళా సంఘాలున్నా.. ఈ ఆంధ్రావనిలో ఇంకా అక్కడక్కడా మల్లిలా వాడిపోయే పసి మొగ్గలెన్నో.. బలిపశులెన్నో.. ఎన్నెన్నో..

“These bank fees are getting out of hand.”

NU DESIGNS

"where creativity blooms"
Parsippany, NJ
(973) 884-0885

Professional Decorating Service for Weddings, Parties & Special Events

- Wedding Mandaps ■ Custom decorations & Backdrops ■ Exclusive Arches
- Creative Aisle Props, Aisle Runner ■ Elegant fresh floral centerpieces
- Hall decorations ■ Wedding garlands
- Gajara, Corsages & Boutonnieres ■ Dance Stage Decorations

□ Banquet Hall Facilities, Catering with Unbeatable Wedding Mandap & Reception Package □
❖❖❖❖❖❖❖❖❖❖

*****Specialized Decorations & Favors for Birthdays, Sweet 16, Showers & Anniversaries*****

"Unique Parties, Plus..." Offering Largest Selection Of Balloons (Including, of latest summer movies), Balloon Columns & Arches, Sensational Centerpieces, Custom Printing on balloons, Balloon Drops, Novel Theme Decorations, Hand-crafted Cake Top Decorations for all occasions & Decoration Rentals.

Experienced Designer & Decorator to guide you in making your special event, really Special!
Call Malini Chandrasekhar at (973) 884-0885 for a personalized consultation.

By Appointment Only

Weekends & Evenings Available

Livingston Pediatrics

R.V. Yerramilli, M.D., F.A.A.P.

Limited to Infants, Children & Adolescents

345 Livingston Ave.
New Brunswick, NJ 08901
(732) 246-7171

77 Brunswick Wood Dr.
East Brunswick, NJ 08816
(732) 238-6644

సినిమా గణితం!

-ఉప్పల అనంత సుధాకర్, Eatontown, N

ఈరోజు తెలుగు సినిమా (ఆమాటకొస్తే ఇండియా సినిమా!) అంతు చూడాల్సిందే 'ఫలానా' సినిమా చూసాక అనిపించింది నాకు. ఆ సినిమా పేరు... పద్దు లెండి. ఈ మధ్య సినిమాలే కాదు వాటి పేర్లు కూడా అసభ్యంగానే ఉంటున్నాయి! అయినా పేరేదైనా కథలో పెద్ద తేడాలుండవు కదా!

తెలుగు సినిమా అంటే ఒకరో, ఇద్దరో హీరోయిన్స్ (అంతకన్నా ఎక్కువ కూడా వుండడం ఈ మధ్య ఫాషన్ అయింది), అలాగే కొందరు హీరోలు, వాళ్ళు వాళ్ళ తల్లి దండ్రులు అక్కలు, చెల్లెళ్ళు, అన్నలు, తమ్ముళ్ళూ, కొంతమంది విలన్లు, వెకిలి నవ్వులు కమిడియన్లు పాత్రాగణం. కథలో ఉండేవి బీద, ధనిక, ప్రేమ, ద్వేషం, పగ, సరదా, త్యాగం, సెంటిమెంట్ (ఇది అన్నింటికన్నా పవర్ఫుల్). ఈ కథ, పాత్రలు, ఓ అరడజను పాటలు, మూడో నాలుగో ఫైట్లు కలిస్తే వెరసి తెలుగు సినిమా. నేడు మనం చూసే సినిమాల్లో 90 శాతం ఇలాంటివే.

ఉదాహరణకు ప్రేమ కథలే తీసుకొందాం... అమర ప్రేమికుల కథలు, సరదా ప్రేమికుల కథలూ, ప్రతికార ప్రేమికుల కథలూ, ఆకర్షణ ప్రేమగా అనుకునే కథలూ... ఎన్నెన్నో ప్రేమికుల, ప్రేమ కలల కథలు... రకరకాల గాధలు!

అసలు ప్రేమ అనే అంశాన్ని తీసుకొని ఎన్ని సినిమాలు తియ్యవచ్చు?... నన్ను నేనే ప్రశ్నించుకొన్నాను. దీని ద్వారా ఇంకా ఎంతకాలం తెలుగు ప్రజలు ఈ బాధలు పడాలో తెలుస్తుందన్న ఆశ.

సాంఖ్య శాస్త్రానికి, తార్కిక శాస్త్రాన్ని జోడించి గణన ప్రారంభించాను. ఒక నాయకుడు, ఒక నాయిక ఉంటే అది సరళ రేఖ ప్రేమ. ఓ హీరో, ఇద్దరు హీరోయిన్లు లేదా ఇద్దరు హీరోలు ఒక హీరోయిన్ ఉంటే అది త్రికోణ ప్రేమ... ట్రయాంగిల్ లవ్ అన్నమాట. ఇది విషమబాహు త్రిభుజం అంటే 3 కొలతలు వేరు వేరన్నమాట. ఇద్దరు హీరోలు, ఇద్దరు హీరోయిన్లు ఉంటే చతుర్భుజ ప్రేమ. ఇక్కడ కూడా నాలుగు భుజాలు వేరు వేరు. ఈ మూడింటిలో మొదటి ప్రేమ సినిమా, రెండవది సెంటిమెంట్ సినిమా, మూడవది మాస్ సినిమా అవుతుంది. గణన సులభం చేయడానికి మొదటిరకం అంటే ఒక హీరో ఒక హీరోయిన్ సినిమాలు తీసుకొందాం. మొదటి అంశం... బీద, ధనిక తేడాలు. హీరో ధనికుడు, హీరోయిన్ పేదరాలు. హీరో బీదవాడు, హీరోయిన్ ధనికురాలు. ఇద్దరూ రిచ్ లేదా ఇద్దరూ పూర్ మొత్తం 4 రకాలు.

రెండవ అంశం... పల్లెటూరు, పట్టణం. అంటే మరో 4 రకాలు ఈ రెండూ జోడిస్తే $4 \times 4 = 16$ సినిమాలు తియ్యవచ్చు.

మూడవ అంశం... ఇష్టాలు. హీరో ప్రేమిస్తాడు, హీరోయిన్ ప్రేమించదు. వగైరాలు మొత్తం నాలుగు రకాలు. ఈ యిష్టాల్లో మార్పులు అంటే మొదట ఇష్టం ఉండి తరువాత లేకపోవడం లేదా మొదట ద్వేషించడం తరుపరి ప్రేమించడం... అంటే 2 రకాలు. వెరసి 8 రకాలు.

పై మూడు అంశాలు జోడిస్తే 16×8 అంటే 128 సినిమాలు. నాలుగవ అంశం... హీరో హీరోయిన్ల మాతాపితలు. మొత్తం నలుగురు. ఇందులో ఒక్కరే ఉండవచ్చు, ఇద్దరు, ముగ్గురు లేదా నలుగురూ ఉండవచ్చు. ఒకవేళ ఇద్దరు ఉంటే అందులో కూడా చాలా కాంబినేషన్లు, ఇష్టాలు, మార్పులు. లెక్క కాసంత క్లిష్టతరమే. ప్రస్తారాలు / సంయోగాలు (అంటే పర్మిటేషన్స్ అండ్ కాంబినేషన్స్) ఉపయోగించి లెక్కేస్తే ఇవి మొత్తం 81 అని తేలింది.

అంటే నాలుగు అంశాలను జోడిస్తే $81 \times 128 = 10,368$ సినిమాలు తియ్యవచ్చన్నమాట. ఇంకా లెక్క అయిపోలేదు.

అయిదవ అంశం... మిగతా బంధుజనం లేదా కుటుంబ జనం. అక్కచెల్లెళ్ళు, అన్నాతమ్ముళ్ళు, బాబాయ్లు, తాతలు అమ్మమ్ములు వగైరాలకు లెక్కే లేదు. మచ్చుకు ఒక నలుగురు ఉన్నారనుకొందాం. అంటే ఈ నల్లరు మళ్ళీ $81 \times 8 = 648$ రకాలుగా ఉండవచ్చు. అంటే అయిదు అంశాలు కలిపేస్తే $10,368 \times 8 = 83,184$. 8 లక్షలపై చిలుకు సినిమాలు తియ్యవచ్చు.

ప్రస్తుత అంచనా అంటే సగటున సంవత్సరానికి 200 సినిమాలు పస్తున్నాయి. ఈ లెక్కన అన్ని కాంబినేషన్ల సినిమాలు రావాలంటే 4199 సంవత్సరాలు పడుతుందన్నమాట. హతవిధి! తెలుగు సినిమా ప్రేక్షకులను భగవంతుడే రక్షించాలి.

ఇంకాస్తా ముందుకు వెళ్ళి, త్రికోణ ప్రేమ గురించి ఆలోచిస్తే, చాలా రకాలు ఉదాహరణకు ఓ హీరో ఇద్దరు హీరోయిన్ల తీసుకొంటే,

- హీరో ఇద్దర్నీ పెళ్ళి చేసుకోవడం
  - ఒక హీరోయిన్ త్యాగం చెయ్యడం
  - ఇద్దరూ త్యాగం చెయ్యడం
  - ఇద్దర్నీ పెళ్ళి చేసుకోక పోవడం
- కథా గమనం రకరకాలు.

ఇలా లెక్క చేస్తుంటే అసలు కలియుగం అయిపోతుంది కాని ఈ సినిమా కథలు అయిపోవు!

చివరకు నాకు అర్థమయిందేమిటంటే, ఉన్నవి రెండే కాంబినేషన్లు సినిమాలు చూడాలా, వద్దా అన్నవి అని!

(తెలుగు సారస్వత సమూహం, 4 నవంబరు, 1998 సభలో)

కళాపోషకులు

తెలుగు వెలుగుల ప్రవాసాంధ్రులు
సంగీత సాహిత్య కళాపోషకులు
ప్రాక్ పశ్చిమ వసుధైక కుటుంబీకులు
తందాన తాన ఆటల అంతర్జాతీయులు

కన్యాశుల్కం నాటిక మనకిక్కడ అవసరమా అని వాదిస్తాం
అమెరికన్ తెలుగాయన వ్రాసిన ఇండియా కథలని ఖండిస్తాం
తెలుగువారి ప్రత్యేక కార్యక్రమాల్లో ఇంగ్లీషులోనే ఎంపీ పురాణం
ఇంటర్నెట్లోనేమో నన్నయ చందన్నా చతుర్ముఖపారాయణం

రామరాజు త్యాగరాజులా పడుతాడు శాస్త్రీ యంలోసంగతులు
రాగమణికి ఆ మధురస్వరమేగా తెచ్చింది పేరూ ప్రఖ్యాతులు
అప్పారావు మాత్రం మంచి కథకుడిగా ఎక్కుతున్నాడు మెట్టు పై మెట్టు
అయినా సరే మనకి పనికిరాదు వైద్యానికి ఏపూగా ఎదిగిన పెరటిచెట్టు.

తెలుగువాడు పైకొస్తూంటే ఊరకుంటుందా ఆ అసూయారాక్షసి
తోక్కేయరూ కళాపోషకులు, ఎక్కడికి పోతుంది వాళ్ళ హిపాక్రసి
బురదనీళ్ళు మీద చిందుతాయి అయినా పలకవు గులకరాళ్ళు
కళ ఎన్నాళ్ళో శిలగా మిగలదు అందమైన శిల్పంగా రాణిస్తుంది.

- సత్యం మందపాటి
Dallas, TX

శ్రీరాజా-లక్ష్మీ పురస్కార ప్రదానోత్సవాలు - 1998

నివేదిక - దూసి ధర్మారావు, Srikakulam, AP

వెన్నె, ఆగస్టు 15, 1998

"కళలు సంస్కృతి ఏ కాలంలో ఆదరించ బడతాయో ఆ సమయంలో మానవ జీవితం సమున్నత విలువలతో కూడి ఉంటుంది. ఆదర్శప్రాయంగా ఉంటుంది. అందువలన కళలనూ కళాకారులనూ ప్రతిభా మూర్ఖులనూ ప్రోత్సహించడం సమాజం బాధ్యత. ఈ రకమైన ప్రోత్సాహాన్ని ఏటేటా అవార్డుల రూపంలో ఇస్తున్న శ్రీరాజా-లక్ష్మీ ఫౌండేషను ధన్యమైనది. ఈ సంస్థ సభ్యులందరికీ ఈ దిశలో కృషి చేయడానికి పరమేశ్వరుడు ఆయురారోగ్య భాగ్యులు ప్రసాదించాలి." అంటూ ముఖ్యఅతిథి సద్గురు కందుకూరు శివానంద మూర్తిగారి ఆశీస్సులతో 21వ రాజా-లక్ష్మీ పురస్కార ప్రదానోత్సవం ప్రారంభమైంది.

స్వర్ణోత్సవ భారతమా! వందనమమ్మా! త్రివర్ణ రాగమాలికాభివందనమమ్మా!

విజయోత్సవ నవభారత నందనమా! స్వతంత్రభావ పరిమళాభినందనమమ్మా! అని పాడుతూ యావద్భారతమూ స్వాతంత్ర్య స్వర్ణోత్సవాలు జరుపుకుంటున్న ఆగస్టు 15వ తేదీ ఉదయం మద్రాసు మ్యూజిక్ అకాడమీ హాలులో 1998 ప్రతిష్టాత్మక రాజా-లక్ష్మీ పురస్కార ప్రదాన సభ వైభవంగా జరిగింది.

ఏటేటా లక్ష్మీగారి పుట్టినరోజు ఆగస్టు 15న అవార్డులు ప్రకటించడం, రాజాగారి జన్మదినం నవంబరు 19న బహూకరించడం గత 20 ఏళ్ళుగా నూటికి నూరు పాళ్ళూ జరిగాయి. కాని ఈ సంవత్సరం చిన్న మార్పు. తన జన్మదినంలాగానే లక్ష్మీగారి జన్మదినం కూడా ఆప్యాయతా స్ఫూర్తికంగా జరపాలనీ, ఆరోజుకు కూడా సమాన ప్రాధాన్యత కల్పించాలని రాజా సంకల్పించారు. అందుకే 1998 ఆగస్టు 15న నాలుగింటిలోనూ మూడు అవార్డులు బహూకరించారు.

1979లో శ్రీశ్రీ గారితో శ్రీకారం చుట్టుకున్న పదివేల రూపాయల రాజా-లక్ష్మీ పురస్కారం ఇంతై అంతా ఈ నాటికి లక్షకు పెరిగింది. ఈ అవార్డుకోసం ఈ సంవత్సరం ప్రఖ్యాత సినిమా నటి, రచయిత్రి, గాయని, సంగీత దర్శకురాలు, బహుముఖ ప్రజ్ఞాశాలి డా|| భానుమతీ రామకృష్ణ ఎంపిక చేయబడ్డారు. ఈ ఒక్క అవార్డు మాత్రం వచ్చే నవంబరు 19వ తేదీన ప్రదానం చేయబడుతుంది. ఆ తర్వాత వీరికి అమెరికాలో తెలుగు కళా సమితి (న్యూ జెర్సీ) తరపున డా|| కె.వి.రావు, డా|| జ్యోతి రావుల రెండువేల డాలర్ల పురస్కారం బహూకరించడం జరుగుతుంది. వీరి అమెరికా ప్రయాణానికి డౌన్ టౌన్ టిప్ టీటు 'తెలుగు జ్యోతి' సంపాదకులు డా|| కిడాంబి రఘునాథ్ ప్రభ గారలు ఏర్పాటు చేస్తారు.

లక్ష్మీరాజా వైదిక పురస్కారం-శాస్త్రరత్నాకర, వేదశాస్త్రభూషణ, తర్కాలంకార, మహామహోపాధ్యాయ బ్రహ్మశ్రీ గోదా సుబ్రహ్మణ్య శాస్త్రి, ముఖ్య అతిథి సద్గురు శివానంద మూర్తి చేతుల మీదుగా రూ||15,000, శ్రీలక్ష్మీరాజా వైదిక పురస్కారమూ, శాలువా, ప్రశంసా ఫలకం స్వీకరించారు. పుట్టపర్తి సత్యసాయి కళాశాల అధ్యాపకులు ఖరీడేహాల్ వేంకటరావు గారి పదివేల రూ||ల చెక్కు గురువుగారే బహూకరించారు. శ్రీసుబ్రహ్మణ్య శాస్త్రి అనవరత శాస్త్రావలోకనా తత్పరులు, నిరంతర నిగమార్థ విచారణా విశారదులు. వీరు ప్రస్తుతం కాంచీపట్టణ శాస్త్ర పాఠశాలలో తర్క వేదాంత వ్యాకరణాంశాలు బోధిస్తున్న ఆచార్యులు. వీరి సన్మానపత్రం శ్రీఏడిద రామకృష్ణశాస్త్రి చదివారు.

సాహిత్య పురస్కారం - రాజా షష్టిపూర్తి సందర్భంగా ప్రారంభించిన శ్రీరాజా-లక్ష్మీ సాహిత్య పురస్కారం 1998 సం||రానికి డా|| శ్రీమతి కె.రామలక్ష్మి గారికి, ఆధ్యాత్మికాచార్యులు, ముఖ్యఅతిథి సద్గురు శివానందమూర్తి 20 వేల రూ||ల చెక్కు, చందనమాల, శాలువ, ప్రశంసా ఫలకం, జ్ఞాపిక బహూకరించారు. ఈమె ప్రఖ్యాత నవలా రచయిత్రి, ప్రముఖ కథనికా రచయిత్రి సుప్రసిద్ధ పరిశోధకురాలు, బహుముఖ ప్రజ్ఞాశాలి. నిరంతర పరిశోధనాశీలి. 'నన్ను వెళ్ళిపోనీరా', 'యువరాజు', 'ఆడది' నవలలూ, 'అందుకో ఈ ప్రేమలేఖ' కథానిక ఆంధ్రపత్రికలో 'ప్రశ్నావళి' ఈమె రచనా దక్షతకు నిదర్శనాలు. స్వర్ణ కంకణం అవార్డు, ఆం.ప్ర.సాహిత్య అకాడమీ

అవార్డు, ప్రభుత్వంవారి అత్యుత్తమ విశేష రచయిత్రి పురస్కారం, వేంకటేశ్వర విశ్వవిద్యాలయం వారి గౌరవడాక్టరేట్ సత్కారము ఈమె ప్రతిభకు దర్శనాలు.

అమెరికాలో నున్న డా|| M.D.N. రావు తమ తలితండ్రుల పేరిట ఏటా ఇస్తున్న MAN-MAP అవార్డు పదివేల రూ||ల గురువు గారు బహూకరించారు.

న్యూయార్క్, డా|| కలశపూడి శ్రీనివాసరావుగారి పదివేల రూ||ల సాహిత్య పురస్కారం ఆయనే స్వయంగా వేదిక మీదకు వచ్చి శ్రీమతి రామలక్ష్మిగారికి అందించారు. ఆయన ప్రస్తుతం ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయంలో జెనెటిక్స్ మీద ఉపన్యాసాలిస్తూ ఇండియాలో ఉన్నారు.

న్యూజెర్సీ (USA) తెలుగు కళా సమితి అధ్యక్షులు డా|| కొచ్చెర్లకోట జననీ, డా|| కృష్ణల పదివేల రూ||ల సాహిత్య పురస్కారం చెక్కు, వారి తరపున అమెరికా అమ్మాయి కుమారి కలశపూడి భారతి చేతుల మీదుగా శ్రీమతి రామలక్ష్మిగారు స్వీకరించారు.. ప్రముఖ నవలా రచయిత్రి శ్రీమతి పాటిబండ విజయలక్ష్మి సన్మాన పత్రం చదివారు.

గురువును గురించండి - శ్రీరాజా-లక్ష్మీ 1998 సంవత్సరం ఉపాధ్యాయ పురస్కారం పదివేల రూపాయల చెక్కు, శాలువా చందనమాల, ప్రశంసా ఫలకం శ్రీ కందర్ప శరణానందగారు ముఖ్య అతిథి బహూకరించారు. ఈయన విశాఖ పట్నం జింక్ స్కెల్టర్ సీనియర్ సెకండరీ పాఠశాల ప్రధానాచార్యులు. గత మూడు దశాబ్దాలూ ఉపాధ్యాయ వృత్తిలో ఉంటూ పరిశోధనాత్మక ఆంగ్ల భాషా బోధనా కార్యక్రమాలు నిర్వహిస్తున్నారు. అనేక విద్యా సంస్థలు స్థాపించి, విద్యాప్రాప్తికి దోహదం చేస్తున్నారు. వీరి జాతీయ స్థాయిలో విజయరత్న పురస్కారం స్వీకరించారు.

ఈ అవార్డు అమెరికా డా|| రామకృష్ణ, సావిత్రి జోన్నాడ వారి ఆర్థిక సౌజన్యంతో ఏర్పాటు చేయబడింది.

ఒక సన్మానం - గుంటూరుకు చెందిన ప్రముఖ ఆధ్యాత్మిక రచయిత్రి డా|| R.V.S.V. రాజేశ్వరి గారిని ఆధ్యాత్మికాచార్యులు సద్గురు శివానంద మూర్తి శాలువా జ్ఞాపికతో అభినందించారు. ఈమె త్రిదండి చిన జీయరు స్వామి నుండి డాక్టరేటు స్వీకరించారు. జాతీయస్థాయి హంపి విరూపాక్ష విద్యాపీఠం సభ్యులు. ఈమె 'ఈశ్వరగీత', 'శ్రీరామభక్తి', 'శ్రీగర్గసంహిత' వంటి అనేక గ్రంథాలు రచించారు. ఆధ్యాత్మిక సంస్థలనుండి సన్మానలు పొందారు. ఈమె ప్రఖ్యాత రంగస్థల కళాకారులు, సినీనటులు ఈలపాల రఘురామయ్యగారి కుమార్తె కావడం విశేషం.

డా|| పప్పు వేణుగోపాలరావు అవార్డు గ్రహీతల ప్రతిభను ప్రశంసించి సన్మాన ప్రసంగం చేసారు. మాస్టర్ యుగేష్ స్వాగత వచనాలు, మాస్టర్ మహేష్ వెచ్చా కృతజ్ఞతా వందనాలు చేసిన ఈ సభలో ప్రముఖ సినీనటులు గొల్లపూడి మారుతీరావు, రావి కొండలరావు, కాకరాల వంటి కళాకారులూ, కళాభిమానీ, ప్రపంచ తెలుగు సమాఖ్య కార్యదర్శి శ్రీ ఎమ్. చిత్తరంజన్, సీనియర్ జర్నలిస్టు బి.ఎస్.ఆర్. కృష్ణ వంటి పెద్దలూ సభకు హుందా తనాన్ని సంతరించారు.

వ్యాఖ్యాతగా ఈ రచయిత సహకరించారు. రాజా కుమారులు వేంకటరావు, కృష్ణారావు ట్రస్టీలూగా కార్యక్రమం ఆసాంతం నిర్వహించారు.

విశాఖపట్టణం, నవంబరు 19, 1998

" గత ఐదారు సంవత్సరాలుగా నేను శ్రీ రాజా-లక్ష్మీ పురస్కార ప్రదానోత్సవాలలో పాల్గొనడం జరుగుతున్నది. మన భారతీయ కళలు, సాహిత్యము, శాస్త్రాలు, విజ్ఞానము వంటి విషయాలకోసం తమ జీవితాలు అంకితం చేసిన కళాకారులను, జాతి ఔన్నత్యాన్ని ప్రపంచానికి చాటి చెప్పిన శృంగారయమాన మూర్ఖులను సత్కరించి ప్రోత్సహించడం సమాజం బాధ్యత. అటువంటి బృహత్తరకార్యం నిర్వహించడం కోసం శ్రీ రాజా-లక్ష్మీ ఫౌండేషను స్థాపించిన శ్రీ

రాజావారి కుటుంబము అభినందనీయులు. ఈ సంవత్సరం ఒక బహుముఖప్రజ్ఞాశాలి, అనేక కళల సమాహారమూర్తి డా|| భానుమతీరామకృష్ణ ఈ అవార్డుకు ఎంపికకావడం ముదావహం. ఈమెపేరు విజ్ఞానసర్వస్వంలో చోటుచేసుకుందంటే ఆమె వైదుష్యం ఎంత గొప్పదో మనకు అవగతం అవుతుంది. గత ఇరవైవేళ్ళుగా ఇంతటి మహత్తరకార్యం నిర్వహిస్తున్న శ్రీ రాజాను, కుటుంబాన్ని నేను మనసారా ఆశీర్వదిస్తున్నాను."

1998 నవంబరు 19వతేదీ సాయంత్రం విశాఖ కళాభారతిలో జరిగిన 21వ శ్రీరాజా-లక్ష్మీ ఫౌండేషను పురస్కార ప్రధానోత్సవంలో సద్గురు బ్రహ్మశ్రీ కందుకూరి శివానందమూర్తి గారి ముఖ్య అతిథి ప్రసంగం నిర్మలమైన సెలయేదలూ సాగింది.

ఈ అవార్డు ఈ సంవత్సరం డా. భానుమతీరామకృష్ణను వరించింది. తన బహుముఖప్రతిభావైదుష్యాలతో తెలుగువారి జీవితాన్ని అనేక రంగాలలో ప్రభావితం చేసిన విదుషిమణి డా. భానుమతీ రామకృష్ణ. ఆమె గొప్పనటి, గాయని, సినీ దర్శకురాలు, సంగీత దర్శకురాలు. అన్నిటికీమించి గొప్ప రచయిత్రి. అత్తగారికథలు, భానుమతికథలు, నాలోనేను-ఆమె రచనలు. భరణి స్టూడియోద్వారా ఆమె సినీ నిర్మాత.

కరూర్ వైశ్యాబాంక్ అధ్యక్షులు శ్రీ ఎ.డి.నవనీతన్ అధ్యక్షోపన్యాసం చేస్తూ అవార్డు విశిష్టతనీ, భానుమతి గారి ప్రతిభావిశేషాలను ప్రశంసించారు. ఇంత గొప్ప సభకు అధ్యక్షతవహిస్తున్నందుకు సంతోషిస్తూ శ్రీ రాజాగారి కృషిని అభినందించారు.

శ్రీమతి భానుమతిని మహాలక్ష్మీరాజా పుష్పమాలాలంకృతం చేశారు. కుమారి బిందుమాధవి సన్మానపత్రం చదివారు. సన్మానపత్రం, శాలువతో ఆధ్యాత్మికాచార్యులు ముఖ్య అతిథి సద్గురు శివానందమూర్తి భానుమతిగారిని అభినందించారు. నవనీతన్ లక్షరూపాయల చెక్కును జ్ఞాపికను అందించారు.

ఇండియాలో ఈ అవార్డుపొందిన డాక్టరు భానుమతి అమెరికా న్యూజెర్సీ తెలుగు కళాసమితి వారి రెండువేల డాలర్ల అంతర్జాతీయ పురస్కారానికి అర్హులయ్యారు. డా. కె.వి.రావు, జ్యోతిరావుల అవార్డు స్వీకరించడానికి అమెరికా రావలసిందిగా అమెరికానుండి వచ్చిన డా.జ్యోతిరావు భానుమతిని ఆహ్వానించారు. తెలుగు కళాసమితి సాహిత్య మాసపత్రిక 'తెలుగుజ్యోతి' సంపాదకులు డా.కిడాంబి రఘునాథ్ తమ దంపతులు ప్రభ, రఘునాథ్ డా.భానుమతికి రాండ్ ట్రీప్ టికెట్ అందజేస్తున్నట్లు చెప్పి, ఇటువంటి కళారంగ శృంగాయమానమూర్తిని సత్కరించే అవకాశం కలిగినందుకు సంతోషించారు. ఆమెను శాలువతో అభినందించారు.

తమ వార్షికోత్సవంలో ఒక విశిష్టవ్యక్తిని సన్మానించడం శ్రీ రాజా ఆనవాయితీ. ఈ సంవత్సరం సహస్రచంద్ర దర్శనం చేసుకున్న విద్యారంగ భీష్మాచార్యులు ఆచార్య భావరాజు సర్వేశ్వరరావును శ్రీ రాజా-లక్ష్మీ ఫౌండేషను సత్కరించింది. ఆయన పారమంటిన ఆర్థికశాస్త్రవేత్త. 1939 నుండి 1986 వరకు ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయం వారి సేవలతో ధన్యమైంది. నాగార్జున విశ్వవిద్యాలయం వైస్ ఛాన్సలర్ గా ప్రతిభావంతమైన సేవలందించిన పాలనాధ్యక్షులు ప్రొఫెసర్ సర్వేశ్వరరావు. సన్మానపత్రం కిడాంబి రఘునాథ్ చదివారు. ఆంధ్రా యూనివర్సిటీ వైస్ ఛాన్సలర్ శ్రీ రాధాకృష్ణ భావరాజుగారిని శాలువతో సత్కరించారు. ముఖ్య అతిథి పూలదండ, జ్ఞాపికలతో అభినందించారు.

ఈ సభలో ప్రొఫెసర్ ప్రసన్నకుమార్ చేసిన ప్రధానోపన్యాసం ప్రశంసనీయం. శ్రీ రాజా-లక్ష్మీ అవార్డుల పరంపరను వివరించారు. విశాఖ నగర వైశిష్ట్యాన్ని పర్చిస్తూ, "Hyderabad is a city of politics, Vijayawada is a city of money, but Visakhapatnam is a city of culture" అన్నప్పుడు సభ కరతాళధ్వనుల తోరణం అయింది. ఆయన సభను కొంతసేపు తన ప్రసంగధారలో ముంచితెల్పారు.

ఎక్కడికి వెళ్ళిస్తావ్ సోమూ? అని అడిగాడు తండ్రి 'క్రికెట్ కి' 'క్రికెట్ మీద ఉండే ధ్యాన పుస్తకాల మీద, వదువుమీద వుంటే ఎంత బావుణు. నీ వయసు వచ్చేసరికి అబ్రహిమ్ లింకన్ ఎన్ని పుస్తకాలు చదివాడో తెలుసా' - అని తండ్రిగారి ప్రశ్న. 'పుస్తకాల సంఖ్య నాకు తెలియదు. గాని మీ వయసొచ్చే సరికి ఆయన ప్రెసిడెంట్ అయ్యాడు తెలుసా?' అంటూ సోము తుర్రున పారిపోయే వరికి, పెదాయన అవాక్కయ్యాడు. -యస్ నిర్మల - కనిగిరి

ఎ.యూ.వైస్ ఛాన్సలర్ డా.రాధాకృష్ణ, విశాఖ రేంజి డి.ఐ.జి. శ్రీ రావులపాటి సీతారామారావు ప్రసంగించారు. ప్రొఫెసర్ భావరాజు సర్వేశ్వరరావు తనకు జరిగిన సత్కారానికి కృతజ్ఞతలు తెలిపారు.

భానుమతి 'శ్రీకర కరుణాలవాల వేణుగోపాలా' పాడుతూ 'సిరులు యశము శోభిల' అంటూ శ్రీరాజా కుటుంబాన్ని దీవించమనే అర్థంవచ్చినట్లు పాడడం సందర్భోచితంగా ఉంది. అలాగే 'మనసున మల్లెల మాలలూగెనే' (మల్లేశ్వరి), 'మావారు శ్రీవారు మా మంచినారు' (గృహలక్ష్మి) వంటి కొన్ని పాటలు పాడి విశాఖవాసులకు ఆనందం కలిగించారు. ఈ లక్ష రూపాయల చెక్కును తమ కుమారుడు నిర్మిస్తున్న హాస్పిటల్ కు విరాళంగా ప్రకటించారు.

ఈ సభాకార్యక్రమానికి శ్రీమతికౌసల్య భక్తిగీతాలాపనతో తీయగా నాంది పలికారు. కళాప్రేమిణ బండారు చిట్టిబాబు సంగీతం అందించారు. శ్రీ రాంభట్ల నృసింహశర్మ వ్యాఖ్యానం బాగుంది.

నవంబరు 18, 19 తేదీలలో విశాఖనగరం అంతా సందడి. శ్రీ రాజాకు జన్మదిన శుభాకాంక్షలు తెలియచేయడానికి, పురస్కారప్రధానోత్సవంలో పాల్గొనడానికి వచ్చిన జాతీయ అంతర్జాతీయ తెలుగు ప్రముఖులతో తాజ్ రెసిడెన్సీ, డాల్ఫిన్స్, గ్రీన్ పార్క్ హోటళ్ళు సందడిగా ఉన్నాయి.

నవంబరు 18 సాయంకాలం డాల్ఫిన్స్ హోటల్ లో భానుమతితో పత్రికలవారి ముఖాముఖి కార్యక్రమం శ్రీ రాజా ఏర్పాటుచేశారు. తన మొదటి సినిమా 'వరవిక్రయం' తో ప్రారంభించి, స్వర్ణసీమ, చండిరాణి, బాటసారి, గృహలక్ష్మి, వివాహబంధం, చిత్రాలు, పాత్రలు గుర్తుతెచ్చుకుని పత్రికల వారికి వివరించారు. 'కాళింది' పాత్ర గురించి విశదంచేశారు.

తనకు విశ్వనాథ కవిరాజు, విశ్వనాథ సత్యనారాయణ సాహిత్య గురువులుగా అనేకసార్లు కృతజ్ఞతలు తెలిపారు. తొలిసార్లులో ఛందోబద్ధమైన కవిత్యం చెప్పినా, మునిమాణిక్యం వారి హాస్యకథలు, నాటకాల ప్రభావంతో అత్తగారి కథలు, భానుమతి కథలు వ్రాసినట్లు చెప్పారు. అలనాటి సినిమాలు ఆణిముత్యాలు. నేటి సినిమాలు దిగజారడానికి డబ్బే కారణం అన్నారు. 'మోతే' కాని, సంగీతం లేదని బాధపడ్డారు. 'భైరవి' సినిమాకు, చిన్నపిల్లల సినిమా 'చిగురాకులు' సినిమాకు ప్రణాళిక సిద్ధంగా ఉన్నట్లు చెప్పారు. తమిళనాడులో సంగీత కళాశాలకు తొలిమహిళాప్రిన్సిపాల్ గా తన కృషిని గుర్తుచేసుకున్నారు.

విశాఖమాట - భానుమతి నోట: అరవై వసంతాల సినీజీవితం నెమరువేసుకుంటూ, మధురస్మృతులు పత్రికలవారితో పంచుకుంటూ మధ్యమధ్య అపూర్వమైన గానాలాపనతో ఆమె నిర్వహించిన ప్రెస్ మీట్, మ్యూజికల్ నైట్ లాగా మధురంగా సాగింది.

తీయని సంగీతవిభావరిలాగ సాగిన శ్రీ రాజా-లక్ష్మీ 21వ పురస్కార ప్రధానోత్సవం చూచి ఆనందించే అవకాశం విశాఖ నగరానికి కలిగించిన శ్రీ రాజా అభినందనీయులు. ఇది నగరం మాట. ఇదేమాట భానుమతి నోట. "I am glad. I am grateful."

పూర్తిపల్లెలో పెరుగుతున్న వన్నెండేళ్ల సుజాతకు బయట ప్రపంచ మంతగా తెలీదు. బాబాయి గోవర్ధన్ తో వాళ్ల ఊరు వెళ్ళింది. సైషన్ కొచ్చాక, జిల్లోలో వదువుకునేందుకేదైనా పుస్తకం కొనిపెట్టమని బాబాయి నడిగింది. అతను బుక్ స్టాల్ దగ్గరికి వెళ్ళి అడిగాడు: 'ట్రావెల్ బుక్ ఏదైనా విన్న పిల్లలకు పనికొచ్చేది వుంటే ఇవ్వండి. అందులో హింస, దౌర్జన్యం, ప్రేమ, యద్వందర్ యిలాటివి వుండకూడదు.' సేల్స్ మన్ ఒక్క క్షణం ఆలోచించి, 'యిది పటుకెళ్ళండి' - అని రైల్వే టైమ్ టేబుల్ యిచ్చాడు. -కె జగన్నాధం నంద్యాల

ప్రపంచదారిన తను వెళ్తున్న అమ్మాయి మెడలోని బంగారం గొలుసు కత్తిరించడమనే నేరం మీద నిన్ను యిక్కడ చూడటం యిది నాలుగో సారి. నాలుగు ముక్కలూ వదువుకున్న వాడివి, కష్టపడి సంపాదించుకోక, సేదెండుకీ దుర్బుద్ధి? క్రితంసారి వెప్పాను, నీ మొహం నాకికీ చూపించవద్దని? - అని కఠినంగా పలికాడు వ్యాయాధికారి బోసులో నిలబడ్డ గోవిందుని చూసి. 'మీరు నా మొహం చూడనన్నారని 'ఎస్ ఐ' గారితో ఎంత మొర పెట్టుకున్నా వినిపించుకోలేదు, సార్.' - అర్ నందనరావు తుని

An Assignment with Gods 'R' Us

-Sai Sivanand Tunuguntla,
Parlin, NJ

It was the late evening of a tiring day at office. As usual after I came back home, I hopped on the internet and started surfing the web. Suddenly it occurred to me that I had to turn in this month's edition of the Yaksha quiz (a quiz on Hindu Mythology I compile every month) to the Editor of Telugu Jyothi. Hmmm. What should I ask in this edition, I wondered. I reclined back, closed my eyes and began thinking of a possible interesting episode. Should it be from Dashavatara, Mahabharata or Ramayana?

The phone rang in a shrill tone disturbing the silence and I stretched to pick it up. "Hello! Sai Sivanand here..", I said as I panted. It was a pleasant feminine voice on the other end. "Hello Sai! My name is Ms. Akashvani. I am calling from Gods'R'Us company. We would be interested to engage your services in helping us overcome some business-related issues. I wanted to inform you that we would like you to visit us tomorrow. Our representative, Mr.Raju would be at your place to pick you up at 8:00AM and would give a briefing on your assignment. Thanks and looking forward to meeting you." "But..but..how could you...", I responded in an incoherent fashion as I was still recovering from the surprise phone call. The voice on the other end faded away. I wondered what was going on as I still held the receiver against my ear. Who are these people, how could they find me and how did they know that I work on Business Administration projects, I wondered. I could not wait till the next day dawned. It was close to 8:00AM as I curiously waited at my door occasionally taking a peek through the window blinds. Lo behold, it was this stocky dark middle aged man walking towards my door with a rope in his hand and dressed in clothes resembling the bygone era of kings and dynasties. I opened the door and said, "I guess I was informed that you would be picking me up. That lady, err..yeah, Ms.Akashvani. What is this all about. Can I pray for a better understanding? The gentleman responded, "I am Yama Dharma Raju, one of the Ashtadikpalaka Gods. I have come here to get you." I almost fainted after I heard that but just had the energy to ask in a muffled voice, "I am'nt dead, am I?"

He replied, "Oh no no! Dont worry. You are not. Let me explain this. I was deputed by Indra, the King of Gods on a special assignment to improve our day to day customer care operations. Off late, our customers, basically the people on earth, have been losing faith in us and are changing their loyalties to the Asuras, our competitors. Our market share has been rapidly falling over the Kaliyuga. Our Board of Directors which includes Brahma, Vishnu and Maheshwara was very critical of these developments lately and warned Indra that he could be fired if he does not take immediate counter measures. We decided to hire an External Consultant to help us get through this crisis. I was looking out for a Consultant who had a fair knowledge of our background and has experience in management related issues. I happened to glance through an issue of Telugu Jyothi the other day during my routine pickup of the dead souls and found the "Yaksha" section. I checked your professional background and thought it was a perfect match.

Here is the game plan. We would reach our Devalok location shortly. You would then observe our day to day operations in Devalok and Narakalok. We would then have lunch in our Annapurna cafeteria and later in the day, you would need to present your recommendations to our Crisis Management Team headed by Indra. At the end of the meeting, I would escort you back to your home safely. So what do you think about the day's agenda?"

I was speechless. What can I say to a celestial assignment. If the whole thing is true, it is definitely the greatest recognition and would look good on my resume. The problem ahead of me is formidable and challenging. But in a corner of my mind, a thought popped up, "What is in for me (WII FM, as it is called in Business circles) beyond some recognition stuff?" Yama seemed to have read my mind and replied, "Oh. I forgot to mention about the remuneration package. Subject to satisfactory completion of your work, we would like to offer you the remodeled Pushpaka Vimanam. It now comes with ABS, Cruise Control and Anti Theft. Between you and me, if you go easy on the evaluation of Narakaloka, which is my organization, I will throw in the mats and extended warranty." That was a too good a deal that I could refuse. While we were discussing some of the internal politics and powerplays among the gods, we reached the Pearly Gates entrance of the Devalok location. After obtaining the temporary security badge, I began my evaluation of the day to day operations in the kingdom of Gods. I took down notes as I made observations and talked to few key people. Yama and I later joined for lunch at the Annapurna cafeteria where Yama and I had the Akshaya Patra buffet option. During lunch, Yama expressed his passion for riding Yamaha motorbikes, which were lot faster than his traditional vehicle, the bison. After some casual chat, we headed towards the conference room.

I entered the room along with Yama. There were few people already present there. Yama introduced me to them. They were Kubera (Chief Financial Officer), Brihaspathi (Chief Information Officer), Narada (Public Relations and Internal Affairs). I was setting up my laptop and crunching few numbers and a new person joined us and hurriedly took a chair. He was Indra (Chief Executive Officer). "Good afternoon gentlemen! So what do we have here. I am eagerly looking forward to listen to the recommendations. I need to get back to the Board of Directors day after tomorrow. So I guess you are Mr. Sai Sivanand. Please go ahead."

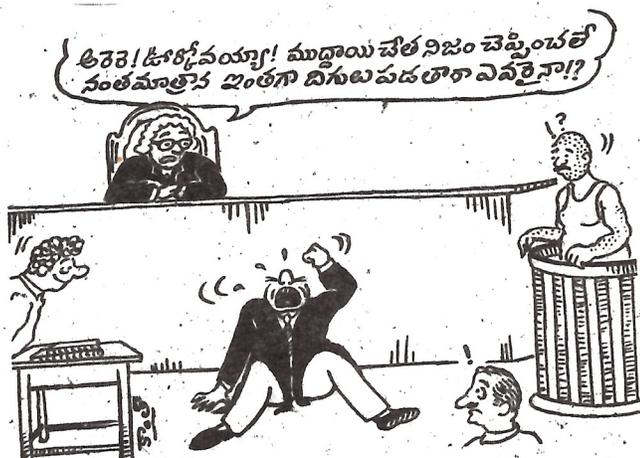
After the initial customary small talk, I cleared my throat and said, "After reviewing your operations, I have few recommendations for regaining your customer base.

Downsizing. Your headcount is supposedly 3 crores. This is extremely high for any kind of organization. Management layers need to be removed and outsourcing of certain functions needs to be done. I would suggest that you cut down your head count by

atleast 60% to 1 crore with automating and computerizing certain functions. You could further cut down costs by offering retirement packages to Ramba, Urvashi and Menaka. They are overhead expenditures and symbolic white elephants. Fixing a giant screen projection TV and a cable hookup to popular music and dance channels would entertain the masses in Devaloka and be a good alternate replacement.

- Cost cutting measures. I looked at your balance sheet and few things are striking. Narakaloka has been slapped with costly human rights violation law suits in the past few years. Moreover, lot of money has been spent in procuring oil (frying purposes), maintaining the torture knives and spears, overtime payment negotiations with the Yamadhoot Unions. Instead, I would suggest that you use the latest non violent but equally torturous methods like showing latest Telugu films, Doordarshan programs or having a network marketing guy engage in a conversation on making additional money in spare time.
- Most important step, you need to win back the people who have adopted wrong means err. I mean the customers you lost to your competitors Asuras Inc. You also have to focus on retaining your loyal customers. For that you need to... .."

All of a sudden something was beeping annoyingly loud. Was that my pager, I checked. It wasn't. I felt my pockets and looked around for the source of the beeping noise. Indra seemed to be so frustrated that he screamed, "Get that hell of a noise out of here or else...." I shuddered at the intensity of his thundering voice that I almost slipped out of my chair. Next moment, the reality struck me. The beeping source was my alarm clock and it was 7:00AM in the morning. Oh boy, the whole thing was a dream? I guess so. I lazily got up from the chair in which I slept in the whole night trying to figure out questions for the Yaksha quiz. What a weird and funny dream it was, I thought while taking the shower. From what I could retain from the dream, what would have been the third recommendation, which was targeted to win the faith of the people back in god, I wondered while driving to my office.

SANKRANTHI

is the stylish festival of India,
celebrated with peerless pleasure

Salient festival ever awaited
Analgesic of year's labor
New Wave for the rest of the year
Key to salvation house
Rhythm of womn's art;
Artistic designs fo Rangoli
Numinous yield of crops
Thanksgiving of India
High-clas display of dolls
Intaglio fo festivities.

1-1-1999

J for joyful and jovial jamborees
A for angelic and aromatic events
N for nonchalant and nonbelligerent days
U for untrammelled and umpteen achievements
A for august and authentic inventions
R for royal and roaring vacations
Y for youthful and engaging sports

F for fantastic and fatherly affection
I for inexpensive and incorrupt dealings
R for reasonable and revolutionary changes
S for stately and sprightly sessions
T for towering and tax-free incomes

1 (One) for obligatory and overt fulfillment
9 (Nine) for nonsectarian adn nonviolent decisions
9 (Nine) for noteworth and numerous episodes
9 (Nine) for noncommittal and nonflammable policies

Be inaugurated on this day: January First, 1999
To follow us never fading to the year 2000.

- K. Markandeswara Rao
Budd Lake, NJ

Gurajada's *Kanyasulkam* Adopted by P. Venugopala Rao

(Scenes 1,2 and 3 were published in Oct/Nov 98 issue of Telugu Jyothi)

Scene Four

In the front hall of Ramappantulu's residence in Ramachandrapuram. There are some chairs and table and some wall decorations.
Madhuravani, Poliseti and Siddhanthi are playing cards.

పోలెట్టి-- (సిద్ధాంతి కేసి చూస్తూ) ఏం భష్టాకారి ముక్కలు యేశావయ్యా;
యెప్పుడూ నువ్వుంటేను.

మధురవాణి - చూసివేశాడా ఏమిటి? నీ దరిద్ర దేవతని తిట్టు. సిద్ధాంతి,
నాలుగూసులెయ్యి, జుట్టుకుంటాడు.

(సిద్ధాంతి మిగిలిన ముక్కలు పంచుతాడు)

పోలెట్టి .... ఆ యినప చేస్తో యేస్తే, పొల్లు ముక్కలే పడతాయి; మంచి
ముక్కలడతాయా!

మధురవాణి ... తధాస్తు!

పోలెట్టి ... (ముక్కలు చూచుకొని) శీ! భష్టాకారి ముక్కలు!

సిద్ధాంతి.. ఒకటి, రెండు.

పోలెట్టి.. అదుగో, అలా చెపితే నేనొప్పుకోను. ఒక్కొక్కటి చెప్పాలి.

సిద్ధాంతి.. ఒకటి

పోలెట్టి..... ఒకటి

మధురవాణి ... ఒకటి

(సిద్ధాంతి ఆలోచిస్తున్నాడు)

పోలెట్టి.. యే టాలోసిస్తావు చేతరస! యెత్తవయ్యా.

సిద్ధాంతి.. రెండు.

పోలెట్టి.. లాంతరేసావు. యేటిత్తను? రొండు

మధురవాణి ... రెండు

(సిద్ధాంతి ఆలోచిస్తున్నాడు)

పోలెట్టి.. (సిద్ధాంతి కేసి చూస్తూ) యేటాలోచిస్తావు? చేతరస; యెత్తి జేస్తు
గెలుసుకో.

మధురవాణి.. యెత్తు సిద్ధాంతి, మంచి ముక్కలే పడినట్టున్నాయి.

(సిద్ధాంతి ముక్కలు ఎత్తబోతాడు)

పోలెట్టి.. (సిద్ధాంతి కేసి చూస్తూ) ఆ! డబ్బుక్కడెట్టి మరీ ఎత్తు. మూడో

యెత్తవుడు బేస్తు; గాపకం ఉందా? బేస్తుమీద కుడేరెట్టి, బాకి రెట్టి

యెగయడాసరా?

(వీధి తలుపుతట్టిన చప్పుడు)

మధురవాణి - పంతులు!

పోలెట్టి.. యీవాళ రాడని సెప్పితివే?

మధురవాణి ..... రారనుకున్నాను వొచ్చారు.. ఆట తీసెయ్యండి.

పోలెట్టి... నేనొప్పును. మధురోణి ఆటాడి మరీ తలుపుతియ్యి.

మధురవాణి ....(ముక్కలు కింద పెట్టి లేచి, నన్నని గొంతుకతో) గోడగెంత
పారిపోండి.

పోలెట్టి...నేను గెంతలేనే? యేటి సాధనం?

(మధురవాణి ఊరుకొమ్మని కోపంగా సౌజ్ఞ చేస్తుంది)

(మళ్ళీ వీధి తలుపుతట్టిన చప్పుడు)

పోలెట్టి.... నరళింపి, నరళింపి, యేటి సాధనం?

మధురవాణి ..... చవ్. మిమ్ముల్నిద్దరిని ఈ కొట్టు గదిలో పెట్టి తాళం
వేస్తాను. ఉలక్కుండా పలక్కుండా యీ గదిలో కూచోండి. ఆయన
పరున్న తరువాత వచ్చి తలుపుతీసి వాచిలేస్తాను.(వాళిద్దరిని లోపలికి తీసికెళ్ళి
కొట్టు గదిలోకి పంపించి తిరిగి వస్తుంది తాళం చేతులు బొడ్డులో
దోపుకుంటూ)

Madhuravani looks around brings Veena and places in the center of the room as though she is practicing on Veena

Knock on the front door again. She looks out through the key hole. A look of surprise on her. She opens the door

Karataka Sastry enters. He is in a disguise. She looks at him from top to toe.

మ.....(putting her finger on the nose) కరటకశాస్త్రి గారా! చిత్రం.

కరటక.... ఏమిటి చిత్రం?

మ..... ఈ వేషం.

కరటక.... ఉదరనిమిత్తం బహుకృతవేషం, ఇది దేవుడిచ్చిన వేషవసు.

మ..... నాటకవల్లా చెడి పగటివేషాల్లోకి దిగిందా? కరటకశాస్త్రిగారూ,
పెట్టిపుట్టారు గదా ఏల ఈ అవస్థ?

కరటక.... నీదయవల్ల దేవుడిచ్చిన స్థితికి ఏలోసంఠాతడు.
నిన్ను చూదావని వొచ్చాను.

మ..... ఇన్నాళ్ళకయినా ఈదీనురాలు మీకు జ్ఞాపకంరావటం
అదెంత భాగ్యమో!

కరటక.... నీలాంటి మనిషి మళ్ళీ ఉందా, నిన్ను చూడడం బ్రహ్మానందం
కాదా? మా మధురవాణి ఎప్పుడు చూస్తానూ అని సదా దేవుణ్ణి
ప్రార్థిస్తూంటేని. మధురవాణి, దేవుడే నిన్ను నాకు చూపించాడు.
పంతులైన సమయం కనవెట్టి వొచ్చాను. మళ్ళీ అతడొచ్చేలోగా
నామాటలు నాలుగూ విని మాకు వొచ్చిన చిక్క తప్పించు.

(Big noise from inside of falling objects. Karataka Sastry looks around with curiosity)

ఏమిటా చప్పుడు ఎవరిని చాచావేమిటి కొట్టు గదిలో.

మధురవాణి... ఎలకలు చంపేస్తున్నాయి రోజూ. కొట్టు గదినిండా ఆవే. వేళా
పాళా లేదు. తెగ పరుగెడుతున్నాయి డబ్బాలు కిందా పైనా వొర్లిస్తూ.

కరటక.... (నవ్వుతూ) పెద్ద పందికొక్కవై ఉండాలి. లేక పోతే అంత
చప్పుడెందుకు చేస్తాయి. రామప్పంతులు పెంచుకుంటున్నాడా? నువ్వు
చాచుకుంటున్నావా?

మ.... మీకొచ్చిన చిక్కెమిటి? నేంచెయ్యగలిగిన సహాయం ఏమిటి?

కరటక.... చిక్కన్నా చిక్క కాదు; (He sits in the chair) ఎను,
ఈవూళ్ళో గిరిశం వెత్తల్లి కొడుకు లుభానుధాన్లని ఓముసలాడున్నాడు.

వాడకి మామేనగోడల్నివ్వడానికి మాబావ నిశ్చయించాడు. ఈసంబంధంచేస్తే నాచెల్లెలు మాతులో పడతానని వాట్టేసుకుంది. దానిపాణం కాపాడాతి. (He gets up) నామనస్సులో ఉన్న ఊహ ఇది. నాకొక శిష్యుడున్నాడు. వాడకి తలదువ్వి, కోకకడత పజ్యండ్ల కన్నెపిల్లలా ఉంటాడు. వాణ్నితీసికెళ్లి లుభావుధాన్లుకి పెళ్ళిచేస్తే మామేనకోడలు సుబ్బీ బతుకు బద్దలవ్వకుండా నిలబడుతుంది.

మ.... కొంచం తక్కువసొమ్ముకొమ్ముతే లుభావుధాన్లు చంకలు గుర్తుకుని చేసుకుంటాడు. అతనిదాకా యెందుకు నేనే కొనుక్కుంటాను. కరటక...చూపిస్తే అందుకుపోయేదానికి నీకు మిక్కిలి చెప్పాలా ఏమిటి?

మ.... ఇదివరకే నిర్ణయమైన సంబంధం ఏమ్మిషు పెట్టి తప్పించడం?

కరటక....నీబుద్ధి కసాధ్యం ఉందా? డబ్బుకసాధ్యం ఉందా?

మ.... బుద్ధి సంగతి ఏమోకాని డబ్బుకి యక్కడా అసాధ్యం లేదు. ఈపెళ్ళిలో పదిరాళ్ళు దొరుకుతాయని మాపంతులు యిదంతా ఏర్పాటు చేశాడేమరి!

కరటక...నాసంబంధం చేసుకుంటే నేను ఇరవైరాళ్ళు ఇస్తాను.

మ.... సరేగాని నాటకంలో యంతహాస్యవైనా చెల్లుతుంది. నిజానికి హాస్యం తెస్తే ఏవి మూడుతుందో ఆలోచించారా?

కరటక....మధ్యనీకొచ్చిన పర్వా ఏమిటి? నా కొచ్చినపర్వాఏమిటి? ఈకత్తెర మీసం, ఈకత్తెర గడ్డం కడగేసుకుని నాతోపని నేను వెడతాను. తనకోక నీదగ్గర పారేసి మాశిష్యుడువేశతాడు. ఆ తరవాత ఇదేవిలమ్మా ఈచిత్రం అని నువ్వు నలుగురమ్మ లక్కలతోపాటు ఆశ్చర్య పడుదువుగాని. మాపంతులుతో సిఫార్సుచేసి ఈ మంత్రం ఎలాసాగిస్తావో గట్టిఆలోచనచెయ్యి.

మ.... మా పంతులు సంగతి నేను మాస్తానుగాని పంతులు ఒక్కడవల్లా ఈపని కానేరదు.

కరటక....మం యింకావవరి కాళ్ళు పట్టుకోవాలో చెప్పు.

మ.... మాపంతులుతో మాట్లాడడం అయిన తర్వాత అవుధాన్లుకాతురు మానేస్తం మానాక్షిని తండ్రికి తెలియకుండా చూచి, ఓరెండు పెద్దకాసులు ఇస్తానని చెప్పండి.

కరటక...మానాక్షి అంటే లుభావుధాన్లు విధవ కూతురా?

మ.... అవును, ఆపైని సిద్ధాంతిని చూచి అతనికి అలాగే ఆశపెట్టండి. మాశిష్యుడి రహస్యం బయటపడకుండా పెళ్ళయిందాకా కన్నెపిల్లలాగా చెలామణి అవ్వాలంటే మానాక్షి, నిర్ధాంతుల సహకారం అవసరం. నేను తెరవెనక నుంచి సమయోచితంగా హంగుచేస్తాను.

(She looks out into the street)

అదుగో పంతులుగారు వస్తున్నారు.

(Ramappantulu enters)

రా..... మీరెవరు? ఎందుకొచ్చారు?

కరటక....మాది కృష్ణాతీరం. నాపేరు గుంటూరు శాస్త్రులంటారు. తమదగ్గర రాచకార్యం ఉండి వచ్చానండి.

రా.... ఏమిటి మీరాచకార్యం? (he sits on the chair)

కరటక....లుభావుధాన్లుగారికి తమకి చాలన్నేహమని విన్నాను. ఆయన తమమాట అడుగుదాటరట?

రా.... ఆగాడదకొడుక్కి ఒకరితో స్నేహం ఏమిటండీ. వాడ ప్రాణానికి డబ్బుకీ లంకె. డబ్బుకీ వాడికి స్నేహంగాని మరివివరితోనూ స్నేహం లేదు. అయితే వాడికి వ్యవహార జ్ఞానం లేకపోవడంచేతా, కోర్టులంటే భయంచేతా, నాసలహాలేక బతకలేడు. వాడేఅన్నమాటయేమిటి, యీతాలూకాలో సివిలు మేజిస్ట్రేట్లు యెక్కడొచ్చినా రామప్పంతులు పప్పులేని పులగం ఉండదు.

కరటక....ఆమాటవినే తాము నియోగ ప్రభువులు, మంత్రబలంచాత చక్రం అడ్డెస్తారని తమర్ని వెతుక్కుంటూ వచ్చాను. లుభావుధానులు గారు వివాహ పయత్నంలో ఉన్నారని విని తమదర్శనానికి వచ్చానండి. ఆవివాహంఆపుచేసి, ఆసంబంధం మాపిల్లకి తాము సమకూరిస్తే ఆవచ్చే సొమ్ములో పదివరహాలు తమకిదాఖలు చేసుకుంటాను.

రా.... నేను నలభై, యాభై రూపాయల వ్యవహారాల్లో జొరబడేవాణ్ని కాదు.

మ..... పంతులు గారూ! అసలు ఆలుభావుధాన్లుగారికి పెళ్ళెందుకు కుదిర్చారు? ఆముసలాడికి పెళ్ళెందుకు. మీకోసమే అయ్యుంటుంది ఈఎత్తంతాను.

రా....ఆహా! హా! హా! ఇదాఅనుమానం. అంతాసిద్ధం అయింతర్వాత నాశక్యమా అపడానికి? రెండేళ్ళయి అముసలి గాడిదకొడుకుమీద నాలొక్కప్రజ్ఞంతా వినియోగపర్చి పెళ్ళికుదిరిస్తే ఇప్పుడెలా తప్పించటం?

మ..... ఏంలొక్కం చేశారు? మోసం చేసిఉంటారు.

రా..... నమ్మినచోటచేస్తే మోసం, నమ్మనిచోటచేస్తే లొక్కమాను.

మ..... పంతులుగారూ! ఆలుభావుధాన్లుకి పెళ్ళికావటమే ముఖ్యంకాని ఏపెళ్ళికూతురయితే ఏమిటి? తమలొక్కానికీ అసాధ్యమనేది ఉందా?

కరటక....ఎలాగయినా కుదిర్చసంబంధం తప్పించి, మాసంబంధం కుదిర్చి నాకొచ్చేసొమ్ములో పదోవంతు తమరు అంగీకరించి మిగిలించి నాకు

దయచెయ్యండి.నాపిల్లనిమొగుడింట అప్పజెప్పిందాకాతమర్నిఅంటకాగిఉంటాను.

రా..... పదోవంతు పనికిరాదు. మాబేరం ఎప్పుడూ సగానికి సగం.

కరటక.....ఐతే కానియ్యండి.

రా.... మధురం! కాగితం కలం సిరాబుడ్డి తీసుకురా. మామోలు సిరాబుడ్డి కాక గూట్లోది వెద్దసిరాబుడ్డి తే.

(Madhuravani exits to get them)

ఇక నాప్రయోజకత్వం చూడండి. అగ్నిహోత్రావుధాన్లు పేరుపెట్టి లుభావుధాన్లుకి ఒక ఉత్తం వ్రాసి టపాలో పడేద్దాం. తర్వాత చక్రం నేను తిప్పుతాను.

మ..... గుంటూరు శాస్త్రులుగారూ! మాపంతులుగారు చేపట్టారు. ఇకమీచేతిలో ధనరేఖ, మీఅమ్మాయిచేతిలో సంతానరేఖ ఎంతపోడుగ్గా ఉన్నాయో చూసుకోండి. (She pats on his head with a మొట్టికాయ in an endearing way)

కరటక....మిబుద్ధి బలాన్ని అనుమానించాననుకోకండ.
తమరుపన్నుతున్న చక్రవ్యూహాన్ని కొంచం అర్థం అయ్యేటట్లు
ఎడమర్చి చెబుతారా? నాకుమనశ్శాంతి కలుగుతుంది.

రా... ఈ అగ్నిహోత్రావధాన్లు వ్రాసిన ఉత్తరం అందినవెంటనే
లుభావుధాన్లు చదువుకుని మనస్సు మార్చేసుకుంటాడు.

మ.... ఎలాంటి అబద్ధాలు రాస్తారేమిటి ఆ ఉత్తరంలో.

రా... ఏంరాస్తానా? ఎను. (pretending that he is reading a
letter) బ్రహ్మశ్రీ శ్రీ శ్రీ లుభావుధాన్లు బావగార్కి..... వగైరా,
వగైరా.....నువు ముసలవాడవని, అరవై యళ్లు
మంచిపోయాయని, క్షయరోగుడవని తెలిసింది. నీకుమార్తె
ఒకతి వెధవదై నీయింట్లో ఉంటూ సరిగా ప్రవర్తించటం

తేదనీ, అందుమూలంగా నిన్ను నీ ఊళ్లో
వాళ్ళందరూ వెలివేశారని చెప్పుకుంటున్నారు. పైగానువు
పిసినిగొట్టవనికూడా విసికిడి....

మ..... విసికిడిమిటి, పేరులోనేవుందిగా లుబ్బుడని!

రా.... కనుక నీసంబంధం నాకొద్దు.....వగైరా ఇట్లు,
కృష్ణరాయపురం అగ్రహారనివాసి, నులక అగ్నిహోత్రావధాన్లు
వ్రాలు.

మ.... రసికులకాదు, రచయితలు కూడా మీరు

రా.... ఈ ఉత్తరం అందగానే లబ్ధి దిబ్బి అంటూ
ఆలుభావుధాన్లు ఈగడపకే చేరుతాడు సలహాకి.

మ.... అప్పుడు అయన్ని మీరు ఓదార్చి, ఎందుకు అలా
విచారిస్తారూ, మీకు ఆముహూర్తంకన్న ముందే మరొకపిల్లని
తెచ్చి పెళ్ళిచెయ్యకపోతే నాపేరు రామప్పంతులు కాదు అని
మనయింటిముందే బసజేసి ఉన్న ఈగుంటూరు శాస్త్రులిగారి
సంబంధం ఆయనకి కుదురుస్తారు.

రా... ఆ! ఆ! ఆ! ఆగు, అంతతాండరంగా వలలోపడే
పిసినిగొట్టు పిచ్చిక కాదు వాడు. నాపథకంలో ఇంకోమెట్టుంది.
(Turning towards Karataka sastry) అయ్యా, ...మీపేరు
మరచిపోతున్నాను, ఏమిటన్నారా?

కరటక....గుంటూరుశాస్త్రి అంటారండ.

రా... గుంటూరుశాస్త్రిగారూ, మీ అమ్మాయి జాతకంపట్టుకొచ్చారా?
కరటక....(Scratching his head) తేదండ. అది అవసరం
అంటారా?

రా.... మరి ఆకట్టంతా ఏమిటి చంకలో. పిల్లకి పెళ్ళి
చేద్దామనుకునేవాళ్ళు డబ్బుతోపాటు జాతకంకూడా
తీసుకురావద్దూ. పిల్లనయినా తీసుకువచ్చారా?

కరటక...ఎంతమాట, బసలో ఉందండ అమ్మాయి.
మన ఇంటి ఎదట.

రా... అయితే ఓపని చేద్దాం పోనీ. మావూళ్ళో ఒకసిద్ధాంతి
ఉన్నాడు. ఒక్కనూరురూపాయలన్నే సిద్ధాంతి చేత
బ్రహ్మాండమయిన జాతకం రాయస్తాను. ఈ పిల్లది ధనజాతకం.
దీన్ని పెళ్ళి చేసుకున్నవారికి ధన, కనక, హయ, హస్త
వాహనాది యోగాలున్నాయని వ్రాయిద్దాం.

మ.... తొట్టి పిట్ట వాహనయోగం కూడా వ్రాయించండి.

రా.... వేశాకోశం చేస్తున్నావేమిటి? ఈపథకం

సఫలంకాకపోతే నాపేరు రామప్పంతులు కాదు. మీరు వెళ్ళి

మీ అమ్మాయిని తీసుకురండ. నేను గ్రంథం నడిపిస్తాను. నేను

పెళ్ళి సిద్ధాంతిని తీసుకొచ్చి మంచి జాతకం వేయిస్తాను.

(Krataka Sastry exits)

మధురం, ఈ వూళ్ళో మా మర్నాళ్లున్నారూ నా స్నేహితులవనీ,
బంధువులవనీ పేరు పెట్టుకొస్తారు. రాసికూడా. గడియవేసుకో.

(Ramappantulu prepares to go out. Turns back and addressing
Madhuravani)

మధురం ఓ అగిప్లు తెచ్చి పెట్టు.

Madhuravani brings him a match box. He lights his cigar. A
slight noise from inside)

రామప్పంతులు... ఏమిటా చప్పుడు? కొట్టు గదిలోంచి వస్తున్నట్లుంది?

మధురవాణి... మీ పెంపుడు పంది కొక్కులే అయివుంటాయి.

ఇంకెవరున్నారు మనింట్లో.

రామప్పంతులు... ఇకనీంచి మన ఇద్దరి పెంపుడు పంది కొక్కులవి (అంటూ
బుగ్గ మీద చిటిక వేస్తాడు)

(Ramappantulu exits with a smile on his place.)

Madhuravani hastily goes inside and comes back with
Polisetty and Siddhanthi.)

మధురవాణి.... కిక్కురు మనకుండా కూర్చో మంటే ఏమిటా చప్పుళ్ళు

కొట్టు గదిలో.

పోలిశెట్టి... చిన్న డీపం తగలేస్తే బాగుండేదే. భయంతో వణికి చచ్చాం. ఏం
కనిపించకపోతే ఈ డబ్బాలు ఆ డబ్బాలు కొట్టుకున్నాయి.

మధురవాణి ... మళ్ళీ తిరిగిచేస్తేగా చదుచేయండి బాగా దొరకేరు
నాకు పందికొక్కులు అవతారాలు. ఏయే సిద్ధాంతి తొరగా వెళ్ళునీ యింటికి
ఇంకో దారిని. పంతులు నీ కోసంవే వెడుతున్నాడు.

మధురవాణి..... (She starts playing veena)

ఈ రామప్పంతులు కథ పైకివటారం లోపల లాటారంలా కనిపిస్తోంది.
భూములన్నీ తాకట్టుపడే ఉన్నాయట. మరిరుణం కూడాపుట్టదట.
వాళ్ళకి వీళ్ళకి జుట్టుముడేసి జీవనం చేస్తున్నాడు. ఈవూరు వేగం
సవరించి

చెయ్ చిక్కంత సొమ్ము చిక్కంచుకని పెందరాళే మరోకొమ్ము
పట్టుకోవాలి.

Scene Five

A few day later at Rammappantulu's residence. Ramappantulu
is seated in a chair. Madhuravani is standing next to him
giving him pawn leaves.

రామప్పంతులు... నేనే చిన్నతనంలో ఇంగ్లీషు చదివి వుంటే జడ్జిలెదట
ఫెళ్ళిఫెళ్ళలాడించుదును. నాకు వాక్ స్థానమందు బృహస్పతి ఉన్నాడు.
అంచేతనే ఇంగ్లీషురాకపోయినా నాప్రభ ఇలా వెలుగుతోంది.

మధురవాణి..... మాటలు నేర్చిన శునకాన్ని వేటికి పంపితే ఈసుకోమంటే
ఊసుకోమంటిట.

రా... నేనా శునకాన్ని?

మ... హాస్యానికన్నమాటల్లా నిజమనుకుంటావేమిటి?

రా.. మరి మీతో హాస్యమాడకపోతే, పూరందరితోటి

హాస్యమాడమన్నారామరి?

మ... కుక్కన్నా, పందన్నా, గాడిదన్నా మిమ్మల్నే అనాలిగాని మరొకరిని అనకూడదే? ఇంగ్లీషంటే జ్ఞాపకంవచ్చింది. గీరీశంగారు లుబ్ధావధాన్లుగారి తమ్ములటా చెప్పారుగారు!

రా... సీమనసు వాడిమీద కెడుతోందే? ఐతే సీకెందుకు? కాకపోతే సీకెందుకు?

మ... గీరీశంగారు లుబ్ధావధాన్లుగారి తమ్ములైతే పెళ్లికి వస్తారు. పెళ్లికి వస్తే ఏమయినా చివరి జట్టి పెట్టి మీమీద చెయిజేసుకుంటారేమో అని నా విచారం.

రా... పెళ్లి తప్పిపోవటానికి తంత్రం పన్నానుగా... కాని మధురం, కీడెంచి మేలెంచమన్నారు. ఒకవేళ వాడు రావటమే తటాయస్తే ఏమిటి సాధనం?

మ... పెళ్లివంటలకి పూటకూళ్లమ్మని కుదర్చింది. ఆమె కనపడ్డదంటే గీరీశంగారు పుంజాలు తెంపుకు పరిగెత్తుతారు. ఆమెనోరు మహా చెడ్డది.

రా... ఆవును, నోరేకాదు చెయ్యికూడా చెడ్డదే. దాని డెబ్బ సీకెంతెలుసు. కాని మహా చొడ్డ సలహా చెప్పావు.

(అని బుగ్గ మీద చిట్కెసి ముద్దు పెట్టుకో బోతుంటే లుబ్ధావధాన్లు ఒక పుత్తరం చేత పట్టుకుని ప్రవేశిస్తాడు)

లుబ్ధావధానులు..... యేమిటి అభావ చేట్టలూ!

రా... (గతక్కమని తిరిగి చూసి) మావాఁ పడుచువాళ్లగదా? అయినా, నా మధురవాణిని నేను నడిపిదిలో ముద్దెట్టుకుంటే, నన్ను అనే వాడెవడు?

మ... నడి కుప్పమీద యెక్కి ముద్దు పెట్టుకో లేరో? పెంకితనానికి హద్దుండాలి. బావగారికి దండాలు, దయచెయ్యండి. (కుర్చీ తెచ్చి ఇవేయను)

రా... నాకు మావఁగారైతే, సీకు బావగారెలాగేమిటి?

మ... మా కులానికి అంతా బావలే, తమకు యలా మావలైనారో? (లుబ్ధావధానులతో) కూచోరే? ఐమి హేతువోగాని బావగారు కోపంగా కనపడుతున్నారు. రేపు పెళ్లయినం తరవాత అక్క గారిని, వీది తలుపు గడియ వేసి ముద్దెట్టుకుంటారేమో చూస్తాను గదా? అయినా మీ అల్లుడు

గారికి చిన్నతనం ఇంకా వొడిలింది కాదు.

రా. పైలా పచ్చీసీలో, చిన్నతనంకాక పెద్దతనం యలా వచ్చిస్తుంది? యేమావాఁ కోపవాఁ?

లు... నాకు పెళ్లి వద్దు పెడాకులూ వద్దు.

రా... (మధురవాణితో) చూశావా మధురం. యంత్రం అప్పుడే పారొంది.

లు.... ఈకుట్రంతా సీదే.

రా... కోపం కోపంలా వుండాలిగాని, ఏకవచన ప్రపయోగం కూడదు.

లు... ఇదంతా మీకల్పనే, నాకొంప ముంచటానికి తలపెట్టారు. చదవండి.

రా... ఆ పుత్తరంసంగతి నాకెంతెలుసు?

లు... చేసినవాడికి సీకు తెలియకపోతే మరెవడికి తెలుస్తుంది?

రా.. అడుగో మళ్ళీ ఏకవచనప్రయోగం కూడదు. మెత్తగా మాట్లాడుతున్నానని రాబోలు అనాడి చేస్తున్నారు? పుత్తరం గిత్తరం నేను కల్పించానని మళ్ళా అన్నారంటే కథ చాలాదూరం వెడుతుంది ఏమనుకున్నారో?

లు... మీ కల్పనైతేనే? మరొహారి కల్పనైతేనే? బుద్ధిపొరపాటునాది. మధ్యవెధవలతో నాకేంపని? వెంటనే బయల్దేరి వెళ్లి ఆ అగ్నిహోత్రావధాన్లునే అడుగుతాను.

రా... ఏమిటా లోటి? మ....లోటి--లోటి--పిట రా... ఆవును లోటిపిట అయితే మ...(కొంచం సమాశించుకుని) లోటిపిట ఎందుకో?

రా... మాటలు మహాజోరుగా వస్తున్నాయి. జాగ్రత్త. (మధురవాణి కేసి చూసి) నన్నేనా వెధవలు అంటున్నాడు?

మ.... (రామప్పంతులుతో) చాలు, చాలు మీప్రయోజకత్వం. మిమ్మల్ని ఆప్తులని నమ్ముకుని సలహాకివస్తే అలోచనా పాలోచనా చెప్పక, ఏకవచనం, బహువచనం అని కాష్టవాదం పెట్టారు. (లుబ్ధావధాన్లుతో) బావా! ఈ కుర్చీమీద కూర్చోండి. (కుర్చీమీద కూర్చోపెట్టి, రామప్పంతులుతో)

ఈపుత్తరం ఏమిటో నింపాడిగా చదివి చూడండి. (పుత్తరం లుబ్ధావధాన్లు దగ్గరినుంచి తీసుకుని రామప్పంతులకి ఇస్తుంది)

రా.... (పుత్తరం చిప్పి కొనచూసి చదువును) "నేవకుడు తమ్ములు గీరీశం" --- వీడా రాసింది ఈ పుత్తరం?

మ... పైకి చదవండి.

రా.. (చదువును) "నేవకుడు తమ అత్యంత ప్రియసోదరులు గీరీశం అనేక నమస్కారములుచేసి చాయంగల విన్నపములు. మీకు కాబోవు భార్య, నాప్రియశిష్యుడగు వెంకటేశ్వర్లు చెలియలగుటంజేసి నాకు బ్రహ్మానందమయింది. నేను అగ్నిహోత్రావధాన్లుగారి ఇంటనే ఉండి పెళ్లిపనులు చేయించు చున్నాడను. వారు నన్ను పుత్రప్రాయంగా ఆదరించుచున్నారు. బహుచొడ్డవారేకాని చంద్రునకు కళకమున్నట్లు వారిక కించిత్తు ప్రవ్యాళా, కించిత్తు ప్రథమకోపము కలవు" -- వ్యాకరణం వెలిగిస్తున్నాడయ్యా గిర్లడు. -- " షరా: ఆకోపం వచ్చినప్పుడు మాత్రం ఎదుటపడకుండా వుంటే ఎముకలు విరగవు ప్రాణం బచాయిస్తుంది."

"మీవూరి వారెవరో గాని ఒకతుంటరి, మీరు విశేషధనవంతులనియు, పెళ్లి దేవచుందులు మ్రోయునటుల చేయుదురనియు, వర్తమానము చేయుటవల్ల ఏబది బండ్లమీద ఈ ఊరి వారినందరిని తరలించుకు రానేయున్నారు. దివాంజీ సాహెబుగారినదిగి ఒక కుంజరంబునూ, మూడు లొట్టియలనూ, ఏడుగురంబులనుకూడా తేనైయున్నారు. బంగారపు టడ్డల పల్లకీ కూడా తెచ్చెదరు"

"రెండవ షరా: వాసిమీద పూరేగి మీరు పెళ్లిచేసుకోవటం నాకు కన్నుల పండువేగాని, ఇంతధనం వృథా వ్యయమవుతుంది గదా అని నాబోటి ఆప్తులు విచారిస్తున్నారు. ఎద్దుపుండు కాకికి రుచి రామప్పంతులు సొమ్మేంపోయింది?"

-- వెధవ నాపూసెందుకు వీడికి? "ఇందులో ఒక పరమ రహస్యం, అది ఎవ్వనిన, ఈ రామప్పంతులు చిక్కులకు జాకాల్, తెలివికి బిగ్ యాన్" ఇదేమిటో బొట్లీరు ఇంగ్లీషు.

"అనగా" వ్యాఖ్యానంకూడా వెలిగిస్తున్నాడు. "జాకాల్ అంటే గుంటనక్క" పింజారీ వెధవ!

"బిగ్ యాన్ అనగా పెద్ద--" వీడి సగతరగా, ఏం పోయే కాలం! (మధురవాణికి నవ్వువచ్చి ఆపుకోలేకపోతుంది.)

ఎందుకలా నవ్వుతావు? సిమ్మెగుడు నన్ను తిడుతున్నాడనా ఆనందం? మ... (నవ్వు ఆపుకోలేక నవ్వుతూ) లొటి--లోటి--లోటి--లోటి--(నవ్వు ఆపుకోలేదు)

రా... ఏమిటా లోటి?

మ....లోటి--లోటి--పిట

రా... ఆవును లోటిపిట అయితే

మ...(కొంచం సమాశించుకుని) లోటిపిట ఎందుకో?

లు... ఉత్తరం చదివితే మీరే తెమ్మనట్లు కనబడుతోంది.

రా... నేనా? నేనా? నాకెందుకు లొటిపిట?

మ.... (నవ్వుతూ...) ఎక్కడానికి

రా... నేనా ఎక్కడం?

మ... ఎందుకు కూడదూ? మీరొక లొటిపిట, బావగారొక --- లొటిపిట -
- ప్రో - ప్రో - ప్రోలిశెట్టి ఒక లొటిపిట - ఎక్కి పొలాలంట పూరేగండి -
పెన్నుకుప్పెక్కి - ఆ వైభవం కళ్లారా చూస్తాం. (నవ్వు సమాళించుకుని,
లుబ్ధాపుధాన్లుతో) బావగారూ క్షమించండి. - ముష్టువ్రాతకి నవ్వేను -
మరేంకాదు.

లు... దుప్పంటే దుప్పా! గాడిద

మ... మీ ఎఇదరిమధ్యా ఎందుకీ దెబ్బలాట? (లుబ్ధాపుధాన్లుతో) బావా,
ఎందుకు మా పంతులుగారి మీద అన్యాయంగా అనుమానపడతారు?
ఇప్పుడు మించి పోయిందేమి? పెళ్లికూతుర్ని పంపిస్తే చాలు, పది
రూపాయలఖర్చుతో ఇక్కడ ముడి పెట్టేస్తాం, మీరెవరూ రావద్దని,
మీమావగారిపేర పుత్తరంవ్రాయండి.

లు... తీరామోసి వాళ్లు పెళ్లికూతుర్ని ఒక్కరైనే పంపించేస్తే?

మ... మరేం? మీ తీపు దిగదీసిందీ? పెళ్లి చేసేసుకోండి.

లు.. నాప్రాణంపోతే ఈ సంబంధం చేసుకోను. ఆ పుత్తరం కొసాకి చదివితే
మీకే అర్థం అవుతుంది. కొంచం అయినా నిజం వుండకపోతుందా వీడి
మాటల్లో అని నా భయం! ఆ సంబంధానికి వెయివేల దణ్ణాలు. నా కొద్దు
బాబూ.

మ.. బాగా అన్నారు. మీ సంబంధం ఎంతమాత్రం వద్దని మీమావగారి పేర
పుత్తరం వ్రాయండి.

(బయటనుంచి పోష్టుజవాను - " లుబ్ధాపుధాన్లుగారున్నారుండీ, పుత్తరం
పచ్చింది. ఇక్కడున్నారని తెలిసి వెతుక్కుంటూ వచ్చాను" . మధురవాణి
బయటకువెళ్లి పుత్తరం తెచ్చి లుబ్ధాపుధాన్లు చేతికి యిస్తుంది.)

లు.. (ఉత్తరంపై చూసి) ఈ రాత తగులడట్టుంది. మీరే చదవండి.
(రామప్పంతులకి యిస్తాడు)

రా.... (తనలో చదువుతూ) ఇక చిక్కే వదిలిపోయింది. ఇది మీమావగారి
దగ్గర్నుంచి.

లు... ఏమని?

రా... మీ సంబంధంమే అక్కర్లేదట. మీరు పిసిని గొట్టని ఎవరో చెప్పారుట.

లు.. నేనా పిసిని గొట్టని?

రా. మీరు ముసలివాళ్లనీ, మీకు క్షయ రోగం వుందనీ కూడా ఎవరో
చెప్పారుట.

లు...నేను ముసలివాణ్ణా వీడి సిగ తరగా? యాభై యేళ్లకే ముసలిటండీ?
కొంచం దగ్గుంటే మట్టుకు.(దగ్గును)

రా... నిజమే, మీరు ముసలాళ్లయితే మాత్రం?

లు... అయితే మాత్రం అంటావేమిటి? నువ్వేపెట్టావు ఈ పెంట అంతాను.

రా.... అన్ని పెంటలు పెట్టడానికి, మీ గిరిశం అక్కడే వున్నాడుగా?

లు... వీడక్కడెలా పోగయ్యాడయ్యా శనిలాగ. అయితే
ఏంబెయ్యమంటారు?

రా... మీరు పునః ప్రయత్నంచేసి పెళ్లాడండి. మీ పెళ్లాం భయంచేత మీ
కూతురు మీనాక్షి ఆటకూడా కడుతుంది. అవునంటారా? కాదంటారా?

లు... నిజమయిన మాటే.

రా... నిన్న వచ్చాడయ్యా, గుంటూరునుంచి ఒక బ్రాహ్మడూ; నా ఎరికను
ఎక్కడైనా సంబంధం ఉందా అని అతగాడు అడిగితే, లేదని చెప్పాను. ఈ
సంబంధం తప్పిపోతుందని కలగన్నానా ఏమిటి?

లు... బేరం ఏం చెప్పాడు?

రా..బేరం మహా చవకయ్యా, అదే విచారిస్తున్నాను. వన్నెండు పందలకి
గాని ఇవ్వనని చెప్పాడు.

లు...మరో పంద వేద్దాం మనం.

రా..డబ్బుమాట అలావుండండిగాని, ఆ పిల్ల ఏమి ఏపు, ఏమి ఐశ్వర్య
లక్షణాలు! ధనరేఖ జరిపోతులా వుంది. సంతానరేఖలు స్ఫుటంగా వున్నాయి.
పిల్ల దివ్యసుందర విద్రహం. నిన్న తీసుకొచ్చి చూపించి వెళ్లారు గుంటూరు
శాస్త్రులుగారు.

లు...కనుక్కుంటుంటూ వుంటుంది. ఎక్కడ బసో?

మ... ఎదటింట్లోనే బస చేశాడు.

లు.. అయితే ఆలస్యమేమిటి? ఆ గుంటూరుశాస్త్రులు వున్నాడో, వెళ్ళాడో
ఒక్కమాట కనుక్కోలేరో?

రా... కనుక్కుంటూనుగాని, మీ ఇద్దరిని ఇక్కడ వదలి వెళ్ళడం మంచిదా అని
ఆలోచిస్తున్నాను. మా మధురం నీ మీద కన్నేసింది.

లు... నా మీద కన్నెయ్యడవేదీటి మావగారూ! ఎవరూ విన్నా నవ్వుతారు.

రా. .. మీరుగాని పెళ్ళి చేసుకోవడం మానేస్తే మీ యింట్లోవొచ్చి
బయిరాయిస్తుంది. దానితో మీరేవయినా వెళ్లి వెళ్లి చాష్టలు చేసారంటే
మీకూనాకూ పడుతుంది గట్టి రంధి. జాగ్రత్తెరిగి మనుసుకోండి.

లు... నేనా? నేనా? యేదీటి అలా శలవిస్తున్నారు, మావా? నా పిల్ల ఒకటి
ఆడి వొకటినా?

మ.... (నవ్వుతూ) చాలైంది వేలాకోశాలు. ముందు ఆ గుంటూరుశాస్త్రులు
పిల్ల సంగతి చూడండి వెళ్ళి.

(Ramappantulu goes out)

లు... మధురవాణి, ఈ చవక సంబంధం కుదిరినట్టాయనా యేం అదృష్టం!

మ... పంతుల్లాగా మీసం పెంచి, రంగు వేసుకుంటే తతిరిగి యవ్వనం వస్తుంది.

(Ramappantulu enters dragging sishya who is in the disguise
of an young girl.)

రా... మావా! యేం ఖొదాకొట్టు కొచ్చిందోయి నీకు! యిదుగో ధనరేఖ.

చెయ్యి కొసముట్టి రెండోపక్కకి యొగబాకిరి నట్టుండోయి. యిదుగో సంతాన
రేఖలు. కంతం దగ్గర చూశావా హూర రేఖలు?

లు.... అట్టే పరిశీలన అక్కర్లేదు. చాలైంది. ఆ పిల్లని చేసుకోమని మీ
అభిప్రాయంవేనా?

రా... నా అభిప్రాయంతో యేం కార్కం? మీ మనస్సు సమాధానం

చూసుకోండి. పిల్ల యేపుగా వుందా? చూపు రేఖా విలాసాలు బాగున్నాయా?
ఆది చూసుకోండి.

లు... సంసార్లకి సౌందర్యంతో యేంపని?

రా.... యిదుగో మీ మావగారు వొస్తున్నారు.

లు... బేరవాడి చూడండి.

(Karataka Sastry enters)

కరటక.... యేదీటి పంతులుగారూ? మా పిల్లని ఎక్కడికి తీసికెత్తున్నారు?

రా...(కరటక శాస్త్రుతో) మాట.

•కన్యాశుల్కం .. (మిగతా 23వ పేజీలో)

సంసారం...సంసారం

-మూర్తి భావరాజు, Parsippany, NJ

"అయితే మీ సంసారం 30 సంవత్సరాల పైన ఒడుదుడుకులు లేకుండా ఉండడానికి కారణం ఏమిటి?" అని నన్ను ఈ మధ్య ఒకరు అడిగారు. నేను ఇచ్చిన జవాబిది - "పెళ్ళి అయిన కొత్తలోనే మేముక నిశ్చయం చేసుకున్నాం, మా ఆవిడతో చెప్పాను... జీవితం లోని పెద్ద సమస్యలు పరిష్కరించడం చదువు, తెలివి తేటలు, అనుభవం, objectivity ఉన్న భర్తగా నా బాధ్యత. చిన్న, చిన్న విషయాలన్నీ భార్యగా నువ్వు చూసుకోవచ్చు." ఈ జీవిత విధానమే పని చేసింది ఈ 30 సంవత్సరాలు మా సంసారం చక్కగా నడవడానికి. అయితే మరొక మాట. ఈ 30 సంవత్సరాలలోను మాకు వచ్చిన సమస్యలన్నీ చిన్న చిన్నవే వాటిని మా ఆవిడే పరిష్కరించి, నిశ్చయాలు తీసుకొంది, నా జోక్యం అవసరమే లేకపోయింది!

ఈ మధ్య పిల్లల పెళ్ళిళ్ళ గురించి మా వయసు వాళ్ళంతా ఆలోచిస్తున్నారు. చాలా మంది తల్లిదండ్రులు వాళ్ళ పిల్లలు మన ఇండియన్లనే, మన భాషవాళ్ళనే, ఇంకాపోతే మన కులం వాళ్ళనే పెళ్ళి చేసుకోవాలి అనుకోవడం చూచుతుంటే. కాని పిల్లలు marriage compatability అంటే 'సానుకూలత'కి జాతి, భాష, కులాలకి సంబంధం లేదంటారు. వాళ్ళన్నది నిజమే, కాని అదే జాతి, భాష అంటే సంస్కృతి కూడా, అదే కులం... అంటే కొన్ని ఆచారాలు ఇవన్నీ సరిపోతే అనుకూలత, అన్యోన్యత ఎక్కువ ఉండడానికి అవకాశం ఉంటుంది అని తల్లిదండ్రుల వాదం.

అసలు compatability అంటే ఏమిటి, అది ఎంత ఉండాలి అన్న విషయంలో పిల్లలకి, మనకి వేరు వేరు అభిప్రాయాలుండొచ్చు. ఉదాహరణకి నాకు, మా ఆవిడకి అనేక విషయాలలో అభిప్రాయ భేదాలు ఉన్నాయి. శని, ఆదివారాలు ప్రొద్దున్న కాఫీ త్రాగుతూ ఈ విషయాలు చర్చించుకోబోయి వాదించుకుంటాం. మా పిల్లలు ఈ వాదనలు విని ఇవి విడాకులకి దారి తీస్తాయని భయపడతారు. నా ఉద్దేశంలో ఈ అభిప్రాయ భేదాలు, తీవ్రమైన చర్చలు, వాదనలు లేకపోతేనే జీవితం బోర్ కొట్టి విడాకులకి దారి తీయవచ్చు. భార్య, భర్తలకి భేదాలు రకరకాలుగా ఉండొచ్చు. భార్యకి దైవ భక్తి, పూజలు ఎక్కువ కావచ్చు, భర్తకి ఇటువంటి నమ్మకాలు లేక పోవచ్చు. ఉదాహరణకు, భార్య శనివారం ప్రొద్దున్నే లేచి గుడికి వెళ్ళే ప్రశాంతంగా ఉంటుందంటుంది. అయితే భర్త మరొకచోట నిద్రపోయి ఇంట్లోనే ఉంటే (భార్య

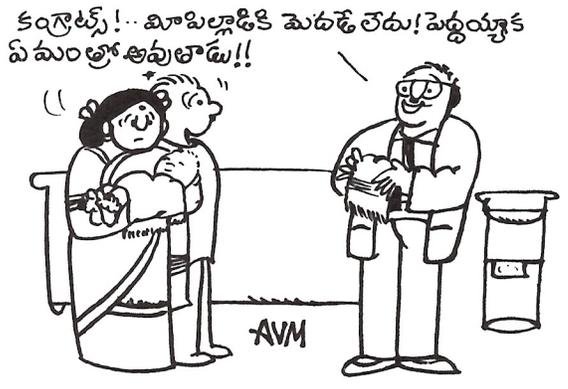
గుడికి వెళ్ళిపోయాక) ప్రశాంతంగా ఉంటుందనుకుంటాడు. భర్త చాల sentimental అయితే, భార్య pragmatic అవొచ్చు బంధు మిత్రులకి చేయవలసిన బాధ్యతల విషయంలో. ఒకళ్ళు పిల్లలు అడిగిందల్లా ఇచ్చేస్తోంటే, మరొకళ్ళు వాళ్ళను అదుపులో పెట్టవచ్చు. ఈ భేదాలు సహజం, అవసరం కూడా. పూర్తి అనుకూలత ఉంటే వాదనలు లేకపోవచ్చు కాని, భార్య భర్తలు ఇద్దరూ ఒకేలాంటి పెద్ద తప్పులు చేయవచ్చు. అవసరమైన checks and balances ఉండవు.

ఈమధ్య రేడియోలో విన్నాను ఒక సైకాలజిస్టు చెప్పగా. పెళ్ళి చేసుకొనే ముందు marriage counselor తో 5-6 సార్లు మాట్లాడడం మంచిది అని. ఈ counselor జీవితంలో రాబోయే సమస్యల గురించి మాట్లాడి, ఈ కాబోయే జంట ఆ సమస్యలని ఏవిధంగా ఎదుర్కొంటారో ప్రశ్నిస్తాడు. ఇటువంటి సంభాషణ ఒకరినొకరు పెళ్ళికాబోయే ముందు బాగా అర్థం చేసుకోవడానికి ఉపయోగ పడుతుంది అని నమ్మకం, ఆశ.

ఇప్పటి కంప్యూటర్ యుగంలో పెళ్ళి ముందు అమ్మాయి, అబ్బాయి కంప్యూటర్ కాంసల్టింగ్ చేసుకోవచ్చు. పిల్లల విషయం, భార్య ఉద్యోగం చేస్తుంటే పిల్లలను చూసుకోవడంలో బాధలు, స్కూలు, అనారోగ్యాలు, కాలేజీ చదువులు, entertainment, retirement 5, 10, 20, 30 ఏళ్ళ simulation చేసుకోవచ్చు

కంప్యూటర్లో. ఈ మధ్య ఒక పెళ్ళిలో ప్రీస్ట్ అడిగాడట అమ్మాయిని 'Would you Jane, take Ramesh to be your lawful wedded husband for richer or poor, in sickness and in health, in happiness or in sorrow.....' అంటే Jane అందిట, yes... no... no...yes... yes... no అని.

Computer simulation అంటే గుర్తుకి వచ్చింది. మా ఆవిడని అడిగాను. మన పెళ్ళికాక ముందు కంప్యూటర్ 30 ఏళ్ళలో నా జుట్టు పూర్తిగా ఊడిపోతుందనే scenario చూపిస్తే నువ్వు నన్ను పెళ్ళి చేసుకునేదానివా? ఈ ప్రశ్నకి మా ఆవిడ "కొంచెం ఆలోచించి చెప్పాలి." అని జవాబిచ్చింది.....★

కన్యాశుల్కం -- (22 వ పేజీ తరువాయి)

(They both have a private conversation)
 రా... (taking Lubdhavadhanlu aside) పద్నాలుగు వంతులు తెమ్ముంటున్నాడు యెవళ్ళో పదమూడు యిస్తావన్నారట. లు... యిదా మీరు నాకు చేసిన సాయం? పోసియండి, ఆ పన్నెండుకైనా తగ్గింట్టండి.
 రామ -- ఉపకారానికి పోతే నాదా నిష్కారం? కోరి అడిగితే కొమ్మెక్కుతారు. యేం జేయను. (After having another private conversation with Karatak Sastry) మావాఁ కృత్యాద్యవస్థమిద వొప్పించాను పిల్లదానికి సరుకు పెడితే గాని వల్ల లేదని ఖిష్పించుకు కూచున్నాడు యేవంటావు?
 రా... అది నా వల్లకాదు.
 రా... పూరు కోవయ్యా. ఆలాగే అందూ. (రహస్యంగా చెపులో) మధురవాణి తాలూకా కంటే తెచ్చి ఆ వేళ్ళి పెట్టి, తరువాత తీసుకు పోతాను. లు....అదెదో మీరే చూసుకోండి.
 రా.... శుభస్సు శిష్టుం అన్నాడు. ద్విత్వీయానికి అంత ముహూర్తం చూడవలసిన అవసరం లేదు. తిడి నక్షత్రం ఖాగుంటే చాలును.
 (Karataka Sastry and Madhuravani in the mean while had a private conversation. They together take the sishya inside. Ramppantulu and Lubdhavadhanlu go outside continuing their conversation)
 (ముగంపు వచ్చే సంచికలో)

భాషోద్ధారకుడు బ్రౌన్ సంస్మరణ

ఒక విదేశీయుడు రెండువందల సంవత్సరాలక్రితం మనదేశానికి వచ్చి, తెలుగుభాషనభిమానించి అభ్యసించడమే కాకుండా, జీవితాన్నంతా తెలుగుభాష పునరుద్ధరణకై వనియోగించడమన్నది అనూహ్యం, ఆశ్చర్యకరం. కాని ఛార్లెస్ ఫిలిప్ బ్రౌన్ (1798-1884) చేసినపని అదే. అందుకే ఆతని ద్విశతబ్దయంతి ఎంతైనా స్మరణీయం. బహుభాషావేత్తగా, కావ్యోద్ధారకునిగా, వ్యాకరణనిఘంటునిర్మాతగా, వేమనపద్యసంకలనకర్తగా వ్యావహారికభాషావాదిగా, ఆజరామరమైన కీర్తివారింపిన బ్రౌన్ పేరుతలచుకొని, ఆతనికి జోహారులర్పించడం తెలుగువారి కనీసధర్మం ; అందుకే ఈవ్యాసం. బ్రౌన్పై విశేషపరిశోధన జరిపిన బండి గోపాలరెడ్డి(బం.గో.రె) గారికృషి కూడా ఈ తరుణంలోతలచుకోవడం సముచితం. ఈదిగువ వివరించిన బ్రౌన్ జీవితఘట్టాలు, బ్రౌన్ సాహిత్యవ్యాసంగంపై వ్యాఖ్య, బం. గో. రె గారి "బ్రౌన్ జాబుల" నుంచి సంగ్రహించినవి.

బ్రౌన్ జీవిత చక్రం

1798 నవంబరు 10. ఏ. ఏ. బ్రౌన్ జననం-కలకత్తాలో.

1812 దశ కలకత్తాలోనే గడిపినట్లున్నాడు. కండ్రి రెవరండ్ డేవిడ్ బ్రౌన్ శిష్యుడు - ఇంగ్లీషుతోదాట పాట్రా, సిరియస్, ఆరట్టి, పారసీకం, గ్రీక్, లాటిన్, స్థానికహిందూస్థానీ భాషలలో ప్రాథమిక పాఠాల పూర్తిచేసుకొని ఒక పాటి ప్రవేశం సంపాదించాడు బాం బ్రౌన్. బహు బహు (హిందూస్థానీ) ని చిన్ననాటనే చదివి అనందించాడు.

1812 లో లండన్ కు తరలి వెళ్ళాడు.

1812 జూన్ 14 న కండ్రి డేవిడ్ బ్రౌన్ మరణం. బ్రౌన్ కి అప్పుడు 14 ఏళ్లు. కుటుంబం అంతా లండన్ కి తరలి వెళ్ళింది. రెవరండ్ బ్రౌన్ కొడుకులకు ఇండియాలో ఉద్యోగా లివ్వాలని కుంపిణీ ప్రభుత్వం దానించినట్లున్నది. హెయిల్ బరీ కళాశాలలో బ్రౌన్ ను చేర్చించారు. బ్రౌన్ సోదరు లిద్దరిని బెంగాల్ సర్వీస్ కి, బ్రౌన్ ను మాత్రం మద్రాసు సివిల్ సర్వీస్ కి కేటాయించడం జరిగింది. ప్రపంచంలో తెలుగుభాష ఒకటి ఉన్నదని అప్పటిదాకా బ్రౌన్ కి తెలియనే తెలియదు!

1816 జూన్ 30 న బ్రౌన్ కి రైటర్ ర్యాంకు ఇచ్చారు. 1817 ఆగస్టు 4 న మద్రాసులో కాలుబెట్టాడు.

1817 ఆగస్టు 18 న మద్రాసు సెయింట్ జార్జి కాలేజీలో చేరాడు. వెంక పూడి కొండరామ వంతులు బ్రౌన్ కి అక్షరాల్యాసం చేయించాడు. ఏవో మొక్కుబడి చెల్లించినట్లు తెలుగు నేర్చుకొన్నాడు. విలియం బ్రౌన్ అనే డాక్టర్ తెలుగులో అనతి సారస్వతం అనేదే లేదు పోషించాడట. బ్రౌన్ దానిని అక్షరాలా నమ్మి నట్లున్నాడు. ఈ డాక్టర్ నే, మరాలి, వ్రాచివీక్షానా నేర్వ ప్రారంభించాడు. 1818 డిసెంబరు 9-13 తేదీల్లో పరీక్షల జరిగాయి. తెలుగులో బ్రౌన్ కి ఎట్లాగో సెకండ్ క్లాస్ ను చచ్చింది. బ్రౌన్ తోదాట ఈ పరీక్ష వ్రాసినవారు ఏ. గ్రాంట్, మార్షల్, మెక్లీన్, స్టోన్ హోస్ మొదలైన వారున్నారు.

1820 ఆగస్టు 8 న కడపలో ఉద్యోగం. కలెక్టర్ కి అసిస్టెంటు, మేజిస్ట్రేటు.

అప్పుడు హాన్ బరీ కడప కలెక్టరు. తెలుగులో జమాయిది మాట్లాడేవారు. అయినలాగ తానూ ఆ ప్రావీణ్యం ఆలవచ్చుకొనా లంకొనేవారు. రెండేళ్లు తిరిగే వరకే తెలుగులో కాస్త దాటిగా మాట్లాడడం నేర్చాడు. ఒక్క తెలుగు పుస్తకమైనా చదివిన సాహసం లేలేదు. తెలుగు ముస్లిం ద్వారా ఉత్తర ప్రత్యక్ష రాజు జరిపించుకొంటూ వచ్చాడు. తెలుగు సారస్వత స్పృహ కంగరేడు. గ్రీక్, పాట్రా, పారసీక సారస్వత సారాయణంలో వదిపోయాడు.

1822 అక్టోబరు 25 న మచిలీపట్నం జిల్లా రిజిస్ట్రార్.

తెలుగులో ఇంకాస్త దాటిగా మాట్లాడడం అలవడింది. నిత్య వ్యవహారంలో వచ్చే తెలుగు వదలు, సమాసాలు చిట్టాలోకి ఎక్కించుకొంటూ వచ్చాడు. 1823, 1824 ప్రారంభంలో తెలుగు వద్యలు చదువ నారంభించాడు. అది దుబాయ్ వ్రాసిన "ఎకాంట్ ఆఫ్ ది హిందూస్...." అనే పుస్తకాన్ని చదువుతుంటే వేమన తెలుగు కవివందలను ప్రసక్తి చచ్చింది. దాన్ని టిక్కెను వట్టుకొన్నాడు. వేమన వద్యం వేకరణ ప్రారంభమైంది. శాబ్దయాకు ప్రతులు వచ్చి వద్యాయి. పండితుల్ని పెట్టుకొని ఈ వద్యాలను అంతు తేల్చుకొన్నాడు. తెలుగును డిక్షగా అత్య పింక ప్రారంభించాడు. వత్యం సోదరులు ఆరైకై బ్రహ్మశాస్త్రి, పీఠాచార్యులు, రామలింగశాస్త్రి బ్రౌన్ కి తెలుగుసాహిత్య గురువులై నట్లున్నారు.

1824 నవంబరు 28. రాజమండ్రి కలెక్టరుకు హెడ్ అసిస్టెంటు. మేజిస్ట్రేటు.

1826 జనవరి 6. కడపజిల్లా రిజిస్ట్రార్.

1829 ఏప్రిల్ 17. ప్రొవిన్షియల్ కార్పొరేషన్ డివిజన్ రిజిస్ట్రార్.

1834 మార్చి 18. చిత్తూరు ఆర్టింగ్ జడ్జి-క్రిమినల్ జడ్జి.

1838 సెప్టెంబరు 24. రాజమండ్రి ఆర్టింగ్ జడ్జి-క్రిమినల్ జడ్జి.

1816 నాటికి తెలుగుభాష అనేది ఒకటన్నదని కూడా తెలియని బ్రౌన్, 1817 లో ఆ భాష ఒకటి ఉన్నా అందులో సారస్వతం పూజ్యం అని నమ్మిన బ్రౌన్ తెలుగుభాషను కంటాణిది నేర్చుకొని 1820 లో తెలుగు జిల్లాలో కాలు బెట్టాడు. కాస్త దాటిగా మాట్లాడ నేర్చాడు. 1824 లో గానీ బ్రౌన్ కి తెలుగు సాహిత్య స్పృహ కంగరేడు. 1834 వచ్చేసరికే - ఈ వదేళ్ళలో - దిక్కు-మొక్కు లేకుండా కానడవిరిలో ఉన్న తెలుగు సారస్వతానికి మోక్షప్రదాక అయ్యాడు. ఈ వదేళ్ళలో వ్యాకరణం, చందస్సు, అలంకార శాస్త్రాలు నేర్చు కొన్నాడు. భట్టియం (ఆంధ్రకవిత్వం), ఆంధ్రదీపిక అధ్యయనం చేశాడు. కవిజ్ఞానం, అవ్యక్తీయం అంతు పంతు తేల్చుకొన్నాడు. 1828 లో మహా భారత పతనం ప్రారంభించాడు. తెలుగు కావ్య వేకరణ వ్యవసంలో వది పోయాడు. వ్రాయనగాళ్ళను పెట్టి కాగితంమీద కెక్కించాడు. పండితులకు వేరే జీతాల ఇచ్చి తెలుగు వద్య పరిష్కరణ చేశాడు. ఉద్ద్రవతులు కమారు చేశాడు. ఇట్లా తెలుగుకావ్యమదనంలో వదిపోయాడు. కావ్యభాష మెళ్ళకువది సామాన్యులకు కొడుకులు వదలించే ప్రణాలోకంలో సుందరై లిలో జీకలు, వ్యాఖ్యలు అవసరమని గుర్తించి పండితులచేత ఆ పని చేయించాడు.

1827 లో పంచకలంకం పరిష్కరణ జరిపింది ఉద్ద్రవతి కమారు చేయించాడు. జీక వ్రాయించాడు. 'మాదిలపల్లిక' కూడా వ్రాయించాడు అనుబంధంగా. అదే సంవత్సరంలో పోతన భాగవతానికి ఉద్ద్రవతి కమారు చేయించాడు. 1833 లో పనువర్తిలకు వ్యాఖ్య వ్రాయించాడు. ఇట్లా బ్రౌన్ ఇంట్లో తెలుగు కావ్యసరస్వతి ముత్తయిదులాగా నడయాడ సాగింది. వత్యం సోదరులు, జూలూరి అప్పయ్య, ములుపాక బచ్చయ్య, గరిమెళ్ళ వెంకయ్య, వయిదిపాటి వెంకటనరయ్య, మల్లంపల్లి మర్రికాళ్ళనాస్తి, కంభం నృసింహాచార్యులు, శాశాచార్యులు ఇట్లా ఉద్దంపండితులకు బ్రౌన్ ఇట్లు ఒక సారస్వత కర్తాగారం అయింది. పితృగా గుమాస్తాలు వదిమంపై నా ఉండేవారు. గుండవరపు కృష్ణయ్య, వారదాని రామ స్వామి, అవధాన అప్పయ్య, కొర్రపాటి చిన్నప్ప, ఇట్లా ఎందరూ. వీరిలో కొందరికి యిటిపేర్లే మారిపోయేవి. 'డిక్షనరీ రామయ్య', 'పనువర్తిల పీఠయ్య', 'మనుచరిత్ర మంగయ్య', 'భారతం భద్రయ్య', 'దాకవతం ఇలరామయ్య', 'పంచకలంకం పరందామయ్య' ..... ఈ భాషకులో వారిపేరు రూపాంతరం అయిపోయేవి.

1827 లో ప్రాసెడి అన్ ది తెలుగు అండ్ కాన్స్ట్రక్ట్ లాంగ్వేజిస్ ఎక్స్ ప్లెయిన్, 1829 లో 'ది కెర్వెన్ ఆన్ వేమన' ముద్రించాడు.

వ్రాయనగాళ్ళకు కూరి ఒక డాక్టర్ రూపాయికి రెండువందల వద్యలు. ఒక్క విషువరాంకం ఉద్ద్రవతిని వ్రాయించడానికి ఆ రోజుల్లో 32 రూపాయ లైందట. బ్రౌన్ దద్యాభయకు వెనకాడలేదు. అదే వ్యవసం అయిపోయింది. ఒక నిత్యకృత్యం అయింది. వాంగ్మయ మనవనం బ్రౌన్ అరిపివీయ

1834 లో పెంపు మీద లండన్ వెళ్ళాడు. 1834 డిసెంబరు 17 న కారంగరేవులో ఓడ ఎక్కి వెళ్ళాడు. మూడేళ్ల ఆక్కడే ఉన్నాడు. 1837 ఆఖర్లో ఇండియా వచ్చాడు.

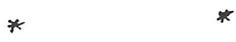
ట్రాన్స్ సొంత మాట్లాడే సామ్రాజ్యం: "When I began these tasks, Telugu literature was dying out, the flame was just glimmering in the socket..... with these facilities I think Telugu will no longer be considered the most difficult language in India. To revive the literature of a language was an arduous task for one man, and he a foreigner."

వీ సౌకర్యాలూ పనిముట్లూ లేవి ఆ గడ్డలో అక్కడ 140 ఏళ్ళ క్రితం పునాదిపంది నిర్మించుకొంటూ వచ్చి అయిన ఇంత పని చేసిపోయాడు. ఇన్ని వసతులు, ఇంత సౌకర్యాలతో వరిల్లాను ఉన్నవనుకొంటున్న ఈ రోజుల్లో ఇంకగా తెలివి మీరిన మనం చేయగలుగుతున్న దానితో పోల్చుకుంటే, అది ఎంతో ఎన్నో వందల రెట్ల ఎక్కువ అని చెప్పక తప్పదు.

వకవాచం వాచరి, ట్రాన్స్ 1855 ఏప్రిల్ లో రిటైరై. కాళ్ళరంగా ఇండియా వదిలి లండన్ వెళ్ళిపోతామ్యే ముందు మద్రాసు ప్రెస్ మ్యాజిన్ ఇన్వెన్షన్ అయిన తీతం 3,033.54 అక్షరాలా మూడువేల ముప్పాడు రూపాయల అయినదాని నాలుగు వైసలు (చూ : Madras Almanac, 1854). ఇదిగాక తెలుగు, వర్షియన్ ట్రాన్స్ లేటర్ వంటి మరికొన్ని వరవీ బాధ్యతలవల్ల మరికొంత తీతం వస్తుండేది. ఇంటి అద్దెలు, తిండి తిప్పలు, మైకునాది సంసారపు వ్యయాలకై ఎంతో అప్పు చేసేవాడో గానీ తన తీతంలో ముప్పాతికా ముప్పీసం దాకా తెలుగు సాహిత్య పునరుద్ధరణకే అర్పించిపోయాడు అనిపిస్తుంది. ట్రాన్స్ పెళ్ళి పెరాకుం చేసుకొన్నారా, కెల్లెం బిర్లదన్నారా, ఉంటే వాళ్ళ కేమి మిగిలిపోయాడో తెలియడం గానీ, తన జీవితవ్యవస్థాన్ని తెలుగు దేశానికి దానకీ దారణివీ పోయాడు అనిపిస్తుంది. లండన్ వెళ్ళినా తెలుగు దానం వదలేదు. లండన్ యూనివర్సిటీలో తెలుగు ప్రొఫెసర్ అయ్యాడు. (చూ : Sanskrit Prosody and Numerical Symbols explained-by-Charles Philip Brown, London-1869). అక్కడినుంచి ఇక్కడికి మద్రాసు ప్రెస్ మ్యాజిన్ వారంతా తెలుగు సాహిత్య సంబంధ ప్రచారకం పరగా ఉత్తర ప్రత్యక్షతరాల జడలపా వచ్చాడనేదికాక తమిళనాడు ఆర్కైవ్స్ లో కొన్ని దాఖలాలు ఉన్నాయి.

- 1838 జనవరి 23. మద్రాసు. పర్షియన్ ట్రాన్స్ లేటర్.
- 1838 మార్చి 2. మద్రాసు. కాలేజీలో అక్కింగ్ పెక్రిటరీ, నేటివ్ ఎజిటేషన్ కమిటీ అక్కింగ్ పెక్రిటరీ కూడా.
- 1838 సెప్టెంబరు 26. మద్రాసు. కాలేజీలో పబ్లికరు.
- 1839 జనవరి 22. మద్రాసు. సదర్ ఆదాలత్ కోర్టు అక్కింగ్ రిజిస్ట్రారు.
- 1839 మే 17. మద్రాసు. అక్కింగ్ సూపరింటెండెంట్ ఆఫ్ గవర్నమెంట్ లాబరీస్.
- 1840 మార్చి 31. మద్రాసు. ఏవిల్ ఆడిటర్. సూపరింటెండెంట్ ఆఫ్ క్లాంప్స్.
- 1841 ఏప్రిల్ 12. మద్రాసు. అక్కింగ్ కలెక్టరు ఆఫ్ పీ కవర్మెంట్.
- 1841 ఆగస్టు 31. .. అక్కింగ్ పోస్టుమాస్టర్ జనరల్.
- 1843 జూలై 31. .. కాలేజీలో అక్కింగ్ పెక్రిటరీ.
- 1843 సెప్టెంబరు 29 .. మద్రాసు యూనివర్సిటీలో పెక్రిటరీ.
- 1846 జూన్ 30. .. పోస్టుమాస్టర్ జనరల్, తెలుగు ట్రాన్స్ లేటర్.
- 1848 ఏప్రిల్ 20. .. మద్రాసు ట్యాంకు రై కలెక్టరు.

1853 లో 55-వ ఏట ట్రాన్స్ కి వకవాచం వచ్చింది. దాక్టర్లు పీఠానికి వచ్చారు. అక్కడ కొంతకాలం ఉన్నారు. ఒక ఏడాదిపాటు ఉన్నట్లున్నాడు. ప్రభుత్వానికి వ్రాసుకొని రిటైర్మెంట్ ఉత్తర్వులొంది. పెన్షన్ ఏర్పాటుమీద. 1855 ఏప్రిల్-మేలో లండన్ కు వెళ్ళిపోయాడు. లండన్ బయలుదేరి వెళ్ళుతూ కాళాచార్యుల కథలను సంకలనపరచి. పీఠికవ్రాసి ముద్రింపించిపోయాడు. అంతే, ఇక మళ్ళీ ఇండియాకు రాలేదు. లండన్ లో ఉన్నా తెలుగు దానం పోలేదు. లండన్ యూనివర్సిటీలో తెలుగు ప్రొఫెసర్ అయ్యాడు. ఎన్నడయ్యాడు? ఎంతకాలం? ఆ గౌరవ వదలిలో ఉన్నాడు? లండన్ లో ఉండి ట్రాన్స్ చేసిన తెలుగు పేపర్ ఏమిటి? ఏ సంవత్సరంలో మరణించాడు? ఏ తేదీన (1884 అని అంటున్నారు మన పండితులు.....).

నాలుగు యూనివర్సిటీలు, పన్నెండు అకాడమీలు, సవాలక్ష సమీతులు, మనక ఘోషించిన ఐదవవం వంటి ప్రభుత్వం ఈ ఇరవై అయిదేళ్ళలో చేయలేని పని ట్రాన్స్ ఒక్కడు ముప్పయ్యేళ్ళలో చేసిపెట్టి పోయాడు. బృహన్నుపంతులు సమకూర్చి పెట్టి పోయాడు. మహాదారణం మొదలు, మనుచరిత్ర, మనుచరిత్ర వంటి ప్రబంధాల దాకా. వేమన పద్యాలు, సుమతీకథం మొదలు కాళాచార్యుల కథలు వంటి 'నరీసు' గ్రంథాల దాకా వందలాది తెలుగు కావ్యాలు, కథలు కాంగ్రెస్ లో కలిసిపోకుండా, వెక్కురెడకుండా పునరుద్ధరించి పెట్టిపోయాడు. తాటియాకల్లో కప్పులు తడకలుగా ఉన్న కావ్యాలకు మోక్షం కలిగించి పాఠసౌకర్యాలూ గావించి భద్రప్రతులు తయారుచేయించి పోయాడు. పండితులను నియమించి వ్యాఖ్యలు వ్రాయించాడు. ఆ నాడే మన ప్రబంధాలకు పదసూచికలు రూపొందించాడు. పదనిధులు పొంగించాడు. ఒక్క మాటలో చెప్పాలంటే 'తేజోవిహీనంగా ఉన్న తెలుగు వాగ్మయానికి పునరుద్ధరణ ద్వారా తెలిపించి పోయాడు ట్రాన్స్'.

ఇదంతా చదివినమీదట మనం ట్రాన్స్ కి ఎంత రుణపడి ఉన్నామో స్పష్టంగా తెలుస్తుంది. అంతేకాదు ; మరి కొన్ని నిజాలు కూడా విశదమవుతాయి. ప్రస్తుతం విదేశాలలో ఉంటూ మాతృభాషను మర్చిపోతూ, పిల్లలకు నేర్పేటందుకు అవస్థపడుతున్న మనం ట్రాన్స్ ని తలచుకొని నిర్గుపడాలి. విదేశీయవాసులైన తెలుగుభాషాభిమానులకే సాహిత్యపరిశోధనకీ, సముద్ధరణకీ కావల్సిన సామగ్రి, సదవకాశం ఉన్నదన్న సంగతి కూడా గ్రహించాలి.

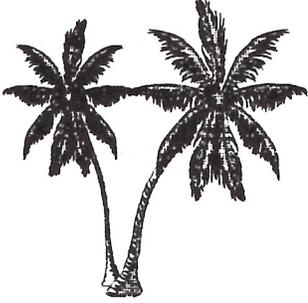
WORLD CLASS TRAVEL

A FULL SERVICE TRAVEL AGENCY

28

DOMESTIC & INTERNATIONAL AIR TICKETS

AMTRAK TICKETS & VACATIONS

HOTEL & CAR RESERVATIONS

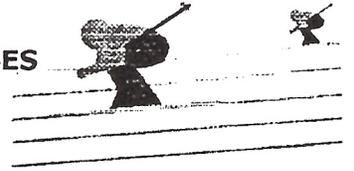
GOLF VACATIONS

VACATION PACKAGES DOMESTIC & WORLD WIDE

DREAM CRUISES TO FIT EVERY BUDGET

SKI PACKAGES

VISA SERVICES & PASSPORT PHOTOGRAPHS ON PREMISES

SPECIAL GROUP RATES

INCREDIBLE SPRING BREAK PACKAGES

FOR YOUR CONVENIENCE WE ARE OPEN

MONDAY THROUGH FRIDAY
9AM – 6PM

THURSDAY 9AM-- 8PM
SATURDAY 10AM – 5PM

1329 PRINCE RODGERS AVENUE
(ACROSS BRIDGEWATER COMMONS)

BRIDGEWATER

NEW JERSEY 08807

PHONE: (908) 722 8300 FAX: (908) 722 1990

ప్రశాంతంగా మీ ప్రయాణం కొనసాగాలంటే, మీ విశ్రాంతి దినాలలో కులాసాగా గడపాలనుకుంటే మీ ప్రయాణసౌకర్యాల నిమిత్తం మా ఉపాధ్యక్షురాలు శ్రీమతి ప్రేమ రొద్దంను సంప్రదించండి.

0198/1298

తెలుగులో అసాధారణ ఛందస్సులు - ఒక సమీక్ష

- ఆచార్య వి.యల్.యస్. భీమశంకరం, Fremont, CA.

ఆంధ్ర సాహిత్యములో నన్నయ కాలమునుండి మన కవులు తమ పద్య గ్రంథములలో కొన్ని ఛందస్సులను మాత్రమే విరివిగా వాడిరి. అవి, వృత్తములలో చంపక, ఉత్పలమాలలు, మత్తేభ, శార్దూలములు. తెలుగు ఛందస్సులలో సీస, కందములు, తేటగీతి, ఆటవెలదులు. ఇవిగాక, మత్తకోకిల, తరలము, తరువోజు, లయవిభాతి, లయగ్రాహి, స్వగ్ధర, మహాస్వగ్ధర, కవిరాజవిరాజితము వంటి ఛందస్సులను, కొన్ని అక్కరలను అక్కడక్కడ వాడిరి. ఆశ్వాసాంత పద్యములుగాను, అరుదుగా పాఠ్యభాగములందును, పంచచామరము, మాలిని, భుజంగప్రయాతము, మంగళంమహాశ్రీ, మొదలగు ఛందస్సులను ఉపయోగించిరి. గ్రంథమునంతయు ద్విపదగా వ్రాసినవారు గూడ యున్నారు. దండకములను పురాణాదిగ్రంథములలోను, వేరే ప్రత్యేకప్రపములుగాను వాడియున్నారు.

ఇన్ని ఛందస్సులతో వివిధ కుసుమ నికురంబ నికుంజవలె సాహిత్యసుందరినలంకరించుట ఒక విమానత్వ ప్రయోగమే. ఏలనన, చాల భాషలలోని గ్రంథములలో సామాన్యముగ అధ్యాయమంతయు ఒకే ఛందస్సునయిండుట పరిపాటి.

పైన ఉదహరించిన ఛందస్సులు గాక, కొన్ని అరుదు ఛందస్సులను వాడిన కవులు గూడ లేకపోలేదు. కాని వారి సంఖ్య తక్కువ. ఉదాహరణకు, పూర్వ కవులలో తిక్కన మహాభారతములోని శాంతిపర్వములో కొన్ని అపూర్వ ఛందస్సులను ప్రయోగించినాడు. అధునాతనులలో కవిసాహస్రీ శ్రీ విశ్వనాథ సత్యనారాయణ రామాయణ కల్పవృక్షములో వందకు పైగా అసాధారణ ఛందస్సులు వ్రాసియున్నారు.

లక్షణ గ్రంథములను పరిశీలించిన, తెలుగులో గల ఛందోవైవిధ్యమపారముగానున్నట్లు విశదమగును. మనవారు వివిధవృత్తములను సంస్కృతము నుండి ఎరువు తెచ్చుకొని అపూర్వమైన యతిప్రాసలనేర్పరచి పద్యములను సంస్కృత శ్లోకములకన్నను హృద్యముగ మలచిరి. పద్యములోని నాలుగు పాదములలో, ప్రతి పాదమునకు ఒకే అక్షరము గల ఏకాక్షర ఛందోవిధము నుండి పాదమునకు ఇరువది అక్షరములకు పైబడియున్న తరగలతులను మనము గణనకు తీసికొని పాదములోని గురులఘువులను అటునిటు మార్చినచో సూత్రప్రాయముగ లభించు ఛందస్సులు కొన్ని లక్షలకు పైబడి యుండునని ఊహించుట కష్టము కాదు.

దీర్ఘ ప్రాస్యాక్షరములను వివిధ రీతులలో ప్రక్కప్రక్కను నిలుపగా లభించు వివిధ ఛందస్సులకు ప్రత్యేక పద్యగమనమేర్పడునన్నది నిర్వివాదాంశము. అందు, కొన్ని కొన్ని గురు లఘు వర్ణ సంకలనములు పద్యమునకు వినిత్యశోభను చేకూర్చగలవు. పద్యశిల్పము హృదయంగమము కాగలదు. ఒక్కొక్కప్పుడు సంగీతబాణులేర్పడి పద్యము పాడుకొనుటకు అనువుగా ఉండగలదు. బహుశః అట్టి ప్రత్యేకతలనాధారము చేసికొని లాక్షణికులు కొన్ని ఛందస్సులను పైవిధముగా ఎన్నుకొని ఉండవచ్చును.

ఎంపిక చేసిన వృత్తములకు పద్యగమనమునుబట్టి యతిస్థానములను నిర్దేశించిరి. ఈ ఛందస్సులన్నిటికి పేర్లుపెట్టిరి- ఈ పేర్లు వినుటకు సొంపుగానుండుటయే గాక, కొన్ని సందర్భములలో పద్యగమనమును సూచించునవిగా నున్నవి. మరికొన్నిటికి, ఆ పద్యము ఏ విషయమును వర్ణించుటకు లేక ఏ అవస్థను విశదపరచుటకు అనువగునో, ఆ యా నామధేయములు పెట్టబడెను.

ఈ సంస్కృత ఛందస్సులు కాక తెలుగులో జాతీయ ఛందస్సులు కొన్ని

కలవు. ఇవి కాలానుక్రమణముగా మార్పులను సంతరించుకొని జాతులు, ఉపజాతులుగా పరిణామము చెంది, కొన్ని కాలగర్భమున లీనముకాగా, కొన్ని మాత్రమే వాడుకలోనున్నవి. కొన్ని పురాతన గ్రంథములలోను, కొన్ని లక్షణ గ్రంథములలోను మాత్రమే కాననగును. సీస,కంద పద్యములలోను, ద్విపదలలోను కల పలురకములలో ఒక్కొక్కరకమే వాడుకలోనున్నది. అక్కరలలో మనమెరిగిన ఆరు రకములలో చాలవరకు కొద్ది కాలమునకు ముందువరకు వాడబడెను. రగడలు, వాటి సహచర ఛందస్సులు ఇప్పుడు కనబడుటలేదు.

తెలుగు ఛందస్సులలో చాలవరకు మాత్రాఛందస్సులకు సన్నిహితములు, పూర్తిగా మాత్రాఛందస్సులు గూడ అనేకములు గలవు. కర్ణాటచౌపదులు, చతుష్పదులు, కొన్ని షట్పదులు, పంచపదులు, త్రిపదులు ఈ జాతికి చెందినవి.

ఈ విధముగా, మనకు కొన్ని వందల ఛందస్సులు-పృత్తముల జాతి, ఉపజాతులు-అందుబాటులోనున్నను, మనకవులు ఏ పది పండ్రెండో మాత్రమే విరివిగా వాడుటకు కారణమేమో విచారించదగును.

ముందుగా, ఆనాటి కథాకథన గమనమునకు వాడుకలో నుండి పద్యము హృద్యముగా సాగుటకు అనువైన ఛందస్సులు సరిపోయి ఉండవచ్చును. కనుక మిగత ఛందస్సుల సహాయము అవసరమనిపించక పోయి ఉండును. ఎక్కవ ఛందస్సులను ఉపయోగించినచో కథాగమనము కుంటుపడునని, లేదా పాఠకుడు తికమక పడవచ్చునని కవులు తలచియుండవచ్చును. అయినను, నిశితముగా పరిశీలించిన, కొన్ని కొన్ని ఛందస్సులను కొన్ని కొన్ని నిర్దిష్టమైన కవితాప్రయోజనములకు పూర్వకవులు వాడిన ఉదాహరణలు మనకు గోచరించును. సీసపద్యము సామాన్యముగ ఒక విషయమును వివిధ దృక్పథములనుండి చెప్పుటకు వర్ణనలకు వాడబడెను. ఒక్కొక్కప్పుడు సీసము కథను త్వరితముగా చెప్పుటకుగూడ వాడిరి. తేటగీతులు, ఆటవెలదులు సీసములకు సహచరులుగానే కాక, చిన్నచిన్న కథాసన్నివేశములకు వాడిరి. అలతి ఆటవెలదులతో మహోన్నత శిఖరప్రాయమగు నిత్యసత్యములనెత్తి చూపి వేమన విశ్వసాహితీకి ఎనలేని సేవచేసెను.

ఇక వృత్తములలో ఉత్పల చంపకములు సార్థక నామధేయములైన మృదు మధుర కుసుమ శేషలములు. మత్తేభ, శార్దూలములు వజ్రినిర్దోష సమ గర్జితములు. అందువలన కొంతమంది పూర్వకవుల చేతులలో అవి అటులనే-- మొదటి రెండు మార్గవముగను, చివరివి రెండు కఠినముగను ప్రకటితమగును. అయితే ఉత్పల, చంపకమాలలను మన పూర్వకవులు ఎల్లప్పుడు మృదువుగా ఉండునట్లు వ్రాసినవి చెప్పుట సత్యదూరమగును. అదే విధముగ శార్దూల మత్తేభములు ఎల్లవేళల కఠిన పదజాల సముద్యూతములయి యుండలేదు.

దీనిని బట్టి మహాకవులకు ఛందస్సు ప్రధానముకాదేమోననిపించును. ఏ ఛందస్సునెన్నుకున్నను, వారు చెప్పబోవు విషయము భావయుక్తముగా మనముండుంచగలరు. అందువల్లనే మహాగ్రంథములను మనము పైన ముచ్చటించుకున్న పది పండ్రెండు ఛందస్సులలోనే చెప్పగలిగిరి. మరి సామాన్యకవుల మాటేమిటి!

నేటి రచనలు చాలవరకు ఖండికలు. వీటి కథాకథనశిల్పము పూర్వకవుల కథాకలితార్థయుక్తికి భిన్నముగానుండును. కవిత్యమునకు వేగము హెచ్చు. వర్ణనలు తక్కువ. కథ త్వరితగతిన సాగవలెను. కొలది పద్యములలోనే పాఠకుని ఆసక్తిని రేకెత్తించి, ఆపకుండ మిగత భాగమును చదువచేయుచు, రసజ్ఞుని మన్ననలందవలెను. అంతియేగాక, ఈ ఖండికలోని కవిత్యము ప్రధానముగ ఒకేఒక రసమునకు పరిమితమగుచుండును.

ఈ శతాబ్దములోని మహాకవులనేకులు తమ రచనలకు కొన్ని మాత్రాఛందస్సులెన్నుకొని, కరుణ, భక్తి, వీర, శృంగార, భయానకాది వివిధ రసములను అసమాన ప్రతిభతో పోషించి, అద్భుత కవితాసృష్టిని చేసియున్నారు.

ఉదాహరణకు, ప్రజాకవి గురజాడ అప్పారావు తమ 'పుత్తడిబొమ్మ-పూర్ణమ్మ' లో 'ముత్యాలసరముల' ను మాత్రాఛందస్సును చేబట్టి కరుణరస ప్రధానమై, నాటి సాంఘిక దురాచారముగు బాల్యవివాహములను తెగనాడెడు అపూర్వ కవితాకళాఖండమును చిత్రించుచున్నారు.

విప్లవ కవి శ్రీశ్రీ అసాధారణ వాగ్విలాస ప్రతిభతో, ప్రణవ ఘోషాసమసమాస సమీకృత జాల విలసిత మాత్రాఛందస్సులతో గీతములను వెలువడచేసి, వినూత్న కవిత్య తత్వయుగపురుషులైనారు.

మనసునకు హత్తు రచనలకు మాత్రాఛందస్సులు అవసరమని అనుకొన్న ఈ శతాబ్దపు మధ్యమకాలములో, సనాతన ఛందస్సులతో పద్యసృష్టి సలిపి ఒప్పించిన మహామహాలెందరో ఉన్నారు. ఈ సందర్భములో కొలది పద్యములతో కరుణరస ప్రధానమైన 'పుష్పవిలాప' గీతమును రచించిన కరుణశ్రీ సార్థకనామధేయులు. అదేవిధముగా, 'శిర్డమేఖల' అను చిన్న ఖండికలో దుర్యోధన, రాధేయుల అపూర్వ స్నేహమును రాగాతిత పవిత్ర మైత్రీగా మలచిన నండూరి రామకృష్ణమాచారి గారి పద్యరచనాశిల్పనైపుణ్యము, కవి హృదయము చిరస్మరణీయములు. ఇంతేకాక ఇటువంటి మహానీయుల కృషివలన కవిత్యరసపోషణ సంప్రదాయ ఛందస్సులతో ఈనాడు గూడ సాధ్యమేనని నిరూపించబడి, పద్యకవిత్యముపై జనబాహుళ్యమునకు తిరిగి ఆసక్తి పెరుగుచున్నట్లునుపించుచున్నది. ఈ సందర్భముననే, సనాతన అసాధారణ ఛందస్సుల ఔచిత్యమును మనము గ్రహింపనగును.

నేటి నిరంతర చైతన్యభూయిష్టమైన అధునాతన జీవితసరళికనుగుణముగా కవితాగానము ఉరకలు వేయవలసియున్నది. దీనికి తగినరీతిని కొన్ని ఛందస్సులనెన్నవలసిన ఆవశ్యకత గలదు. ఈ సందర్భమున, అరుదు ఛందస్సులు కొన్ని ప్రత్యేక కవితావిన్యాసములకు పనికివచ్చునని నా అభిప్రాయము. ఈనాడు, ఒక కథావస్తువును రచయిత ఒక గ్రంథమున గాని, దీర్ఘ గేయమున గాని, చెప్పదలచినపుడు, సాధారణ ఛందస్సులతోబాటు నిర్దేశిత కథాసందర్భములకు ప్రత్యేక ఛందస్సులను వాడినచో, కవితావధూటి నలంకరించిన సంప్రదాయ సువర్ణాభరణములు వజ్ర, వైడూర్యాది వివిధవర్ణద్యోతకములను పొదిగినట్లు, ఆ కవిత్యము శోభిల్లనని నేననుకొందును.

ఈ నా నమ్మకమునకు కారణము మన వాఙ్మయములో గల ఛందస్సుల నామరూపములు. వాటి నామధేయములను పరిశీలించినను, ఆ యా ఛందస్సులలో వ్రాసిన పద్యములను చదివినను, విన్నను ఈ విషయము స్వయంప్రకాశితము కాగలదు. ఉదాహరణకు కొన్ని ఛందస్సులను వివరించెదను.

ప్రభాతము, ప్రయాణి, అశ్వగతి, అశ్వవిలసితము, గజవిలసితము, రథోద్ధితము, రథగమనమనోహరము, వేగవతి, స్యాగతము, ఉత్సాహము, చంద్రకళ, చంద్రిక, మధుమతి, మధురగతి, విజయమంగళము, నవమయూరము, కుసుమవిచిత్రము, భ్రమరవిలసితము, హంసరుతము, సుముఖి, విశ్వదేవి, విద్యున్నాల, ప్రగ్విణి, పృథ్వి, మేదిని, మణిగణనికరము, ప్రియంబద, సుందరి, నవనందిని, కమలనగీతి, కనకలత, వసంతతిలకము, పంచచామరము, మందాక్రాంత, మేఘవిస్ఫూర్తితము, భుజంగస్రయాతము, ఇంద్రప్రజము, ఉపేంద్రప్రజము, తోటకము, క్షాహారము, ధ్రువకోకిల, మంగళంమహాశ్రీ.

పైవానిలో, వృత్తములతోబాటు కొన్ని తెలుగు ఛందస్సులు గూడ కలవు. వీటి ఎంపిక కొంతవఱకు కాకతాళీయము. అయితే కొన్ని పేర్లకు అర్థములు స్ఫురించును. ఈ అర్థములు చాలవరకు అర్థవంతమై పద్యగమనమును, శిల్పమును ప్రతిఫలించుచేయును. కొన్ని ఏ ఏ సందర్భములలో ఏ ఏ పద్యములను వాడిన ఔచిత్యము సిద్ధించునో తెలుపును. కొన్ని కేవలము సంజ్ఞాసూచకములు. కాని అన్ని

పేర్లు వినుటకు సాంపుగానుండును.

ఈ విషయనిర్ణయ నిరూపణకు (స్థలాభావము చేత కొన్ని మాత్రమే) ఉదాహరణలను చూపెదను. ఈ ఉదాహరణలను పలు గ్రంథములనుండి ఇవ్వవలెనని నా ఆశయము. కాని, దురదృష్టవశాత్తు, నేనీ అమెరికా దేశము కొద్ది నెలలకై వచ్చినందున నా వద్ద కావలసిన పుస్తకములు లేవు. అందువలన నేనీ మధ్య రచించి, ప్రచురించిన 'రసస్రువు' అనే గ్రంథమునుండి ఉదాహరణలు ఇవ్వవలసి వచ్చెను. ఇది అభిజాత్యమనుకొనక పాఠకులు మన్నింతురు గాక!

1. అశ్వగతి: దీనత నొక్కతె రాత్రిని తేకువ దీటుకొనన్, మానిని వేగమె పద్యెను నుండెడి క్రోధముతో, పూనిక నశ్యగతిం విధి పుచ్చిన మార్గమునన్, మానుగ శంకర భామిని మానస రక్షణతో.

కోప, భయగ్రస్తురాలైన ఒక శ్రీ పారిపోతున్న దృశ్యం. ఈ అశ్వగతి వృత్తం నడక గుర్రపుదాటుల వలె ఉంటుంది.

2. ప్రభాతము: వెలిగె ప్రభాతము ప్రీతి నిండె పృథ్విన్ కలికి మనంబున కౌతుకంబు పొంగెన్ చెలి హృదయంబున స్వేచ్ఛ నాట్యమాడెన్ అలపును తీరెను హాయి తోచెనంతన్.

ప్రభాతమయినదని చెప్పుటకే కాక, సూర్యోదయముతో ముడిపడ్డ శారీరక, మానసికాహ్లాదమును తెలుపుటకు ఈ ప్రభాత ఛందస్సు వాడబడినది.

3. ప్రయాణి: కమండలూర్జ దండమున్ సమంత్ర కాంతి దేహమున్ అమందయాన వేగుడౌ చు మౌని ఊరు నీడగా.....

ఈ ప్రయాణి మాలికలో, ఒక మునీశ్వరుడు తొందరగా-కేవలము కమండలువు, దండములతో ప్రయాణమయినప్పుడు, ఆ ఊరిజనులు భారులుతీరి నమస్కరిస్తున్న దృశ్యం చెప్పబడినది. ఈ ఛందస్సులో ఆ హడావిడి కనిపించును.

4. వేగవతి: అతి వేగముగా నరదంబుల్ భూతలమందున భోరున పోవన్, క్షతమయ్యెను భాస్కర దీపుల్ ద్యోతకమయ్యెను తూర్పున జ్యోత్స్నల్.

ఈ ఛందస్సు వేగ గమనాన్ని సూచిస్తుంది. ఇక్కడ రథములు వేగంగా కదులుతున్నవి. ఎంతవేగమంటే, క్షణంలో సూర్యాస్తమయమై, వెన్నెల కూడ వచ్చింది. ఈ 'వేగవతి' లో బేసి పాదములకు ఒక ఛందస్సు, సరి పాదములకు వేరొక ఛందస్సు ఉండును. దీనిని 'పరస్థానార్థ సమవృత్త' మందురు.

5. చంద్రిక: ధరణి సురుని భావిధామమై మెరయుననుచు తెల్పమింటి పై విరిసె - భువనమందు వేడుకల్ - సరిగ దశమి శుక్ల చంద్రికల్.

చంద్ర దర్శనము శుభఫలదము. చంద్రిక - అంటే వెన్నెల-మనోల్లాసదాయకము. శుభములు కలుగబోతున్నట్లు సూచించడానికి, ఈ ఛందస్సు వాడడంతోబాటు భువనోత్సాహవర్ణకములైన వృద్ధి చంద్రాగమనం చెప్పబడినది.

6. ఉత్సాహము: కాంచిరి సభికులు మువివరుకన్నుల- కవికరముతో మించు వింతశాంతి మిసిమి మీటు కాంతిసంపదల్ ఎంచి చూడ యోగదృష్టి నింతలోన బాలకున్ గాంచె మౌనియంచు వారు కౌతుకమ్మునొందగన్.

ఈ తెలుగు ఛందస్సు ఉత్సాహభరితము. పద్యము సంగీతబాణిలో ఉండి పాడుకొనుటకు అనువైనది. ప్రజలలో ఉత్తేజాన్ని కలిగించడానికి కూడ

వాడుకొనవచ్చును.

7. మధురగతి: వాద్యము నాట్యము వాచ్యము సమలయ
హృద్యము భూనయనేక్షణ మభినయ
వేద్యము వ్యంజన వేష్టిత సహజము
చోద్యము నీ నటశోభను కనగను.

ఈ మధురగతి ఛందస్సు మధురమైన గతి, పద్యమును చదివిన విశదమగును. సంగీత లయ తాళ సమన్వితమై, మృదంగ గతి గలిగిన ఈ ఛందస్సు నాట్యాభివర్ణనకు నిర్ధార్యమని నా అభిప్రాయము.

8. నవమయూరము :విప్పినవి పింఛములు విందులను సేయన్
కప్పినవి భూతలము కన్నులకు హయై
త్రిప్పినవి కంఠములు తీరుపుల తోడన్
ఒప్పినవి ఆ వనమయూరములు ప్రీతిన్.

పై పద్యగమనము నెమలి పురివిప్పి నృత్యం చేస్తున్నప్పుడు కలిగే అనుభూతి కలుగజేస్తుంది. అలాగే ఈ క్రింది పద్యము నందనవన సందర్శనానందం మనోనేత్రానికి స్ఫురింపచేయును.

9. కుసుమవిచిత్రము: వనమున పూవుల్ వలపులు చూపన్
ఘనముగ చెట్లన్ కలయగ పూసెన్
మనమున ప్రీతై మమతలు నిండెన్
కనగను హయై కవితలు తోచెన్.

10. పంచచామరమాలిక: సరాగ రాగ మాధురీప్రసార సార రావముల్
మరంద పూర పుష్ప గంధ మత్త భృంగ జ్యంభణల్
మరాళ రాజ రాజస ప్రమత్త మందయాసముల్
వరాంగనావసంత తాప పంచబాణ సాయకా
తరంగ రంగ భంగ బాధితాంగ భంగిమల్ సురాంగనా.....

'పంచచామర' వృత్తము సామాన్యముగా ఆశ్వాసాంత పద్యముగా కృతికర్తనభినుతిస్తూ పూర్వకపులు వాడినారు. చక్కటి సంగీత పోకడలు కల ఈ ఛందస్సు భక్తి శృంగార సంబంధిత అభినయ హావభావ విన్యాసములకు శోభ చేకూర్చగలదు.

11. భుజంగప్రయాతము: భుజంగంబులే హారముల్ భూత సంఘం
బు జంగంబులున్ పంచభూతంబులున్ పై
త్య జాలంబులున్ నాట్య బృందంబులై శై
లజార్థంబుతో నీవు లంఘింపగా.....

'భుజంగప్రయాత' వృత్తమునకు, 'త' గణాధారమైన సాధారణ దండకమునకును, స్రగ్వీణి వృత్తమునకును హెచ్చు వ్యత్యాసములు లేవు. వీటన్నిటిని సామాన్యముగా నిరర్లభ భగవత్స్తుతులకు వాడవచ్చును. అయితే ప్రత్యేకించి భుజంగప్రయాతములో విలయకాల సముద్యాత కర్కోటకాకోలకథాకళి లయ విన్యాస రవళులు వినిపిస్తాయి. పై పద్యములో పరివార సమేత పార్వతీపరమేశ్వర నాట్యము వర్ణింపబడినది.

12. చతుష్పదులు: ఏమందు నేనికేమందునిపుడు
ఏమివ్యగలను ఏ రీతి తీర్చు
ఈ మూర్తి దయకు ఏమిచ్చుకొందు
ప్రేమింత చింద వేమారు కొలుతు.

ఈ మాత్రాఛందస్సు వినుటకు శ్రావ్యముగానుండి మనసునకు హత్తుకొను బాణీ కలది.

భగవత్స్తుతులుగా మనము తరచు చదువుకొను శ్లోకములు సుందరములైన ఛందస్సులలోనున్నవి. ఈ స్తవములు చక్కటి పదగమనము కలిగి,

కంఠస్థము చేయుటకనునై, హృదయాంతరాళ భక్తి తరంగ రంగోత్తంగ నిరంతర తన్మయత్వానంద నిర్లఠిణీ ప్రవాహసదృశంబులై ప్రసన్న జనశ్రేణులకాహ్లాదము చేకూర్చును. శ్రీ వేంకటేశ్వర సుప్రభాతముతో పాటు మనము వినెడి "కమలాకుచ చూచుక కుంకుమతో నియతారుణతాతులనీలతనో" అను స్తవము తోటక వృత్త ఛందస్సులోనున్నది. అదే ఛందస్సులో వ్రాసిన ఈ క్రింది తెలుగు పద్యము మునీశ్వరుని కన్నె పడుచులు పూజించుటను వర్ణించుచున్నది. సంస్కృతశ్లోకములో లేని యతిపాసలు తెలుగు పద్యములో గమనించదగినవి.

13. తోటకము: వినయంబున కాంతలు ప్రేంఖణులై
కనకంబున చేసిన కంచములన్
అనురాగము మెండుగ నారతులన్
మణికాంతులు జల్లిరి మౌనిపయిన్.

శ్రీ శంకర భగవత్పాదాచార్య, కృత స్తోత్రములలో పంచచామరములు, వసంతతిలకములు, భుజంగప్రయాతములు ఇంద్రవజ్రములు, ఉపేంద్రవజ్రములు, మత్తేభములు, రథోద్ధితముల వంటి ఉద్భూతఛందస్సులు కోకొల్లలు. శివపరమైన ఈ క్రింది ఇంద్రవజ్రము శివపంచాక్షరీస్తోత్రమైన "నాగేంద్ర హారాయ త్రిలోచనాయ, భస్మాంగ రాగాయ మహేశ్వరాయ, నిత్యాయ శుద్ధాయ దిగంబరాయ, తస్మై న-కారాయ నమశ్శివాయ" అను శ్లోకము ఒరవడిలో వ్రాసినది.

14. ఇంద్రవజ్రము: ద్రాక్షాయ భీమాయ దయాపరాయ!
అక్షిణ రూపాయ హరిపియాయ!
సుక్షేత్ర సాయ సుకర్మదాయ!
రక్షార్థి లోకాయ రసస్సువాయ!

దీనిలో అన్నీ సంస్కృత పదములే కదా, తెలుగు పద్యమెలా అవుతుంది అంటే యతిపాసలున్నాయి కనుక, తెలుగు లిపిలో వ్రాసినాము కనుక, అని సమాధానము చెప్పవచ్చును. ఈనాడు ఎన్ని ఆంగ్లేయ ఉర్దూపదములు తెలుగులో చోటు చేసుకొనలేదు? తల్లి వేరైన సంస్కృతపద సుధాపుషత్తులు తెలుగులో ఎల్లప్పుడు ఉండితీరును.

ఇంక చివరి ఉదాహరణ. మాకందరసాల మంజరీపల్లవ బుబుక్షాసక్తయగు కోకిల భుక్త్యానంతర పంచమ సుస్వర కళాగళమున రవళించు 'మత్తకోకిల' యన్న తెలుగువారికత్యంతప్రియము. సామాన్యముగా ప్రతి కవి తన గ్రంథమున కొన్ని మత్తకోకిలలైన రచింపకమానడు. అయినను ఈ ఛందస్సునకు బహుసమీపముననున్న 'ధ్రువకోకిల' ను ఎందువలననో మన కవులు వాడరైరి. నా పరిగణనలో ధ్రువకోకిల మత్తకోకిలంత మధురమై అన్ని సందర్భములలోను వాడతగియున్నది. ఈ క్రింది పద్యమును గమనింపుడు.

15. ధ్రువకోకిల: పరమపావన భక్తవర్ణన పార్వతీపతి చింతనా!
సరసభాషణ శంకనాశన శంభుశంసన హర్షణా!
నిరత నిర్గుణ నిత్య నిర్మల నిర్వికార నిరంజనా!
కరుణ కల్మష కర్మకల్మిత కామ్యకోప నికృంతనా!

ఈవిధముగా అసాధారణ ఛందస్సులు వివిధ కవితాప్రకృతిలో రచనలయందనేక సందర్భములలో వాడుటకు తగినవిగానున్నవని నా ఉద్దేశ్యము. నేనుదహరించిన ఛందస్సులు కాక మరెన్నియో ఆంధ్రభాషామతల్లి సాహిత్యసంస్కృతిక నిధి నిక్షిప్తములు పురాతన గ్రంథములను పరిశీలించిన మనకు లభ్యముకాగలవు. వీటిని వెలికితీసి తగు పరిశోధనలను జరుపుట మన కవి పండితాగ్రేసరుల కర్తవ్యము.

అసాధారణ ఛందస్సులను గురించి వ్రాయుమని నన్ను ప్రోత్సహించిన ఆచార్య వి.వి.రామనాథంగారికి నా హృదయపూర్వక కృతజ్ఞతలు.....

Please patronize our Advertisers.

మెఱపులు : నన్నయ కథన యుక్తి

- వేమూరి వేంకట రామనాథం, Piscataway, NJ.

కథనంలో-అనగా కథను చెప్పటంలో-మన ఆదికవి నన్నయకు అగ్రతాంబూలం ఈయాలి. ఇది వివరించే ఒక ఉదాహరణప్రాయమైన కథనం చర్చిస్తాను.

1. "బకాసుర వధ" అని పేరుబడసిన చిన్న వృత్తాంతం దాదాపు అందఱకు తెలిసే ఉంటుంది. సూక్ష్మంగా కథయిది: పాండవులు ఏకచక్రపురంలో ఒక బ్రాహ్మణ గృహస్థుని ఇంట్లో ఉంటూ భిక్షాటనం చేస్తూవుంటారు. బకాసురుడనే దుర్మార్గురాక్షసునికి రోజుకొకయింటి నుండి ఒకడు (లేక ఒకతె) బలిగా పోవాలి; ఈ నియమం మూలంగా వాడు యధేచ్ఛగా నిరంతరం ఎల్లరను భాదించాడు. ఒకనాడు ఈ గృహస్థు యింటి వంతు వచ్చింది. ఆ కుటుంబంలో ఒకరి బదులు భీముడు వెడతాడు, బకాసురుని సంహరిస్తాడు. (ఆదిపర్వము, షష్ఠాశ్వాసము)

ఇది కథ. ఇందులో నన్నయ అనుసరించిన కథనవాహినీ శయ్య, మురుపు కొలిపే వంపులు, "కుతూహల" గుణం (సస్పెన్స్) ఎక్కువగాలేని కథలో ఆయన ప్రవేశపెట్టిన కుతూహల-ప్రాయమైన వైశిష్టాలు ఎంతో గమనార్హం. అవి విశదీకరించటమే యీవ్యాసం మొదటి ఉద్దేశ్యం.

భీముడు తక్కు మిగత పాండవ సోదరులు భిక్షార్థం వెళ్ళినవేళ, ఒకనాడు, ఇంట్లో ఉన్న భీమునికి కుంతికి "ఒక్క పెట్టు ఆర్ధధ్యని" వినబడింది. (అంతేకాని ఆ గృహస్థువంశజులవరూ వచ్చి చెప్పలేదు, మొఱపెట్టుకోనూ లేదు.) వెంటనే తల్లి ఆ అపూర్వధ్యనికి స్పందించి, ఆయింటిలో ఏదో "దుస్వరంబైన దుఃఖము" శంకించి-అంతేకాదు-వారికి "ఏమి సీయము సేయ సమకూరునో" యని కుంతి చింతిస్తూ ఉంటుంది. వెంటనే అక్కడే-ఆనాడు భిక్షకు వెళ్ళని-భీముడు తల్లితో "ఎవీగ నాకు జెప్పుము" "ఎంత కడిదియైన" నేను తీరుస్తాను అంటాడు. ఇంతవఱకు మూడు సాగసులున్నాయి: ఆర్ధధ్యని మ్రోగటం, కుంతికి హృదయం స్పందించటం, భీముడాదినం భిక్షకు పోకుండా యింట్లోనే ఉండటం.

సరే, కుంతి ఆ విషుని యింటిలోకి వెళ్ళింది. తాను ప్రశ్నలు వేసే అవకాశం కలగనేలేదు, ఏమా, ఆ కుటుంబం వారు "నేనంటే నేను" రాక్షసుడికి బలిగా వెడతాను, అంటూ తగిన కారణాలు నిరూపిస్తూ ఉంటారు; వారి చిన్న బాలుడు కూడ. వారి ఆత్మ సమర్పణ యుద్ధం తెమలనట్లు రేకుతూనే ఉంటుంది, కాని కుంతికి ఒక అవకాశం కలిపించాడు నోరు ఎత్తడానికి ఆ బాలుడు "కొండొక కోల చేతబట్టికొని యేను రక్కసు గట్టి చంపు"తాను అన్న "అవ్యక్త వచనంబుల"కు అందఱు నిర్ఘాతపడినట్లు "ఏడ్చుడిగ" ఉన్న సమయం దొరికింది కుంతికి తన ప్రశ్నవేయటానికి.

అప్పుడు విషయం తెలుస్తుంది కుంతికి. వెంటనే ఆమె అంటుంది మీకొక్కడే కొడుకు, "నాకేవురు కొడుకులు గలరు" వారిలో ఒకరిని "భవదర్శంపుగా" సంపదననగానే, ఆ విషుడు-సంతోషమంది కాదు - "చెవులు మూసికొని" ఇది 'ఇది బ్రాహ్మణ హింస' అని దుఃఖంతో నిరాకరిస్తాడు. కుంతి అంటుంది 'ఏనును దీనిని తలచి' అంటుంది ఈ వ్యంగ్యం తలమానికమైన వచనం. ఆ విషుడు భీమాదులు బ్రాహ్మణులని అనుకుంటూ ఉండేవాడు. అందున అది భీముని కారణంగా బ్రహ్మ హత్యాపాతకం చుట్టుకుంటుందనుకున్నాడు. కుంతి లెక్కను, భీముని కోల్పోయినా, అది 'బ్రాహ్మణ హత్య కాదు' ! చూడండి, కథ చెప్పటం అంటే ! ఒక్క 'ఏనును' అన్న దృఢి పదప్రయోగం ! సరే ఆ విషుడు అంగీకరిస్తాడు. కార్యానుగుణంగా భీముని 'ఆకారం' భయంకరం కాదొడగింది. అది గమనిస్తూనే తిరిగివచ్చిన పాండవులు అదరిపోతారు, ఎవరితోనైనా 'సమరంబు సేయ సమ' కట్టెనాయని. ఎన్నో మాటలలో ఎఱింగంచ వలసిన ఉదంతం ఒక్క భీముని 'ఆకారం' అన్న

చక్రంవేసి నిర్వహించాడు నన్నయ.

కుంతివల్ల విషయమంతావిని..... ధర్మరాజు 'తానును భీమసేనుని నియోగించె.' 'తానును' ధ్యని పాండవాగ్రజుడైన తన నిర్ణయం వారి జీవితక్రమంలో ఎంత అనుల్లంఘనీయమైన ధర్మమయిపోయినదో నిరూపిస్తుంది. అది మీట చివర నొక్కడు వంటిది. ఇక జరిగిన కథ నల్లేరుమీది బండినడకే. భీముడు పోయి బకాసురుడిని చంపుతాడు. ఆ ఏకచక్రపురాగ్రహారం అప్పటినుండి సుఖంగా ఉంటుంది.

2. ఈ కథనంలోని కొన్ని విశ్లేషణాత్మకమైన ప్రత్యేకతలను చూతాం. మొదటిది మానవ హృదయానుభూతులకు అద్దం పట్టినట్లుగా ఉంటాయి ఎన్నో పద్యాలు, వచనాలు. ముఖ్యంగా ఆ బ్రాహ్మణుడు తానేయెందుకు బలిగా వెళ్ళదలచాడో, 'కాదు నేను' అని అతని భార్య ఎందుకు వాపోయిందో, 'మీరురువురు కాదు, నన్ను పంపండి' అని వారి కూతురు ఎందుకు అన్నదో, వారి మనోభావాలను ప్రభావవంతంగా చిత్రిస్తాయి. చివరకు, 'అతిథియై వచ్చిన బ్రాహ్మణున్ జీవితార్థినై నాకు, హితముగా రక్కసు వాత ద్రోవనేనెట్లోడంబడుదు' అని వాపోయిన ఆ విషుని మనస్సులోని తహతహ, ఆక్రందన చక్కగా నిరూపమవుతుంది.

'నాకేవురు కొడుకులు గలరు'లే అని వాదం పట్టిన కుంతి ఆ బ్రాహ్మణునికి ప్రశాంతి కల్పజేసి, అతడు అంగీకరించేట్లు చేయటం కోసం అన్నదే గాని, ఆమెకు తెలియదా భీముడు అజేయుడని? చివరకు ధర్మరాజుతో ఆమె చేసిన భీమప్రశంశలో ఇది విశదమవుతుంది: 'ఏను వీని శక్తి యెఱుగక పంచినదానగాన వినుము వీని శక్తి'.

3. ఈ కథనంలో పరిమిత పరిధిలో కొన్ని కుతూహల చమత్కృతులు ఉన్నాయి. కుంతి నోరెత్తటానికి ఒక విరామంలాగా 'కోల చేత' గల బాలుడిని ప్రవేశ పెడతాడు; పైగా ఆ చిన్నారి రాక్షసుడిని నేను 'చులకనగా చంపివత్తు, మీరేడ్చవలదు' అంటాడు. పసివాడి సహజ వాగ్గోరణి యిది.

భీముడు, బకాసురునియొద్దకు ప్రయాణం అయ్యేముందు, అంటాడు 'కడుపు నిండ గుడువగానేమి రేయెల్ల, గన్నువొందకున్న గరము డస్సి, యున్నవాడ నాకు నోపుదురేని యాహార తృప్తి సేయుడు.' 'ఓపుదురేని'- మీకు చేతనయితే; భీమునికి తిండిపెట్టి సంతోషపెట్టటం అంత తేలికపని కాదు, అని ధ్యని. అయితే తాను 'బలము పెద్ద గలిగ పాపిష్ఠి రక్కసు' జంపుటకు తానేముందుగా కడుపునిండుగా తినాలి గదా.

భీముడు బకాసురుడిని 'పిలుచుచు, వాని వచ్చునంతకు మిన్నకుండనేల' యని ఆ తిండి అంతా తానే మ్రింగమొదలుపెడతాడు. బకాసురుడు 'ముందట శకటంబుపై నుండి, యోడక కుడుచుచున్న భీము'ని 'దవ్వుల జూచి' 'కడు క్రొవ్విరేక చక్రంబున వారల' అని ఎగురుతాడు.

అంతా అయిపోయి భీముడు విజయవంతుడంగా తిరిగి రాగా వీడెవడో బ్రహ్మాండనాయకునిలా ఉన్నాడే అని అందఱు 'అవ్యాడి మగంటిమిన్ వెలయువాని' ని చూడవస్తారు, తండోపతండాలుగా.

4. ఈ కథనంలో-నిజానికి మహాభారత విరచనమంతట-ఒక విశిష్టగుణం ఉన్నది, కథతో పాటు నీతిని సూచించటం. నీతిస్ఫురణ, లేక ధర్మసంతేతం, భౌతిక కథ -రెండు -పడుగు పేకలలాగా అల్లుకుపోయి ఉంటాయి. ఈ కథలోని ఈ నిర్వహణను ఉదాహరిస్తాను.

కుంతి భీమునితో అంటుంది, వారికి సాయం చేయాలి అని చెప్పటంలో:

విభిన్నరంగాల్లో రాణించిన పినిశెట్టి మాధవరావు

విభిన్నరంగాల్లో ప్రతిభ కనబరచిన డాక్టర్ పినిశెట్టి మాధవరావు సికింద్రాబాదులో ఇటీవల మరణించారు. 82 ఏళ్ళకు పైగా జీవించిన ఆయన కవిగా, న్యాయవాదిగా, క్రీడాకారుడిగా పాత తరం వారికి పరిచయం. చదువుకు తపన వఉండాలేగానీ వయసు, అర్హతతో నశిస్తే తేదని నిరూపించారు. న్యాయశాస్త్రం, కామర్స్, అకౌంట్స్ లో ఆయన పట్టాలు పుచ్చుకున్నారు.

స్వాతంత్రోద్యమంలో పాల్గొన్నారు. ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయం తరఫున హాగీ, క్రికెట్ క్రీడల్లో పాల్గొన్నారు. ఇంగ్లీషు, తెలుగుభాషల్లో అనేక వ్యాసాలు, పుస్తకాలు వ్రాశారు. ఫీల్డెల్ టు టీచర్, 'థియరీ ఆఫ్ ఎకనమిక్ డివెలప్ మెంట్', 'మహారథి కర్ణ', 'శ్రీ కృష్ణ సారథ్యం' అయిన రచనల్లో కొన్ని ఆయన పద్యశైలి తిరుపతి వెంకటకవుల శైలిని పోలివుంటుందని దివాకర్ల వెంకటాచార్యుని కొనియాడారు. 1950లో చెక్కపై పన్ను మినహాయింపు కేసు వాదించి గెలిచిన ఆయన అప్పట్లో న్యాయవాదుల్లో చర్చనీయాంశమయ్యారు. గారు తె.క.స. వారి ఆత్మ శాంతించాలని ప్రార్థిస్తూ, వారి కుటుంబ సభ్యులకు సంతాపం తెలుపుతున్నది. శరీ మాధవరావుగారు మన సమితి యావజ్జీవసభ్యులు డాక్టర్ ప్రసాద్ పినిశెట్టి గారి తండ్రిగారు.

"లో" వీధి

దీకట్లో సగము పోకార్ని సగము బ్రతుకుమంటిని నేను వింతగాను విస్తులా ఓపడద నవ్వునే విశ్వము బ్రతుకుతోడిది నీడ వింతైనదది జాడ వెరగంది ఆ సంజ్ఞ విడదె తాకదెచ్చాయ ఆరుణునిని తాబంపి ఆ వెంటనేగి రవి హృదయజలధిని చేరి బాధయ సుఖమును పతియు సతియులబోలి రతి సలిపె నేమొకొ తారకలు విశ్వాన చరములవరము గూడ నిగ్గులూలజ్జలూ కై జూపి పిల్వగా పిల్లకూనల వగిరి అడ్డాలనొదిగెనో ముసి నవ్వు నవ్వెనో హృదయము సకలము శకలమో ఒకపరి ఉచ్చాసంగు తదుపరి చిత్రమో మాయమో ఎఱుగ నేనెఱుగను గుండెలో వెతలన్ని

పదునైన కెరటాలు గొంతులో దిగబడెను కళ్ళలో విరగెను భవజలధిని చేరి ఆ భావకరటము చొచ్చుకొనిలోబోయె ప్రవ్వినిది మనము మృదుగీతులెక్కడే రమ్యుకింకిణు లేడ సవ్వదుల మువ్వలు నవపిణ రవళులు రాగాల మెఱపులు భావాల సరిగమలు కనబోవ ఆకలలు ఎందుబోయెనే తాము అచ్చమో అనుభవము మిగులదే లేకము బాధ సమ్మిలితమై గీతి బయటకు రాదు గొంతుకను బండయై కన్నీరు తా సలుపు గళము భావిని గూడి చిత్రమి తనువు బది దాంపత్య మీరితి కలుగుటలు ఏలనో తగులుటది ఏలనో జీవునికి లోదిగులు వర్తమానము మిగులు

డా. శారదాపూర్ణ శౌంఠి

' కృత మెఱుగుట పుణ్యము, స న్మతి దానికి సమము సేత మధ్యము, మఱిత త్ప్రతమున కగ్గలముగ స త్ప్రతి సేయుట ఉత్తమంబు కృతబుద్ధులకున్.'

మన చర్చలలోని పుణ్య, మధ్యమ, ఉత్తమశ్రేణులను గుఱించిన ధర్మసూక్తి యిది. కథకు తగినట్లుగా చెప్పబడింది, ఉత్తమమైన సేత తమకు కర్తవ్యం అని సూచిస్తూ.

ఆ విషయి భార్య అంటుంది 'అనతికమణీయమైన, యాపద్యిషయంబున సంతాపింపంగా, జనదని యెఱిగేయును దగున సంతాపింపన్.' వ్యర్థ సంతాపం మీద ఎత్తిపాడుపిది.

పురాతన భారత సంస్కృతికి సన్నిహితమైన మఱొక సాధారణ విశ్వాసం-కుటుంబ సభ్యుల పారస్పర్యం గుఱించి-ఈ కథలో ఎంతో ముచ్చటగా వ్యక్తీకరించబడింది. ఆ విషయ, అతని భార్య, అతని కూతురు 'నేనంటే నేను' అంటూ బకాసురుడి భోజనంగా వెడతామని, తమ హేతువులు విశదీకరిస్తారు. అందులో ఆ గృహస్థురాలు అంటుంది;

' పురుషుకంటె మున్ను పరలోక మేగిన సతియు నోచినదియు'

ఈ విధమైన భావం హిందూస్త్రీలెందఱిలోనో ఇప్పటికీ ఉన్నదనటానికి ఒకే ఒక తార్కాణం. ముత్తయిదువగా, కుంకుమతో కళకళలాడుతూ పోయిన స్త్రీని గుఱించిన ఉపశమనవాక్యాలలో తుట్టతుదకు చాలమంది అనేది యిది: ' అదృష్టవంతురాలు' అని.

ఇలా నీతి, ధర్మసరణి మొదలయినవి నన్నయ 'ఈ పద్యాలు తప్పించి పోదాం కథలోకి' అనిపించేవిధంగా కాకుండా, కథలోనే అంతర్భాగంగా చేశాడు. ఆయన 'కథాప్రస్తావన' లోనే అన్న సుపసిద్ధ సీసపద్యం గుర్తుతెచ్చుకుందాం:

' ధర్మ తత్పజ్జలు ధర్మ శాస్త్రంబని యధ్యాత్మవిదులు వేదాంతమనియు నీతి వివక్షణుల్ నీతి శాస్త్రంబని .....

ఈ విధంగా వ్యాసుడు, అంతకు మించిన నైశిత్యంతో నన్నయ (తిక్కన,ఎఱ్ఱనలు) రచన చేశారు. నన్నయ కథాకథనంలో ఇది ఎంత ఉత్పన్నప్రతాకంగా వెలిసిందో చూపటమే ఇచ్చట నా ఉద్దేశ్యం.

5. తుదిని ఒక క్షమార్థమైన అంశం నివేదిస్తాను, కుంతి తాను 'పవన తనయు బ్రాహ్మణార్థంబుగా సమర్పించుట' విన్నంతనే, ధర్మరాజు 'దుఃఖించి యిది యేమి సాహసంబు సేసితి రొడ్ల కొడుకులకుం గా దమ కొడుకుల విడుచు దుర్ముద్దులునుంగలరె' అంటాడు. ఆయన చేత ఇలా అనిపించటం ఎంత సవ్యము, అని నా సందేహం. ధర్మరాజు తల్లి కుంతి చేసిన నిర్ణయానికి ఇలా స్పందించాడు అన్నది కొంత విడ్డూరమైన విషయం. ఆమె 'నియోగంబు.... మాకు నలంఘనీయంబ' ని తానే ద్రౌపది వివాహ నిర్ణయం సందర్భంలో అంటాడు, కొద్ది దినాల తర్వాత. పైగా ధర్మసూక్తిలు అనర్గణంగా ఎఱిగిన ధర్మరాజు ఇలా తొందరపడి అంటాడా? ఇంతకు భీముని అజేయశక్తి తెలియని వాడుకాడే! (అయిదారు పేజీల వెనుకనే) హిడింబాసురుడితో పోట్లాడి ఆ రాక్షసుడిని చంపిన బలశాలి గదా భీముడు !

అన్న గదా అలా హఠాత్తుగా స్పందించాడు, అని సమాధానం చెప్పుకోవచ్చును, కాని అది కుంటి సమాధానతుల్యం అవుతుంది. ధర్మరాజు అందఱు అన్నల వంటి వాడు కాదు, కుంతి అందఱు తల్లుల వంటిది కాదు, భీముడు అందఱు తమ్ముళ్ళనంటి వాడు కాదు.

ముగింపులో, నేను 'మెఱపులు' శిర్షిక క్రింద 'తెలుగు జ్యోతి' లో వ్రాసిన ' సారమతిన్' అన్న నన్నయ మీద వ్యాసం ఓపిక ఉన్నవారు తిరిగి గమనించండి. ఇది 'మెఱపులు' అన్న వ్యాససంపుటిలో ఉంది కూడ (34-38పేజీలు) అందులో మఱి కొన్ని సమానాంతర విషయాలు ప్రస్తావించబడినాయి.....

Matrimonials..... Dec ' 98/Jan '99

F98061045: Telugu Brahmin parents invite correspondence for their 25 yr US raised fair, pretty, intelligent, funny and a vegetarian daughter currently in her 3rd year med.(US) from attractive US raised professionals, 25-29 yrs Non-smokers with good sense of humor and a modern outlook on life. Please send photo with bio data to the address given below.

F98071054: Inquiries invited from educated grooms for America-raised pretty working bride, age 31, about 5' tall with engineering masters. Parents Brahmins. Please call evenings (508 881-3968)

F98081063: Sister invites correspondence for her good looking sister-age 26 yrs, 5'6" tall, M.A., from engineers/or any professionals settled in USA or India. Please call 732-821-2395 or 732-767-1693, or send a recent photograph and bio data to the address given below.

F98081073: Telugu Brahmin parents invite matches for their 27yr, 5'4" working daughter, from South Indian professionals. Please send the details to the address given below.

F98101082: Andhra Harithasa Brahmin parents invite correspondence from south indian Brahmins, never married professionals for their daughter, 32 years, 5'4", MA., M.Sc., Ph.D., (Economics). Working in financial sector, NYC.

F98101092: Sister invites correspondence for her sister, good looking, 27 yrs, 5'2", Green CardHolder, M.Com (India). Studying Computer Programming (USA), Telugu Arya Vysya Family. For more information, please call: (718- 347-3655).

F98101102: Alliance invited for Telugu Brahmin girl, MBA (IGNOV), age 20, 5'5", fair and beautiful and currently working as Public Relations Officer in Hyderabad, from people settled in USA or India. Please call (609) 371-9143 or reply to the address given below.

F98101112: Telugu Brahmin parents seek Telugu Brahmin groom for their daughter (USCitizen) 23yrs, MS Pharma. t Rutgers. Please call (732) 628-0823 or (508) 229-2025 or send particulars to the address given below.

F99011121: Telugu Brahmin parents seek alliance for their 31 year old, slim, pretty, US raised working daughter, just about 5' in height, and having a masters degree in engineering. Groom living in the US east coast preferred. Please call evening (508) 881-3968 with particulars.

F99011131: Alliance invited from a prospective groom for a post graduate, never married, Telugu vegetarian, 5'4"/120 lbs. Green card holder with indain values. Born on 11th Dec. 65 to intercaste parents - Mother Brahmin and Father Naidu and presently working in New York.

F99011141: Alliances invited for Telugu Brahmin Sisters, professional carnatic music singers, well educated, 27 and 25 yrs.; 5' 9 1/2" and 5'9", attractive, from well settled south indian brahmins in India or USA. Please call (732) 548-5587 or send biodata with photographs.

F99011151: Uncle invites correspondence for his brother's daughter, Telugu Brahmin, 5' 3", 24 yrs. pretty, currently doing house surgency in India, from medical or other well settled professionals ages 25-29 yrs vegetarian, non-smoker. Pl.send photo with biodata to the address given below.

M98040856: Correspondence is invited for a South Indian Vysya dental surgeon working in Madras. 23 yrs, 5'7" from girls with H1 Visa/US citizens/Green card holders getting citizenship shortly. Please contact: (732) 264-7422.

M98050866: Marriage proposals solicited from educated

girls for Arya vysya, fair, 32/5'9", permanent resident, working for a comp. software co., Please send bio data and returnable photo to 2218 Ayreshire Dr. Lansdale, PA 19446.

M98060875: Sister invites correspondence for her cousin brother age 22, MSc in Maths, currently in Hyderabad acquiring computer-training skills. Bride should be from Telugu Brahmin family, vegetarian, non-smoker, non-alcoholic, college degree or pursuing one, sect no bar, must be a US permanent resident or citizen. Pl call 973-778-1231.

M98070884: Alliance invited for a telugu Brahmin, electronics engg. graduate girl with H1, working as a programmer, 28 yrs. 5' 1/2" , from parents of prospective groom in similar field, preferably telugu Brahmins. Pl. send the details to the address given below.

M98070894: Inquiries invited from educated brides for America-raised MBA, well settled groom, age 31, 5'3" tall. Parents Brahmins. Pl. call evenings: (508) 881-3968.

M98080903: 29, 5'11", Telugu Brahmin, vegetarian, non-smoker, BS/MBA/MS, well settled computer consultant, Green card holder; seeks sincere, compassionate, well educated, fun loving girl with strong family values and a good sense of humor. Reply with photo.

M98080913: Correspondence invited from eligible brides for a 26 yrs old, 5'9", handsome Physiotherapist working as Chief Physiotherapist in Hyderabad for over two years. Interested parties can contact his father at 011 91 40 381 2277, FAX 011 91 40 371 3623. Other information can also be provided by calling (732) 463-0876.

M98080923: Telugu Brahmin mother seeks alliance for her Ph.D. Engineer son, 35, green card holder, tenured faculty in prestigious mid-western university, from qualified vegetarian girls willing to relocate. Please send bio data with photo to the address given below.

M98100932: Parents invite correspondence for their sun Telugu Brahmin (Niyogi) boy, 26 years, born and brought up in US. Law graduate working for reputed law firm in NJ. Looking for Brahmin girls brought up in US and reside in NJ/NY/PA/CT. Boy is 5'10", Very fair and handsome. Please send particulars to the following address:

M99010941: Sister invites alliance for her handsome brother, fair and athletic, 30 yrs. 6', non-smoker, Veg., BE/MS, working as Software Engr from tall and attractive Telugu Brahmin Girls. Pl. send particulars to the add. given below.

M99010951: Telugu Brahmin parents invite proposals from Telugu Brahmin girls for their son, 27 yrs., 6', brought up in US. Well settled computer professional. Please respond with a recent photo and particulars.

Address for correspondence when the advertisers request to send to an address: 1 Woodlake Drive, Piscataway, NJ 08854. When responding to this address please send us the particulars of the respondent. TFAS, TJ or any of its members are not responsible for any consequences arising out of this column.

For immediate family (like brothers, sisters, daughters and sons) of members of of good standing TFAS the matrimonial ad appears SIX consecutive times free of charge. A written request is needed for continuation for another six months. For others, the ad donation is \$10 per insert per month.

Coding: 1st ltr: Male or Female; Next two digits: Year, Next two digits: Month in which the ad appeared first. Next three digits: Serial number; Next digit: Number of times it appeared.

తెలుగు సారస్వత సమూహము - నివేదిక

నవంబరు 1, 1998

నవంబరు 1, 1998 నాడు జరిగిన సభలో శ్రీమతి ప్రభ రఘునాథ్ శ్రావ్యప్రార్థనతో మొదలయింది. శ్రీమతి సుప్రభ తన 'సరస్వతీ' స్తవం వివిధ ఛందస్సులతో వినిపించింది. ఎక్కువ తెలుగు పదాలతో సరస్వతీమీద, సరస్వతీని మనసులో నిల్చుకొని వివిధ విషయాలమీద వ్రాయండి అని కొన్ని సూచనలు వచ్చాయి. ఇండియానుండి చుట్టంచూపుగా వచ్చిన శ్రీ దుగ్గిరాల లక్ష్మీనారాయణమూర్తి తన అమెరికా సంబంధమైన పద్యాలు వినిపించారు. 'నయాగరా' మొదలయినవి. ఇక్కడి తెలుగుభాషాభివృద్ధికి తమ ఆనందం వెలిబుచ్చారు. శ్రీ భావరాజు మూర్తి కొండటి 'టెలిఫోను సంభాషణ' ఎంత దీర్ఘంగా ఉంటుందో వ్యంగ్యంగా చిన్న వ్యాసంలో విశదీకరించారు. శ్రీమతి వైదేహి శశిధర్ - క్రొత్తగా సమూహానికి వచ్చిన డాక్టరు - తన చక్కని వచన కవిత వినిపించింది - 'నిద్రితనగరం', 'స్వప్నపేటిక' వంటి శీర్షికల క్రింద. వచనమైనా, పద్యమైనా, కవితాత్మ ముఖ్యం అన్న పరమసూత్రం ఆమె రచనలలో తేటతెల్లమయింది. అందులోని శబ్దసౌందర్యం ప్రశస్తంగా ఉంది. డాక్టరు పి.యస్. రావు గారి 'Equations' అనే గణిత వ్యాసం చదువబడింది. శ్రీ సుధాకర్ 'సినిమా గణితం' అన్న పేరుతో ఒక వ్యాసం వ్రాశారు. తెలుగులో ప్రేమ సినిమాలు ఎన్ని రకాలుగా ఉండవచ్చునో వ్యంగ్యంగా సూచించారు. శ్రీ వేమూరి వేంకటరామనాథం 'మాయ' అన్న గీతపద్యగుచ్ఛం వినిపించారు. శ్రీమతి వసుంధర కలిశూడి 'మన సభలలో ఒక పద్యం - ఎవరిదో - తీసికొన అందులోని విశిష్టతయేముంది అన్న చర్చలు కూడ చేస్తే బాగుంటుంది.' అన్నది. ఆ సందర్భంలో శ్రీ రామనాథం, నన్నయ, తిక్కనలో పద్యాలలోని ప్రత్యేకతలు కొన్ని సూచించారు. శ్రీమతి ప్రభల అరుణ పాడిన 'మా తెలుగుతల్లికి మల్లెపూదండ'తో సభ ముగిసింది. ఆనాడు శ్రీ రామనాథం గారి జన్మదినం. ఆ సందర్భంగా శ్రీమతి సుప్రభ 'ఇంద్రవంశ', 'ఇంద్ర వజ్ర' ఛందస్సులతో కొన్ని వృత్తాలు వినిపించారు. శ్రీమతి సుజాత, శ్రీ కృష్ణ ఏర్పరచిన విందుతో నాటి వేడ్కలు ముగిసినాయి.

డిసెంబరు 6, 1998

సభ ఆలేఖ్య అన్న బాలిక చేసిన 'గణనాథ' ప్రార్థనతో ఆరంభమయింది. శ్రీమతి సుప్రభ 'వాగ్దేవి' మీద తాను వ్రాసిన పద్యాలు, క్రిందటి ఆగస్టు శతావధానంలో పుచ్చకురాలిగా తాను వేసిన (క్లిష్ట) ప్రహేళికను చదివింది. శ్రీ మస్తాన్ రెడ్డి 'సుమతీ శతక' సమానాంతరములైన కొన్ని కందాలు వినిపించారు. 'కనువిప్పు' అన్న శీర్షిక క్రింద మూర్ఖుని మనసుని మార్చటం గుఱించి తెలియజేశారు. శ్రీ పరిణం శ్రీనివాసరావు 'మూసేసిన సిసాలో తేనెగిల లాగా' అన్న పల్లవితో కుతూహలకరమైన గల్పిక వినిపించారు; మనవాళ్ళు అమెరికా వచ్చి ఎలా నివసిస్తున్నారో, మనస్సులలో ఆరాటం చెందుతున్నారో కళ్ళకు కట్టినట్లు విపులీకరించారు. శ్రీ విస్వావజ్జల ప్రభాకర్ 'ధారణశక్తి' అన్న సమస్యను నిపుణంగా కూర్చిన వృత్తం చదివారు. శ్రీ మారేపల్లి వేంకటశాస్త్రి కవితను - క్రమలంలా వికసించే తరుణం లేక,

త్రప్పి చదివితే - తరుణంలో వికసించే క్రమం అని చమత్కరించారు. శ్రీ కలిశూడి శ్రీనివాసరావు, పి.పి. బ్రౌన్ తెలుగుకు చేసిన సేవను సూక్ష్మంగా తెలియజేశారు. శ్రీ అనంత సుధాకర్ 'ప్రకృతి' మీద ఊహాపూరితమైన శృంగారగేయం, 'సరదా కవిత' అని ఒక నవ్వుకలిగించే గేయం - మోటారుకారుమీద - చదివారు. శ్రీ భావరాజుమూర్తి తన అద్వితీయమైన చుఱుకుతనంతో 'సంసారం - సంసారం' అన్న వ్యంగ్య వ్యాసం వినిపించారు. వారిలో వ్రాస్తూ ఉన్న వ్యాసాలకు ఒక ప్రాటు అయిన సమాధానవ్యాసం వ్రాయండి అని వారి సతీమణి భారతికి నేను సూచించాను. శ్రీ చోడవరపు ప్రసాద్ 'మహాభారతం' మీద డాక్టరు కొసాంబి చేసిన విమర్శలను కొన్నింటిని వినిపించారు. డాక్టరు కొచ్చర్లకోట కృష్ణ 'కలలో రీసెర్చి' అన్న శీర్షిక క్రింద - తలవని రీతిని - ఆధ్యాత్మిక సంభాషణ ఒకటి ఇరికించారు, గీతా సంబంధకంగా. శ్రీమతి ఇందిరా కొల్ల మార్షల్ ఆర్ట్స్ - ఉదాహరణకు కరాటే, కంగూ లోని భంగిమలకు మన భరతనాట్యంలో గల భంగిమలకుగల సాదృశ్యం సూచిస్తూ సభికులకు ఒక కొత్త దృక్కోణం చూపించారు. (ఉదాహరణకు నటరాజు భంగమ సైడీకిక్ పోజ్ వంటిది). శ్రీమతి జనని సోమనాథుడు మాత్రమే ఉపయోగించిన 'త్రిభంగి వృత్తం' గుఱించి వెప్పి, తరువాత దీర్ఘంగా రామాయణంలోని పది శ్రీ లపాత్రలను వర్ణించి అప్పటికి, ఇప్పటికి శ్రీ చిత్తస్థితి ఒకటిగానే ఉందన్నారు. శ్రీ రామనాథం 'చిన్నులు చిందుట వాన పని' అన్న గేయం, తరువాత 'గాంధీ నిర్యాణం' అన్న దీర్ఘపద్యఖండిక చదివారు. విన్న సభ్యులు కొందఱు అందులోని వైపుల్యం గమనిస్తూ, 'మీరు గాంధీని చూసియే ఉండాలి' అన్నారు. అవును, నిజం. ఆ భాగ్యం ఇప్పటికే మనతరాలకు లేని కాలచలనం మఱి! ఆచార్య నారాయణరావు - వెనుక విస్కాస్నితో పనిచేసి, ఇండియాలో ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ ఇంగ్లీష్ లో పనిచేసి, ఎన్నో ఆంగ్లానువాదాలు - ప్రశంసలనందినవి - చేసినవారు ఈ సమూహసభిష్ట తమ అభిప్రాయాలు తెలియజేశారు. సూక్ష్మంగా 'ఇలాంటి స్నేహాయుతమైన గోష్ఠి, నిర్మాణాత్మక దృక్కోణం, విశ్లేషణా నైశిత్యం మన తెలుగునాట అంతగా కనపడదు' అన్నారు. సభాంతంలో క్విన్ను పబ్లిక్ లైబ్రరీలో 'తెలుగు సెక్షన్' నెలకొల్పేందుకు ప్రాతిపదికగా వేమూరి చంద్రావతి రామనాథం ఛారిటబుల్ ట్రస్టు తరపున వెయ్యి డాలర్ల విరాళం ప్రకటించబడింది. తరువాత కొందఱు తమ రచనలను - భోజనానికి వేచియున్న సమయంలో - ఒకరికొకరు చూపించుకొని గుసగుసలాడుకున్నారు. విందు జననీకృష్ణలు రుచికరంగా ఇచ్చారు. ఈ మారు సభ జనవరి 15, 1999 న. ఈ-మెయిల్ వెడుతుంది ఎప్పటిలాగానే.....

- వేమూరి వేంకట రామనాథం.

'శ్రద్ధ వేసవి నెలవలకి ఎక్కడికి వెళ్ళా మండి - పిల్లలిదరూ మారాం చేస్తున్నారు' - అనునయంగా అడి గింది సుజాత తన భర్తని.
'అ పుస్తకాన్ని బట్టే సువ్యస్ నిర్ణ యంబు' - అన్నాడు సుజాత భర్త.

'పుస్తకమేమిటండి?' అని ఆశ్చ ర్యం వెలిబుచ్చింది.
'మన జీవితాలు నడిపే పుస్తకం - బ్యాంకు పుస్తకం.'
- కె విజయకుమార్.
రాజమండ్రి-3

Mala Corals

Corals ♦ Jades ♦ Pearls
(All precious & semi-precious
beads & stones)

Vijitha Reddy

Phone: (718) 739-1875

Fax: (718) 206-3922

*By Appointment Only
in New York, U.S.A.*

Usha Avva, M.D.

Board Certified in Pediatrics

Specialized in Pediatric Asthma

New Patients Welcome

Most Insurances Accepted

Middlesex Pediatrics

908 Oak Tree Road, Suite C
South Plainfield, NJ 07080

(908) 754-6556

Flexible Hours for Working Parents
Evening and Weekend Appointments

The Telugu Fine Arts Society, Inc.

(A TAX EXEMPT & NOT FOR PROFIT CORPORATION)

10 Taylor Run, Holmdel, NJ 07733

(732) 957-0404

తెలుగు కళా సమితి

MEMBERSHIP APPLICATION FORM

From _____ To _____ (New/Renewal)
(Month/Year) (Month/Year)

MEMBER: _____
(Dr./Mr./Mrs./Ms.) Last Name First Name

SPOUSE: _____
(Dr./Mr./Mrs./Ms.) Last Name First Name

SPOUSE: _____
(Dr./Mr./Mrs./Ms.) Maiden Last Name Maiden First Name

CHILDREN/
DATE OF BIRTH _____

ADDRESS: _____
Number Street Apartment No.

City State/Zipcode

PHONE: _____
Home (Member) Office (Member)

E-Mail Office Phone (Spouse)

OCCUPATION: _____
Member Spouse

I do not have any objection to publish my name/spouse's name/children's names/
children's ages/dates of birth/address/phone number/e-mail number/my
occupation/spouse's occupation in TFAS annual directory.
(PLEASE STRIKE OUT UNWANTED ITEMS)

SIGNATURE: _____ DATE: _____

MEMBERSHIP DUES: ( ) LIFE US \$150 ( ) ANNUAL US \$35/Year
CANADIAN MEMBERS: ADD US\$50 FOR LIFE AND US\$10 FOR ANNUAL

Please make check payable to Telugu Fine Arts Society and mail it
along with duly completed application form to: TFAS, C/O Rao P.
Potharlanka, 30 Conduit Street, Succasaunna, NJ 07876.

Children of members automatically become members of TFAS Youth
Association. Children above 18, working and living away from home
should seek membership separately.

MOVED?

Telugu Jyothi is sent on US Bulk Mail which normally takes about 2-3
weeks before it reaches the addressee. **US post office do not redirect
bulk mail.** When it is returned to us, it costs \$0.50 each time. **Please
send us your new address everytime you move promptly.**

Effective Date: _____

Name: _____

New Address: Street: _____

City, State, Zip: _____

Phone & E-Mail: _____

Old Address: Street: _____

City, State, Zip: _____

Mail to: TFAS, C/O Murali Kolli, 23 Sagamore Av. Suffern, NY
10901. Your cooperation is well appreciated.

ధర్మం - అధర్మం (4)

- బోస్ బేతనపల్లి, Fairlawn, NJ.

ఆ రోజు రాత్రి 10గంటలకు ఇల్లుచేరిన శామ్తో తను స్నోలో తిరగడం, చేసిన సాహసం, పడుతున్న తనను రాబర్టు పట్టుకొని ఆపడం, కాఫీ త్రాగడం-ఒక్కొక్క సంఘటన హుషారుగా చెప్పింది.

శామ్లో కోపం, బాధ రెండూ కలిగాయి ఒక్కసారిగా. 'బయటకు వెళ్ళద్దు అన్నాగా? ఎందుకు వెళ్ళావు? ఏ కాలో చెయ్యో విరిగిందంటే పరిస్థితి ఎలా ఉండేది? చెప్పినా అర్థం చేసుకోవేమిటి? రాబర్టుతో అంతగా పెట్టుకోకు, వాడు మంచివాడు కాదు' అన్నాడు ఆవేశంగా.

శామ్ ఆవేశం చూసిన రీటాలో హుషారు ఎగిరిపోయింది. ఆ స్థానంలో భయం చోటుచేసుకొంది. రొమాంటిక్ గా, ఈ సారి స్నోలో పడినప్పుడు కలిసి ఆడుకుందాములే అంటాడనుకొంది. అది లేదు సరిగదా, రాబర్టు చెడ్డవాడు అన్నాడు. ఎందుకు చెడ్డవాడో అడగాలనుకొంది. కానీ అడగలేకపోయింది. బయటకు వెళ్ళిన దగ్గరనుండి రాబర్టు తనను కంటికి రెప్పలా చూసుకుంటాడు. అన్ని పనులు హాయిగా జరిగేలా చూస్తాడు. సరదాగా మాట్లాడతాడు. అలాటివాడు ఎందుకు చెడ్డవాడో తెలియలేదు రీటాకు. తను చేయలేని సహాయం రాబర్టు చేస్తున్నందుకు ఈర్ష్యగా ఉండేమో అనుకుంది. శామ్ని రెచ్చగొట్టడం ఎందుకులే అని సంభాషణ పొడిగించలేదు. ఎప్పుడైనా రాబర్టు కన్పించి పలుకరించినా చెప్పకపోవడం మంచిదిలా తోచింది. చెప్పి అపార్థాలకు ఛాన్సు ఇవ్వకూడదని నిర్ణయించుకొంది. బయటికి వెళ్ళే కాలు విరుగుతుండేమో, అదో ఖర్చు అన్నట్లుగా ఉన్న అతని వ్యవహారం-భార్యగా, తోటి మనిషిగా గుర్తించి, చిన్న సరదా అయినా తీర్చకుండా పైగా కసురుకున్నాడు. మనసంతా బాధతో నిండిపోయింది రీటాకు.

శామ్ మౌనంగా, గంభీరంగా ఉండిపోయాడు. రీటాను పలుకరించే ప్రయత్నం చేయలేదు. ఇంకో మూడురోజులు ఏ విశేషమూ లేకుండా గడిచిపోయాయి. రీటా బయటికి వెళ్ళి మధ్యాహ్నం మూడు గంటలకు శామ్ కి ఫోన్ చేసి ఇంటికి వస్తూవుంది. రాబర్టు కన్పించలేదు రోడ్డుమీద.

శనివారం వచ్చింది. రేపు ఆదివారం రాబర్టు మనింటికి భోజనానికి వస్తాడని శామ్మ్యూల్ చెప్పాడు.

రీటాకు సంతోషంగా అనిపించింది. ఈ మూడురోజులు, మాట్లాడే మనిషిలేక టైమ్ గడవడం కష్టం అయింది. శామ్మ్యూల్ తూచినట్లు మాట్లాడతాడు. ఎప్పుడూ సీరియస్ గా ఉంటాడు. మాట్లాడాలంటే ఒక విధమైన భయం పట్టుకొంది రీటాలో.

ఆదివారం వచ్చింది. శామ్ ఉదయమేలేచి కాలక్యత్యాల పిమ్మట అపార్థమెంటు వాక్యూమ్ చేశాడు. స్రతి ఆదివారం శామ్ చేసే పనుల్లో అదొకటి. పదిగంటలకు 'మాస్'కు వెళ్ళడం, చర్చినుండి వచ్చి లంచ్ తిని పుస్తకాలు ముందువేసుకొని రోజంతా చదవడంతో ఆదివారం అయిపోతుంది. రీటా, శామ్ చర్చినుండి 11:30 కు తిరిగివచ్చారు.

రీటా ఇడ్లీలు తయారుచేయడంలో నిమగ్నమయింది. మధ్యాహ్నం 12:30 కు రాబర్టు వచ్చాడు. తింటూ కబుర్లలో పడ్డారు. 'అయితే అన్నా! మీరు గుడికి వెళ్ళుంటారా?' అని అడిగింది రీటా.

ఒక్కముక్కలో లేదంటూ తన సహజధోరణిలో 'మనిషి ఎక్కడ పుట్టినా, ఏ మతస్తుడైనా-మాటల్లో గాని చేతల్లోగాని పెద్దవాళ్ళను అనుకరిస్తూ జీవితం ప్రారంభిస్తాడు. అదీ కొంతకాలం మాత్రమే చేయగలుగుతాడు. చదువుతో పాటు వయస్సు పెరిగేకొద్దీ స్వంత ఆలోచనలు పెరుగుతాయి. చివరకు ఏదిమంచిదో, ఏమికావాలో నిర్ణయించుకొంటాడు. నమ్మకం సడలబట్టే మధ్యం ముట్టనివాళ్ళు ఇక్కడ మధ్యం సేవిస్తున్నారు. నాన్ వెజ్ తిననివాళ్ళు ఇక్కడ తింటున్నారు. జగమెటిగిన బ్రాహ్మణుడికి జంధ్యమేల అంటూ జంధ్యాల తీసి దండెలకు తగలించినవారూ ఉన్నారు. మత కలహాలు, ప్రాణనష్టాలు,

ఆస్తినిష్టం, మానభంగాలు, గృహదహనాలు ఇవన్నీ మనుషులు చేస్తున్నవే కాని దేవుళ్ళు కాదు.

సాటి మనిషిని కాస్త అర్థం చేసుకొని, స్వార్థం కొంచెం తగ్గించుకొని మానవతతో ఉండడమే నేను నమ్మే నిజం. చర్చికి వెళ్ళకపోతే ఏం?' అంటూ నవ్వాడు.

చిన్న ప్రశ్నవేస్తే పెద్ద జవాబు చెబుతాడు అనుకొని మాటమార్పుతూ 'మీరెప్పుడూ సిగరెట్టు మీద సిగరెట్టు కాలుస్తుంటారు. ఆరోగ్యానికి పొగ హానిచేస్తుందిగదా! ఎందుకు కాలుస్తుంటారు?' అంది.

' సిగరెట్టు అందమైన కన్సెపిల్లలాంటిది. ప్రాసలోనే చెప్పాలి జవాబు' అంటూ

' పెదవుల మీద ముద్దు
ఎప్పుడూ లేదు హద్దు
ఎలా చెప్పను వద్దు !
అది లేక గడవదు పొద్దు !'

' సిగరెట్టు ఒంటరివాడికి ఆపురాలూ. వెన్నదనాన్నిచ్చే నెచ్చెలి. సిగరెట్టు తాగేవాడికి అమెరికా ఒక స్వర్గం. సిగరెట్టు మీద ఎన్నిరకాల ఏడ్స్! అవి చూస్తే చాలు హుషారు వచ్చేస్తుంది. కాల్యాలన్న కోరిక కలగకపోతే ఆ మనిషి మనిషి కాదు' అంటూ ఇంకా ఏదో చెప్పబోతూంటే, 'చాలు, ఆపు' అంటూ బ్రేక్ వేశాడు శామ్. రాబర్టు గలగలా మాట్లాడే విధానానికి నవ్వుకుంది రీటా. శామ్ మాత్రం వీడికసలు బుద్ధిలేదు, సిగ్గులేదు. నోటికి ఎంతవస్తే అంత వాగుతాడు విచక్షణలేకుండా. దేవుడిమీద కూడా నిర్లక్ష్యమే అనుకున్నాడు.

తినడం అయింది. రాబర్టు సిగరెట్టు వెలిగించాడు. మాకెందుకు ఈ బాధ! నే చదువుకోవాలి వెళ్ళిరాకూడదూ! అంటూ రాబర్టుని సాగనంపేశాడు. రాబర్టు కూడా నవ్వుతూ శలవు తీసుకొని వెళ్ళిపోయాడు. రీటాను చూస్తూ 'వాడు అలాగే వాగుతుంటాడు నీవు పట్టించుకోకు' అన్నాడు.

శామ్ పుస్తకాలు ముందువేసుకుని కూర్చున్నాడు.

శామ్ ఇండియాలో హైస్కూలు అనిపించాడు. అక్క స్నాన్సర్ చేస్తే ఎగురుకుంటూ అమెరికా వచ్చాడు. దిగినతరువాత లోతు తెలిసినట్లు అమెరికాలో పరిస్థితులు వేరని గ్రహించాడు- బాధ్యత, క్రమశిక్షణ, విచక్షణ. తన కాళ్ళమీద తాను నిలబడతానని చెప్పినరోజున అక్క సంతోషించింది. దీవించింది. చదువు విలువ గ్రహించాడు. టైమ్ విలువ గ్రహించాడు. ధైర్యంగా విశాలప్రపంచంలోకి అడుగుపెట్టాడు. అనేక ఫాక్టర్ లో పనిచేశాడు. స్కెట్ షాపులో మినిమమ్ వేజ్ కి పనిచేస్తూ, చాలేక బ్రతుకుతున్న అనేకమందిని చూశాడు. అందరిదీ ఒకటే భయం. బ్రతుకు భయం. వాళ్ళకూ, తనకూ ఒకటే తేడావుంది. అది గ్రీన్ కార్డు ఉండటం.

వయస్సుతో, జాతి కులాలతో నిమిత్తం లేకుండా చదువుకొని పైకి వచ్చేవాళ్ళకు ఎన్నో అవకాశాలు కన్పిస్తున్న అమెరికాను మెచ్చుకోకుండా ఉండలేకపోయాడు. ఎలా అయినా మరో సంవత్సరం చదివితే వచ్చే అసోసియేట్ డిగ్రీ - ఈ ఇరుకు జీవితాన్ని రహదారిలో పెడుతుందన్న ఆశలో ఉన్నాడు. చదవాలి! చదవాలి! చదవాలి! మరోమెట్టు పైకి వెళ్ళాలి. అదే జీవితాశయం. అదే తన తపస్సు. అభం శుభం ఎరుగని అమాయకురాలు రీటా. రీటాకు తన మనస్సులో జరిగే యుద్ధం గుణించి, సడత కష్టాలగుణించి చెప్పి ఆమె మనసు నొప్పించలేదు. సినిమాల్లో జరిగే మిరకిల్స్ జీవితాల్లో జరగవు తన కష్టం ఫలించేరోజు దగ్గరలోనేవుంది. రీటాను సుఖపెట్టే రోజులు ముందున్నాయి. ఉత్సాహంతో చదువులో పడిపోయాడు శామ్మ్యూల్.

మరో రెండురోజులు గడిచిపోయాయి ఏ విశేషాలు లేకుండానే. రీటా బయటకు వెళ్ళడం. కాసేపు అలా తిరిగి మధ్యాహ్నం శామ్ కి ఫోన్ చేయడం,

గుండెలకు హత్తుకుంది. 'ఏ దేశమెగినా ఎందుకాలిడినా... పొగడరా నీ తల్లి భూమి భారతినీ' అన్న పాట గుర్తుకు వచ్చింది ఆవిడకు "చూసేవా! అమ్మా! నీ మనవరాలిని. తెలుగు పద్యాలు, పాటలు అన్నీ వచ్చు. తెలుగు చక్కగా వ్రాస్తుంది, చదువుతుంది. సుశీలకు మన సంస్కృతి అంటే చాల ఇష్టం. భారతికి అన్ని నేర్పింది" అన్న కొడుకు మాటలకు ఆమె శరీరం పులకరించింది. మనవరాలి ఒత్తైన జడను తడిమి చూసింది. "సవరం కాదులే! బామ్మా! అసలయిన జడే!" అన్న రే మాటలకు అంతా నవ్వుకున్నారు. ఈ దేశంలో పుట్టి పెరిగినవారు విదేశ నాగరికత మోజులో పరుగెడుతూ వుంటే విదేశాలలో పుట్టి పెరిగిన వారు మన సంస్కృతి, ఆచారాలను, భాషను నిలబెట్టు కుంటున్నారంటే చాలా ఆశ్చర్యంగా, ఆనందంగా ఉంది అని గర్వ పడింది. విశాలక్షమ్మ. పాశ్చాత్య పోకడలను అనుసరిస్తున్న పెద్దకోడుకు కుటుంబానికి, విదేశాలలో ఉన్న అచ్చం 16 ఆణాల ఆంధ్రుని లక్షణాలతో ఉన్న చిన్న కొడుకు కుటుంబానికి గల 'అంతరం' చూసి తన అంతరంగంలో ఎంతో నొచ్చుకుంది విశాలక్షమ్మ..

(తెలుగు సారస్వత సమూహం, 23 ఆగస్టు, 1997 సభలో చదివినది.)

నీవే నా దిక్కంటి

నీవే నా దిక్కంటి నిను నమ్ముకొంటి
నిను వీడి మనజాలరా.... ఓ బాబా
నను విడనాడకురా.... ఓ బాబా....
నను విడనాడకురా...

కాయమె స్థిరమనీ, ప్రాయమె స్థిరమనీ
హేయముగ బ్రతికితిరా... ఓ బాబా
ధ్యేయమె మరచితిరా... ఓ బాబా నా
ధ్యేయమె మరచితిరా....

నీవే నా ధ్యేయము... నీవే నా జీవము
నీవే నా దైవమురా... ఓ బాబా...
నీవే నా సర్వమురా... ఓ బాబా...
నీవే నా సర్వమురా...

నీమాటే నా బాట, నీ పాటే నానోట
నీ చాటే నా కోటరా... ఓ బాబా...
నినుజేర నా వేటరా... ఓ బాబా...
నినుజేర నా వేటరా....

కానా నీవాడను, లేనా నీ నీడను
ఏమని వేడనురా.... ఓ బాబా...
దానును వీడనురా.... నీ
దానును వీడనురా....

ఏలా స్మరించాలో, ఏలా ప్రేమించాలో
ఏలా సేవించాలో.... ఓ బాబా...
ఆలా దీవించాలిరా... ఓ బాబా...
ఆలా దీవించాలిరా..

..

- మంత్రవాది శ్రీ రామమూర్తి
Edison, NJ.

ఇంటికి తిరిగి రావడం. జీవితం కాస్త యాంత్రికం అయిపోతూంది. రీటావచ్చి రెండువారాలు గడిచిపోయాయి. దారిలో రాబర్డు కన్పించాడు. నవ్వుతూ 'బాగున్నావా రీటా? ఏమిటి విశేషాలు?' అంటూ పలకరించాడు.

'ఒంటరితనం బోరుగావుంది. మాట్లాడటానికి మనిషి లేకపోవడం ఇంకా కష్టంగా ఉంది. పిచ్చిపట్టేటట్లు ఉంది. అంతకంటే విశేషాలు లేవు.' అప్పటివరకూ ముఖావంగా ఉన్న రీటా చైతన్యస్థవంతే అయింది.

జవాబుగా 'గాసిచ్చు అంటే ఏమిటి? ఇద్దరు మనుష్యులు కల్పినప్పుడు అక్కడలేని మూడోవ్యక్తి గుఱించి మాట్లాడుకోవడమే. విశేషాలు ఎందుకు ఉండవు? మనుష్యులు చేసే వింతపనులు, జీవిత విధానాలు తెలుసుకోవడమే విశేషాలు. నేషనల్ టి.వి. మీద రోజూ చూపిస్తూనే ఉంటారు లైవ్ షోస్. భలే!' అని రీటా అన్నట్టే అనుకరిస్తూ 'తల్లి తన బోయ్ ఫ్రెండ్ తో ఏకంగా లేచిపోయిన సంగతి తెలుసుకోవాలంటే 'జెన్సీ జోన్స్' షో చూడాలి. ఒక తండ్రి తన కూతురుతో పడుకుని షెగా రోజ్స్ పంపిన వైనం తెలుసుకోవాలంటే 'సీలి జెన్సీ రాఫల్' షో చూడాలి. ఒక అబ్బాయి తన గర్లఫ్రెండ్ మదర్ తో పడుకున్నాడన్న సంగతి తెలుసుకోవాలంటే 'జెఫ్రీ స్పింగర్' షో చూడాలి. రేప్ చేసిన మనిషినే పెళ్ళిచేసుకొన్న అమ్మాయిని చూడాలంటే 'హారాల్డ్ రెవేరా' షో చూడాలి. ప్రతిరోజూ మిలియన్స్ మీద చూసే షోస్ ఇవి. మన జీవితాల్లో ఊహించనివి, విననివి సాధారణ సంగతుల్లా జరిగిపోతుంటాయి. ఇవి మనం ఎలా వాచ్ చెయ్యాలంటే 'ఆగాడు రీటా రియాక్షను చూడటానికి.

'పతితులార, దలితులార' అన్న దృష్టితో మాత్రం కాదు. 'మరి' అంటూ అతన్నే చూస్తూ అంది.

'దేశమంటే మట్టికాయో, దేశమంటే మనుష్యులాయో' అన్న దృష్టితో చూడాలి. అమెరికా ప్రేమమయం. మనుష్యులు ఎలా ఉంటారో, వాళ్ళ కట్టుబాట్లు, వేషభాషలు- ఎలా నివసిస్తారో ఎంత తొందరగా తెలుసుకుంటే ఇంగ్లీషు అంత తొందరగా వస్తుంది. నీకు కాలక్షేపానికి కొదవవుండదు' అంటూ అన్ని షోస్ పేర్లు వ్రాసియిచ్చాడు.

'వీరంతా ఒక తరగతి మనుష్యులైతే, రెండవరకం మనుష్యుల్ని కూడా తెలుసుకుంటే అమెరికా గుఱించి తెలుసుకున్నట్లు ఉంటుంది' అంటూ కంటిన్యూ చేశాడు.

అతన్నే చూస్తూంది రీటా.

' సోఫ్ ఆపెర్రాస్ లో ఆరడుగుల అందగాళ్ళు, ఆజానుబాహులు, గంభీర కంతులు-త్రీపీస్ సూట్లు, టకటకలాడే బూట్లతో చక్కగా ఉండే హీరోలు - సన్నని కంఠాలు, సన్నని నడుమ్యే, హైచీక్ బోన్స్, బ్లాండీలు, బ్రూనెల్ బ్యూటీలు, నీలికళ్ళ నీలిమలు, బ్రవున్ కళ్ళ భామలు, సొట్టుబుగ్గలు సుందరాంగులు- వీరు హీరోయిన్లు. చూపుల్లో సూదులు, మాటల్లో తేనెలతో కథ మందంగా మధురంగా నడుస్తూ చూసేవాళ్ళను టి.వి. కి అతుక్కుపోయేలా చేసే షోస్ ఇవి. సోమవారంనుండి శుక్రవారం వరకూ వస్తాయి. మిలియన్స్ వాచ్ చేస్తారు' అంటూ కొన్ని పేర్లు వ్రాసి ఇచ్చాడు.

రాబర్డు మాటలు వినడానికి అదోలా ఉన్నా, ఏ భావం లేకుండా సాధారణసంగతిలాగానే చెప్పాడు. మాటలకు ఫీలింగ్స్ వుండవని, మంచి, చెడ్డ మనం అనుకోవడంలోనే ఉందని ఇంతకు మునుపు రాబర్డు మాటల్లో అంటూ - 'లావుగా భయంకరంగా కన్పిస్తున్న మనిషి మన దగ్గరకు వచ్చి ఎదురుగా నిల్చున్నప్పుడు తెలియకుండానే మనలో భయం కల్గుతుంది ఏమి జరగబోతుందో అని. అప్పుడామనిషి 'మీ పర్సనల్ పడిపోయింది, మీరు చూసుకున్నట్లు లేద'ని వెళ్ళిపోతాడు. చీకట్లో తాడుని చూసి పాము అనుకున్నట్టే వుంటాయి మన రియాక్షన్స్' అన్నమాటల్ని గుర్తుచెప్పుకొని చిన్నగా నవ్వుకుంది రీటా.

శలవు తీసుకుని వెళ్ళిపోయాడు రాబర్డు. ఇంత సులువుగా ఇంగ్లీషు నేర్చుకొనే పద్ధతివుంటే శామ్మూల్ ఇంతవరకూ ఎందుకు చెప్పలేదో మరి! అదేమిటో స్వంతంగా తెల్పుకోవాలన్న కోర్కె జనించింది రీటా మనసులో.

.....(ఇంకా వుంది)

VENKAIAH DAMA MS. CLU. ChFC

INSURANCE, PENSION & ESTATE PLANNING

143-02 45TH AVENUE (HINDU TEMPLE BLOCK) FLUSHING, NY 11355
 Phone: (718) 762 7173 & 886 4077 Fax: (718) 359 7384

LOW COST LEVEL PREMIUM TERM	OVERHEAD EXP. PLANS
NO COST PERMANENT INSURANCE	FIXED ANNUITIES
SHORT PAY LIFE	VARIABLE ANNUITIES
SECOND TO DIE INSURANCES	PENSION PLANS
DISABILITY INCOME	IRA & KEOGH PLANS
EDUCATIONAL PLANS	PROFIT SHARING & 401 K PLANS

500,000 Level Premium Term Insurance

	10 yr. Level		20 yr. Level	
	Male	Female	Male	Female
20	339	264	374	299
30	349	269	399	319
40	574	499	744	649
50	1064	839	1429	1164

Low Premium Permanent Insurance

200,000 Insurance

	Yrly. Prem.		Yrs. Payable		20 yrs.		Cash Value	
	Male-Female	Male-Female	Male-Female	Male-Female	Male-Female	Male-Female	Male-Female	
20	1656 1410	13 12	40880 34460	277000 245700				
30	2218 1870	12 12	58550 49290	180600 150690				
40	3282 2684	10 11	71370 62800	101900 89750				
50	4848 3798	10 11	96340 85270	*96340 *85270				

*@ 70

Premiums and results are for those in good health & Non-smokers.

Northwestern
Mutual Life®

The Quiet Company

Sekhar Vemparala MBA, CFP

American Express Financial Advisors Inc.

Talk To Us About A Roth IRA.
We Might Make A Convert Out Of You.

With all the media attention about the new Roth IRA, you might think converting to one is an automatic decision.

For many, a Roth conversion is a good move. But for others, a traditional IRA is still the way to go. So how do you decide?

At American Express Financial Advisors we can interpret the new rules — then help you determine what works best for you.

Call today for a free, initial consultation.

Financial advice for changing times.

Sekhar Vemparala MBA, CFP

61, South Paramus Road, Mack Center IV, Paramus NJ 07652

(800) 437-8526

**FINANCIAL
ADVISORS**

0198/1298

Shanthi Travel, Inc.

194 DIAMOND BRIDGE AVENUE
HAWTHORNE, NEW JERSEY 07506

Phone: (973) 423-4444

Fax: (973) 423-4459

AUTHORIZED AGENT FOR AIR INDIA
DELTA, LUFTHANSA & SINGAPORE AIRLINES

FRIENDLY & COURTEOUS SERVICE

FULLY COMPUTERIZED

WE SPEAK TELUGU, HINDI, KANNADA & URDU

ALL DOMESTIC & INTERNATIONAL TRAVEL

TICKETS SENT BY FEDERAL EXPRESS FOR NEXT DAY DELIVERY

COMPLETE VACATION & BUSINESS TRAVEL

Please call

Satyam Srikonda CTC

Shanthi Srikonda CTC

HOURS

Mon. - Fri. : 10 am - 6 pm

Saturday : 10 am - 2 pm

PLEASE CALL (973) 423-4444 ANY TIME FOR EMERGENCIES

Travel Agency

Representative

